

Anarşist Ekonomi Tartışmaları(24)

Sermaye, Teknoloji ve Proletarya
s 32

Çernobil'in Sabahında

s 28

Suriye Savaşı'nın 7. Yılı

s 8

Pazartesi'nin Gelişi Cumartesiden Bellidir

s 6

meydan

2 TL

www.meydangazetesi.org

"İnsan ancak kendi kadar özgür insanların arasında özgürdür"

AYLIK
ANARŞİST
GAZETE
SAYI:38
NİSAN
2017

s 20

ŞÖK! ÖYYÖK

Müjde Kimin İçin?

Rıfat Güven

rifat@meydangazetesi.org

Devletin ezilenlere yeni bir 'müjde'si var: Arabuluculuk.

Hükümet referandum sonrasına yeni bir yasa tasarısı sunmaya hazırlanıyor. 2014 yılından beri yürürlükte olan, fakat zorunlu olmayan arabuluculuğa başvurma şartı, artık zorunlu hale getiriliyor. Yani daha önce işçi-patron davalarında, sömürülen işçiler doğrudan iş mahkemelerine dava açabiliyorken artık öncelikle arabulucuya başvurmaları gerekiyor. Arabulucuya gidilmeden başvurulmuş iş mahkemeleri davaları usulen doğrudan reddediliyor.

Peki nedir bu arabuluculuk? Devletin kendi sitesinde, yani Adalet Bakanlığı'na bağlı Arabuluculuk Daire Başkanlığı'nın sitesinde tanıımı şöyle yapıyor; "Arabuluculuk, günümüzde dostane yollarla uyuşmazlık çözüm yöntemleri içinde en yaygın olarak bilinen ve uygulanan uyuşmazlık çözüm yöntemidir."

Adı üstünde, arabuluculuk. Ama kimlerin arasını nasıl bulacak, adaleti nereden koyacak? Bunlar muğlak!

Aslında pek muğlak da sayılmaz. Zaten fabrikalarda, şantiyelerde, mağazalarda, yıllardır köle gibi çalıştırılan, iş alanlarında sakat bırakılan, iş cinayetlerinde katledilen işçiler; haklarını, onlara dayatılan tek alan olan mahkemelerde aramaya çalışırken bir de şimdi bu çıktı başlarına. Dava dosyaları yıllarca bekletilen, tazminatları yıllarca devlet ve patronlar tarafından gasp edilen işçiler, bu sefer de arabulucu denen komisyoncular tarafından sömürülecek. Komisyoncular, hani bir şey alıp satarken arabuluculuk sıfatı ile para kazananlar. Tabi ki devletin arabulucusu ticaretteki komisyoncu ile tamamen aynı değil. Arabulucu ezilenle ezeni aynı pozisyonda değerlendirmekle kalmayacak, ayrıca adaletini güçlü olandan yana kullanabilecek. Neden mi?

Mahkemeye başvurulmadan önce gidilen arabulucunun masraflarını iki taraf eşit şekilde ödeyecek, asla eşit olmayan iki taraf. Cebinde minibüs parası bile olmayan tarafla, minibüsü satın alacak kadar parası olan taraf eşit şekilde ödeyecek! Yalnızca bununla sınırlı da değil, bir de işin rant ve rüşvet kısımları var. Bu anlaşmazlıklarda taraflardan ekonomik olarak güçsüz olanın yani işçinin rüşvet gibi bir yöntemle kararı etkilemesi zor görünürken patronların bu yöntemden yararlanma ihtimalleri çok yüksek. Ayrıca bu uygulamadan ekonomik bir fayda sağlayan arabuluculuğun kendisinin bir rant ve sektör kapısı olması ayrıntılarına girmiyorum bile.

Adaleti baştan sakat olan bu anlayış, ezilenlere bu uygulamayı işleri hızlandıracağı, anlaşmazlıkları mahkemeye gitmeden çözebileceği iddiasıyla bir müjde olarak sunuyor.

Hız kimin için avantajlı peki? Yıllarca iliklerine kadar sömürülen, aşağılanan, hakları yok sayılan işçiler için mi; yoksa acımasız bir rekabet peşinde koşan patronlar için mi?

Arabuluculuk kimin için müjde peki? İş mahkemelerinde adalet adına süründürülen, bir de bu uygulamayla daha da fazla ekonomik ve sosyal hak kaybına uğrayacak olan işçiler için mi, yoksa bu uygulamayla adaleti bir kez daha ekonomik ve sınıfsal gücüyle kazancak olan patronlar için mi?

Müjde kimin için?

Atılan İki İşçi İçin 75 İşçi İş Bıraktı

Kocaeli'nin Körfez ilçesinde Nuh Çimento'nun hafriyat işlerini yapan taşeron şirket TIMAŞ'ta iki işçinin işten atılması üzerine, onlarla dayanışmak için 75 işçi iş bırakma eylemi yaptı. Bir süredir çalışma koşullarının düzeltilmesi ve maaşlarının asgari ücret üzerinden gösterilmemesi sebebiyle iş yavaşlatan işçiler, aralarında

imza toplayarak şirketin Adana'daki merkezine ulaştırmışlardı. Şirket ise buna karşılık iki işçiyi işten attı. İşçilerin buna cevabı ise işten atılan arkadaşlarıyla dayanışmak ve şirket tarafından gasp edilen haklarını almak için iş bırakmak oldu. Şantiyedeki işçilerin tamamı iş bırakırken, jandarma ve polis iş yerini ablukaya aldı.

Şirvan Katliamı'ndan Yargılananlara Trafik Cezası Maddesi

Geçtiğimiz Kasım ayında Siirt-Şirvan'da Ciner Holding'e bağlı maden ocağında meydana gelen ve 16 işçinin yaşamını yitirdi. İşçi katliamıyla ilgili 11 kişiye açılan davanın ilk duruşması 18 Mayıs'ta görülecek. Aralarında Park Holding'in, maden sahasındaki işletme müdürü ve mühendislerinden de olduğu 11 kişiye genellikle trafik kazaları davalarında uygulanan ve ceza üst sınırı 6 yıl olan "taksir" (kusurlu olma) maddesinden ceza istenecek. Katliam sonrası yazılan bilirkişi raporunda

sorumlular arasında adı geçmesine rağmen Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'na bağlı MİGEM (Maden İşleri Genel Müdürlüğü) ile devlete bağlı hiçbir kurum ile Ciner Holding-Park Elektrik şirketi üst yöneticileri iddianamede yer almıyor.

Diğer taraftan ise, 16 işçinin katili Park Holding'in 5 madenci ailesine 300'er bin lira karşılığında davalarından vazgeçmeleri yönünde rüşvet verdiği ortaya çıktı. 11 aile ise şirketin verdiği rüşveti reddetti.

Taşeron Şirket İşe Alırken İstifa Ettirdi

Aydın Büyükşehir Belediyesi'nin temizlik işlerini üstlenen taşeron şirket Bilgenay Akdeniz A.Ş. işe aldığı 150 işçiyle 2'şer yıllık sözleşme imzalattı. Şirket, işe aldığı işçilere sözleşmenin yanı sıra bir de istifa dilekçesi imzalattı. İşçilerin işe alınma sözleşmelerini okumalarına bile fırsat verilmeyen

imzalatılan istifa dilekçelerinin, ileride işten atıldıklarında herhangi bir hak iddia edememeleri için imzalatıldığı öğrenildi. 23 Mart günü kendisiyle birlikte 150 işçi arkadaşının söz konusu dilekçeyi imzaladığını belirten bir işçi, mecbur kaldıkları için imza atmamak zorunda bırakıldıklarını söyledi.

İşçiler KHK'lara Karşı Direneniyor

Günlerdir işlerini geri almak için oturma eylemi yaparak direnen KESK'li işçiler ile işten atılma süreçlerini ve direnişlerini konuştuk.

Günlerdir birçok yerde eş zamanlı oturma eylemi gerçekleştiriyorsunuz. Öncelikli olarak eyleminizin, direnişinizin amacı nedir?

Sema Uçar: Bizler 7 Şubat gecesi çıkan KHK ile ihraç edilen KESK'li kamu emekçileriyiz. İşimizden haksız bir şekilde ihraç edildiğimizi düşünüyörüz ve bunun için bir direniş başlattık. 20 Şubat'tan beri Kadıköy Boğa'da oturma eylemindeyiz. Bugün 6. haftamız. Pazartesi ve Çarşamba günleri gerçekleştiriyoruz eylemimizi. Eş zamanlı olarak arkadaşlarımız Bakırköy'de de direnişler. Cuma günleri de Kartal'da direnişteyiz. Cumartesi günleri KESK'in genel çağrısıyla tüm coğrafyada eş zamanlı alanlardayız.

Mehmet Sarı: İstanbul'da, Aydın'da direnişler var. 140 gündür Ankara'da direnen Nuriye ve Semih arkadaşlarımız bugün süresiz açlık grevinin 19. günündeler. Malatya'da 60 günün üzerinde, Aydın'da 40 güne yakın bir direniş var.

Kaç işçi işten atıldı?

Mehmet Sarı: Şu anda genel anlamıyla 102 bin civarında kamu çalışanı ihraç edilmiş durumda. Eğitim-Sen ve KESK'lilerden toplam 3100 ihraç var. 1500'e yakını Eğitim-Sen üyesi.

Direnişiniz ne kadar sürecek?

Ali Orak: KHK'lar ezilenlerin kafasında dönen bir kılıçtır. KHK'lar ile her şeyi yapabilirsiniz. Bir insanın işine, aşına, ekmeğine son verebilirsiniz. Aslında adaletsizliğin başlangıcıdır KHK'lar. Biz bu adaletin siyasi kararlarla yeniden sağlanacağını düşünüyoruz. Bu siyasi kararları verdirtmek için buradayız ve direniyoruz. Bu kararlardan geri dönene kadar şu anki kararlılığımızla devam edeceğiz. Örgütlü gücümüzden aldığımız güçle bu direnişi büyütme hedefliyoruz ve sonuna kadar da gideceğiz.

İşten atılan işçilere herhangi bir gerekçe gösterildi mi? İşten atılmalar sonucunda iş yerlerinde eylemler oldu mu?

Ali Haydar Arıkçı: Bir dava olmadan, soruşturma olmadan, sadece 686'nın 1. maddesine istinaden kamu görevinden ihraç edildiğimize dair yazılı bilgi verdiler. Bahsettiğimiz bu madde her-

kese, her duruma ayarlanabilir, her kılıfa sokulabilir bir madde.

Biz daha çok merkezi eylemler yaptık diyebiliriz. Öğretmen arkadaşlara yapılan uğurlamalar, öğrenci ve velilerle beraber okuma eylemleri, iş yerleri önünde basın açıklamaları yaptık. Geçen hafta bir okulun önünde toplu bildiri dağıttık.

Mehmet Sarı: Kartal'da cuma günleri sokak okulu açıyoruz ve müzik, resim, drama gibi atölyeler yapıyoruz.

Eylemlere yönelik herhangi bir polis saldırısı gerçekleşti mi?

Mehmet Sarı: Eylemimizin ilk gününde polis tehdidiyle karşılaştık. Gözaltına almakla tehdit ettiler fakat biz kararlı duruşumuzu bozmadık. Kararlılığımızı gördüklerinden olacak, sonrasında böyle tehditler yaşamadık. Sonrasında Milli Eğitim Müdürlüğü önünde oturma eylemi yaptırmayacağız dediler ve büyük bir ablukayla karşılaştık. Oradaki abluka da aynı kararlılıkla kaldırıldı. Filli bir müdahaleyle karşılaşmadık ama psikolojik anlamda bir baskı ve korkutma sürecini zaman zaman yaşıyoruz.

Cengiz Sağlam: Zulüm varsa direniş haklıdır diyoruz...

Halk direnişinize karşı nasıl bir yaklaşım gösteriyor?

Sema Uçar: Birçok yerde çoğunlukla destekliyoruz. Bir imza kampanyamız da var. Eylemimizi görenler halaylarımıza katılıyorlar, esnaflar bizlerle dayanışma gösteriyor.

Talepleriniz kaşılınmazsa ne olacak, direnişinizi sürdüreceksiniz mi?

Cengiz Sağlam: Bütün kamu emekçileri KESK'in kurultayında bir araya gelecek ve eylem takvimimiz bundan sonra gerçekleşecek.

Ali Haydar: Emek mücadelesinde, özgürlük mücadelesinde yüreği çarpan tüm dostları, kurumları, yanımıza davet ediyoruz. Çünkü faşizm ayırım göz etmeksizin vuruyor. Doğrudur, zordur işimiz, bunu da biliyoruz. Ama kararlıyız.

Meydan Gazetesi olarak direnişinizi selamlıyoruz...

Türkiye'de Tarih Yeniden Yazılıyor

Merve Demir
Genç İşçi Derneği
genciscidernegi@gmail.com

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre Aralık 2016 itibarıyla Türkiye'de resmi olarak kayıtlı işsiz sayısının 3 milyon 872 bin kişi olduğu açıklandığı sıralarda televizyonlarda "Hedef 2 milyon yeni çalışan" başlığıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın yeni bir reklam filmi dönmeye başladı. Seferberliklerden başımızı kaldıramadığımız şu zamanlarda reklam filminde "Çalışmak isteyenlere işte fırsat" denilerek işsizlere yönelik eşi benzeri görülmemiş bir desteğin başladığı vurgulanıyordu. Reklam filmini izleyen herkese yarın yeni bir işe başlayacağı hayaline kaptıran reklam filminde bakla ağızdan son anda çıkıyordu: yeni işe girenlerin tüm vergi ve primlerini devlet ödeyecek!

Peki bu ne demek oluyor? Bu düzenleme nasıl gerçekleştirilecek? Cevabı tahmin etmesi pek kolay: Kanun Hükmünde Kararname kısaca yeni bir KHK ile. 687 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile getirilen teşvik kapsamında 2017 yılında son 3 aydır işsiz olan kişileri işe alan işverenler aylık 666 TL olan sigorta primini, sigorta primine ilaveten ne gelir vergisi ne de damga vergisi ödeyecek.

Medyada dolaşan haberlere göz attığımızda "devlet kendi alacaklarından vazgeçerek işverenlere böylelikle büyük bir destek sağlamış" olacaktı. Ancak işin aslı tabii öyle değil: Çünkü bu "seferberliğin" finansmanı İşsizlik Sigortası Fonu'ndan sağlanacak.

İşsizlik sigortası; çalışma iradesinde olmasına rağmen işini kendi isteği ve kusuru dışında kaybeden çalışanlara, uğradıkları gelir kaybını kısmen ve geçici bir süre için telafi etmesini sağlayan bir sigortadır. İşsizlik sigortası fonunda biriken primler, işçinin aldığı maaş üzerinden hesaplanarak önce işçiden, sonra işverenden ve devletten tahsil edilmektedir. İşçi için işsizlik sigortasına katılmak zorunludur. Ama işini kaybedince yararlanabilmek de bir o kadar zordur. İşsizlik sigortasından yararlanabilmek için birçok şartı taşımak gerekir. İşinden olan işçilere gerekli şartları taşımadıkları iddiasıyla kullanılmayan bu biriken fondan ise devlet zaman içinde çıkardığı kanunlarla yararlanmaktan geri durmaz. Çalışma Bakanlığı tarafından hazırlanan reklam filmi de bu örneklerden sadece biri.

Devletin kendi alacağından vazgeçtiği propagandasıyla anlatılan masalın özünde yatanın işsizlik sigortasından bu durumda yararlanan sadece iki odak olduğudur: devlet ve sermaye. Referanduma giden şu süreçte iş bulma umudu taşıyan yüz binlerce insanın umutları ise sandıklarda birer oya dönüştürülmeye çalışılıyor. Özellikle bahsettiğimiz bu reklam filmi gibi propaganda araçlarıyla. Muhalefetin gündeminde ise kendi vatandaşının hali niceyken savaştan kaçıp kendi topraklarından koparılan insanlara vatandaşlık verileceği iddiasıyla oluşan "korkunç!" kaygı var. İktidarlar hep oy alana dursunlar; olan yine işçinin, emekçinin alın terine oluyor. Hem de işsiz kaldığında iyice zorda kalmasın diye kendisinden prim adı altında kesilen emekleri kullanılarak. Her iktidar döneminde ve reklam filminde söylendiği gibi: Türkiye'de tarih yeniden yazılıyor.

Meslek Hastalıkları(5): İşitme Kaybı

Yakın zamanda Çalışma Bakanlığı'na verilen 2002 ile 2016 yılları arasında meslek hastalığı sonucu geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalı sayısına ilişkin soru önergesini Çalışma Bakanı Mehmet Müezzinoğlu cevapladı. Tüm ilgisizliği ile; 2016 yılında sadece 83 kişiye ödenek bağlandığını, meslek hastalığı sonucu geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalı sayısının 2002'de 601 iken 2016'da 83 olduğunu söyledi. Oysa kağıt üzerinde meslek hastalıkları konusunda "güvenilir bir ülke" gibi görünen bu topraklarda, 2016 yılında 1970 işçi iş cinayette-

rinde yaşamını yitirmişti. Bağımsız araştırmalar gösteriyor ki, yaşanan her bir iş cinayetine karşı 20 meslek hastalığı oluyor. Dolayısıyla meslek hastalıklarının az olması hastalık olmayışından değil; hastalığın meslekten kaynaklandığının ispatının zor olmasından ve yanlış kayıt ettirilmisinden kaynaklanıyor. Yaşadığımız topraklarda meslek hastalıklarının tespiti ve tedavisi için İstanbul, Ankara ve Zonguldak'ta hastaneler bulunuyor. Üç tane hastane olmasına karşılık; kapitalist sömürünün olduğu her iş yerinde, orada çalışanlar için yapılan işin çeşidine göre sağlık

ve güvenlik tehlikeleri vardır. İş yerleri tüm bu hastalıkların kaynağıdır. SGK normal bir hastaneden alınan raporu kabul etmediği için işçiler bu hastanelere gitmek zorunda bırakılıyor. Bu hastanelere ulaşamayan, ulaşsa bile meşakkatli bu süreci sonuna kadar devam ettiremeyen yüzlerce işçinin maruz bırakıldığı hastalıklar gizleniyor.

Meslek hastalıklarına yer verdiğimiz yazı dizimizin bu sayısında gürültüye bağlı işitme kaybını irdeleyeceğiz.

Aylin Sal

aylinsal@meydangazetesi.org

Gürültü; kabaca hoş gitmeyen, istenmeyen ve rahatsız edici ses olarak tanımlanabilir. Dolayısıyla kişiye göre ve aynı kişi için değişik zamanlarda farklı olarak algılanabilir. Ses, ölçülebilir ve varlığı kişiye bağlı olarak değişmeyen bir kavram iken, gürültü öznel bir kavramdır. Yani kimilerinin seyerek ve eğlenerek dinlediği müzik, diğerlerini rahatsız edebilir.

Nasıl duyarız?

Duyma, ses dalgalarının kulak zarında oluşturduğu hareketler sonucu oluşur. Ses dalgaları dış kulağa ulaşır ve buradan ilerleyerek kulak zarına çarpar. Bu çarpmanın etkisiyle, orta kulakta, kulak zarıyla ilişkili ilk kemik olan çekiç kemiğinden başlayarak, örs ve üzengi kemikleri hareket eder. Bu hareketin sonucunda ise iç kulakta değişiklikler olur. İç kulak salyangoza benzer bir organdır ve içinde sıvı ve tüy hücreleri bulunur. Kemikçikler tarafından iç kulağa iletilen hareket sıvıyı hareket ettirir, bu tüy hücrelerini hareket ettirir ve bu hücreler sesle ilgili sinir uyarılarını oluştururlar. Bu

uyarılar beynimizin işitme ile ilgili bölgesine gider. Beyin de bu bilgiyi yorumlar ve duyma gerçekleşir.

Sesin iki temel belirleyicisi vardır: şiddet ve frekans. Sesin şiddeti, kulak zarına ulaşan mekanik basınç ile bağlantılıdır. Frekans ise sesin saniyedeki titreşim sayısı olarak tanımlanmaktadır. Sesin şiddeti desibel (dB) olarak ölçülürken frekansı hertz (Hz) olarak ölçülür. Standartlara göre, işitme sistemine zarar veren gürültü düzeyi 20-20.000 Mhz ve 85 dB düzeyidir. Üst sınır olan 140 dB, kulakta ağrı ve kulak zarı yırtığına sebep olabilmektedir. Endüstriyel gürültü ise kişilerin beğenisine bağlı olmaksızın her koşulda gürültü olarak kabul edilir.

Gürültü duymaya nasıl zarar verir?

Gürültü, yukarıda bahsettiğimiz iç kulaktaki bu tüy hücrelerini tahrip eder. Bu tahribat kısa süreli ve kulakın onarabileceği bir değişim olabileceği gibi, yüksek düzeylerde-

ki gürültüye daha uzun süre maruz kalma, duymada kalıcı hasara neden olabilmektedir.

Gürültüye bağlı işitme kaybına neden olan gürültü kaynakları; pompa, kompresör, türbin, vantilatör, jet motorlar ve vanaların gaz ve sıvı itici etkileri, fırın ve motorların ateşleme gürültüleri, transformatör ve dinamların oluşturduğu sesler, çevirici dişli, motor ve makinelerden gelen titreşim ve sürtünme sesleri, dövme, perçinleme, çakma makineleri ile kesici, ezici ve biçim verici makinelerin sesleridir.

Bu seslere maruz kalanlar kulakta sürekli çınlama, vızıldama ve uğuldama yaşarlar ve bir metre uzaktaki biriyle konuşurken sesini yükseltmek zorunda kalırlar. Böyle işçilerin zaman kaybetmeden kulak muayenesi olmaları, işitme testleri yaptırılmaları gerekmektedir. İşitme kaybı oluştuğunda kalıcı bir etki yaratır. Bu nedenle bütün meslek hastalıklarında olduğu gibi hastalık kaynağından uzaklaşmak önemlidir. Bu şekilde sa-

dece kaybın ilerlemesi durdurulabilir. Gürültüye bağlı gelişen işitme kaybı önenebilir, fakat hiçbir patron gürültüyü önlemesi için kullanılan "pahalı" kulaklıklardan almaz. İşçilere düşen de, her şeye rağmen çalışmak olur.

Gürültüye bağlı işitme kaybı, sık rastlanan meslek hastalıklarındandır ve yapılan çalışmalarla ülkemizde mesleksel gürültü sebepli işitme kaybı olanların sayısının 200.000'i aştığı belirtilmiştir.

Gürültünün olumsuz etkileri sadece geçici veya kalıcı işitme bozuklukları değildir. Aynı zamanda kan basıncının artması, dolaşım bozuklukları, solunumda hızlanma ve kalp atışlarında yavaşlama gibi beden sağlığınıza yönelik olumsuz etkilere ve bunların devamı halinde kalıcı hastalıklara da yol açar. Ayrıca, gürültü davranış bozuklukları, aşırı sinirlilik, anksiyete ve stres gibi psikolojik etkilere bağlı konsantrasyon bozukluğuna ve hareketlerin yavaşlamasına da neden olabilir.

Millet Değilsen Hiçbir Şeysin

Ece Uzun

ece@meydangazetesi.org

Devletler, egemenliği altında yaşayan insanları "vatandaş"ları olarak tanımlamaktadır. Bu vatandaşların içinden belli koşullara sahip olanlar (18 yaşını doldurmak vs.) ise "seçmen"leri oluşturur. İktidarlar ve iktidarı arzularanlar ise bu sürede kendi seçmenlerini ideolojileri yoluyla betimler. Bu tanımlamalar da makbul vatandaşları/seçmenleri ve ötekileri oluşturur. İşte bu seçmenler, yani aslında tek tek bireylerin oluşturduğu topluluklar ideolojilere göre kimi zaman "millet", kimi zaman "ulus", kimi zaman "halk" olmaktadır.

Millet, ulus, halk gibi kavramlar farklı siyasi partilerin farklı anlamlar yükleyerek kullandığı kavramlar olmuştur. AKP ve MHP bu kavramlardan "millet"i, CHP "ulus"u, HDP "halk" kavramını kullanmayı tercih etmektedir.

Seçim çalışmalarında kullanılan söylemler ve politikalar bu kavramların üzerinden inşa edildiği için kavramların genel anlamları ve kullanıldıkları anlamlar önem kazanmaktadır.

Millet, Ulus, Halk

Millet kelimesi Arapça kökenli olup çoğunlukla aynı topraklar üzerinde yaşayan, ortak bir kültür ve geçmişe sahip, aynı din veya mezhepten olan insanların oluşturduğu, devlet şeklinde teşkilatlanmış topluluğu ifade eder. AKP'nin özellikle son süreçte iyice yükselttiği "millet" kavramı, tanıma paralel olarak "ümme"ye, aynı dine/mezhebe sahip olanlara ağırlık vermektedir. Kimi zaman birleştirici olmak adına kavrama geniş anlamlar yüklemeye çalışsa da AKP'nin "millet"ten kastı, yarattığı yaşam tarzına uygun olan "yerli ve milli" olan insanlardır. Türk ve Sünni olandır. "Millet" kavramını kullanan bir başka parti ise AKP ile referandumda ortaklığa giden MHP'dir. MHP bu kavramın dini yönünü koruyarak kavramı daha çok etnik köken üzerinden kurgulamıştır.

"Millet" kavramıyla aynı anlamda kullanılsa da "ulus" kavramında özellikle din vurgusu yapılmamaktadır. Fransız Devrimi'yle beraber gelişen "ulus devlet" anlayışının ve "ulusalcılık" ideolojisinin temeli olan ulus kavramı, "nation" kelimesinin karşılığıdır ve kavramın oluşturulmasındaki hakim düşünce "toplum sözleşmesi" anlayışıyla ve yurttaşlık kavramıyla ilişkili olarak yayılmıştır. Kavram, "bir coğrafyada yaşayan, aynı devletin vatandaşı olan, aynı değerlere ve

kültüre sahip insan topluluğu" anlamında kullanılmıştır. Kavramda ağırlık bir etnik kökene bağlı olma anlamı yerine aynı devletin yurttaşı olmaya verilmiştir. "Ulus" kavramını kullanan CHP de kavrama aynı devlette yaşama ve devletçilik değerlerini yüklemiş, bunu da laiklik anlayışıyla geliştirmiştir.

Halk kavramı da çokça "millet" ve "ulus" kavramlarının kullanıldıkları anlamda kutuplaştırma ve tekipleştirme amacıyla kullanılsa da; ırk gibi etnik, dil gibi kültürel, din gibi inançsal değerlerin ötesinde aynı topraklar üzerinde yaşayan ve ortak çıkarları olan insanların tamamını ifade etmektedir. Bu yönüyle devletsiz bir kavram olmaktan öte coğrafi bir birlikteliğin tanımınıdır.

Artan Millet Söylemi ve Kutuplaştırma

Yukarıdaki kavramların ışığında ve iktidarın yürüttüğü politikalarla birlikte düşünüldüğünde tekipleştirme ya da kutuplaştırma amaçlarıyla günümüzde en etkin biçimde kullanılan söylemin "millet" kavramı olduğunu görmekteyiz.

Her seçim zamanı siyasetçilerin artan ötekileştirici dili ve kutuplaştırma siyaseti de tekipleştirme amacıyla birlikte gelişmiştir. Tekipleştirici, ötekileştirici, kutuplaştırıcı dil bu seçimde de artarak devam etmektedir. Bu süreçte de bu yönüde en keskin biçimde kullanılan AKP iktidarı ve Tayyip Erdoğan olmaktadır. Milliyetçi söylemler ve savaş politikalarıyla birlikte asimilasyon ve tekipleştirme politikaları da artmış, tariflenen millet kavramına girmek istemeyenler ise ötekileştirilmiş, toplum kutuplaştırılmıştır. Bununla da millet kavramına gireceklerin safları sıklaştırılmaya, netleştirilmeye çalışılmış ve referandum sürecinde kullanılacak milliyetçi politikalar için gerekli olan düşman da yaratılmıştır.

Erdoğan geçen haftalarda Amed'de düzenlenen mitingte ağzından düşürmediği "millet" kavramıyla "Türk, Kürt, Laz, Çerkes herkesi" birleştirdiklerini iddia etse de, bir gün sonra Ankara'da "Türk Milleti" vurgusu yapmıştır. Böylece "millet"ten kastedilenin, kendi makbul seçmenlerinin kim olduğunu, kendi milletini diğer herkesten ayırmakta ve diğerlerini ötekileştirmekte olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır. Kısacası üstüne basa basa vurgulanan anlayış, "ya AKP ve Erdoğan milletindensindir ya da hiçbir şey!"

Sınırlı Saldırı Sınırsız Savaş

Emrah Tekin

emrah@meydangazetesi.org

Suriye'nin İdlib saldırısından görüntüler, ABD'nin "kırmızı çizgim" dediği kimyasal silah kullanımına işaret etti. Can çekişen ve cansız bedenler, korunmasız kıyafetlerle yardım etmeye çalışan "yardım gönüllüleri", saldırının dehşetinin yanında başka sorular getirdi akıllara.

İdlib'deki sorular, bazı El-Kaide liderlerinin "Beyaz Mücahitler" dediği ve batılı devletlerce fonlanan Beyaz Miğferler'in görüntüleriyle bitmiyordu. Halep'in cihatçılardan alınmasıyla Hama, Humus, Şam hattında güçlenen, yönünü İdlib'e çevirmesi beklenen Rejim'in kimyasal saldırısı mantık sınırlarını zorluyor. Saldırıdan hemen önce ABD'nin, "Suriye'nin geleceğine Suriyeliler karar verir" açıklaması, İdlib sonrası Trump'ın "Görüntüleri görünce fikrimi değiştirdim" sözlerine evrildi; Rejim'in "meşruiyetini" tekrar sorgulanır hale getirdi. Astana'yla Suriye'de "barışın ve ateşkesin garantörü" izlenimi veren Rusya açısından da bu saldırının izahı zor.

Saldırısı sonrası Rejim'e yönelik itidalli söylemini bırakan ABD, "müdahale seçeneği masada" açıklamasının akabinde, Şayrat Üssü'ne saldırdı.

Savaşın dengelerini değiştirme potansiyelindeki saldırı, Trump'ın Çin Devlet Başkanı Xi'yle görüşmesine denk getirilmesinin yanında, iç politika için de mesajlar barındırıyordu. Dış politika vaatleri arasında "müdahalecilikten kaçınma" olan Trump, müdahalecilik yanlısı "kurucu düzen" unsurlarınca eleştiriliyordu. Saldırı yine seçimler öncesi dilendirilen Rusya ile iş birliği iddialarına da yanıt niteliğindedir. Ancak bu güç gösterisi, ABD'de "Ortadoğu macerası" yerine Çin ile ticaret savaşına beklentisindeki farklı sermaye çevrelerince hoş karşılanmayacaktır.

Şayrat saldırısı, ABD'nin canlandırmaya çalıştığı Sünni İttifak üzerinden, İran'ın gücünü sınırlandırma amacı taşıyor. 23 Mart'ta IŞİD Karşıtı Koalisyon toplantısı olarak duyurulan buluşma, İran'a karşı Sünni İttifakı toparlama hedefindeydi. Bu süreçte Suudi Arabistan'la yapılan görüşmeler sonrasında Ürdün'deki Arap Birliği toplantısında yapılan "İran'ın bölgede gelişen nüfuzuna karşı şiddetle karşı koyma" açıklamaları, bu amaç için somut adımlardı. ABD'nin, İsrail'in müttefiki olan Sünni devletlerle bölgede kurmak istediği İran karşıtı denklemi, "İsrail dengesini" gözeterek kurduğu açık.

Saldırıya ilk tepkiyi, Suudi Arabistan ve İsrail'le birlikte TC verdi. Astana'da Rusya ve İran ile birlikte Suriye'nin toprak bütünlüğüne garantör olan TC, Şayrat sonrası "fabrika ayarları"na döndü. "Esad gitmeli, saldırılar sürmeli" açıklamasıyla, İran üzerinden Trump'la yakınlaşma pahasına, Rusya ile pamuk ipliğine bağlı ilişkilerini tehlikeye attı.

İran'ı sınırlandırmaya dönük güç gösterisi olan Şayrat saldırısı, ABD'nin belirlediği sınırı aştığında, Rusya ile Kırım, Ukrayna gibi çatışma alanlarına sığrama potansiyeli taşıyor; ancak bu ve benzeri saldırıların süreklileşmesi beklenmiyor.

Şayrat sonrası Trump, iç politikasında geçici de olsa rahatlayacaktır. Benzer durumda, İran'ın sınırlandırılmasıyla İsrail ve Sünni İttifak güçlenecektir.

Kağıt üzerinde de olsa önceliği "cihatçı terörizmle mücadele" olan devletler, benzeri saldırılarını sürdürürse, "önceliklerini" Şayrat gibi güç gösterilerine değiştirebilir. Bu da, devletlerin politikalarıyla varlık bulan cihatçı terörizmin, Suriye Savaşı'nda varlığını sürdürmesine sebep olur.

Pazartesi'nin Gelişi Cumartesi'den Bellidir

Davut Erkan

davut@meydangazetesi.org

Son birkaç yıldır toplum sürekli bir seçim cenderesinde tutuluyor. Özellikle Gezi Direnişi'nden sonra toplumda oluşan memnuniyetsizlik ve isyan, 2014 yılı içerisinde yerel seçimler ve hemen sonrasında cumhurbaşkanlığı seçimiyle seçim sandıklarına yönlendirildi. Her seçimden sonra, iktidar meşruiyet iddiasını biraz daha güçlendirdi. İster hükümet seçimi olsun, ister belediye isterse de cumhurbaşkanı. Seçilen seçilmişliğin verdiği meşruiyete güvenerek, toplumun kendisini seçmeyen ve kendisinden memnun olmayan kesimine "bizi istemiyorsunuz ama biz demokratik seçimler sonucunda göreve geldik, bu yüzden bize ve yürüttüğümüz politikalara saygı duyacaksınız" açıklamalarında bulundu. Muhalefet ise, yenilen pehlivan misali her seçimde daha fazla asıldı, aynı oranda da her seçimden daha ezik, daha yenik bir psikolojiyle çıktı. Nitekim MHP'nin bugün AKP'nin "milliyetçilik kolu" haline gelmesinde, aynı "bükemediğin bileği öpeceksin" anlayışının etkisi yadsınamaz.

Ancak kabul etmek gerekir ki, bu seçimler silsilesinde, 7 Haziran Genel Seçimleri ayrı bir eşikti. Büyük oranda oy kaybeden AKP, Kürdistan'a yönelik saldırılar ve katliamlarla toplumda korkuyu ve milliyetçi histeriyi büyüttü. Kürt halkına karşı, belki MHP'nin hayallerinin bile ötesinde bir yok etme politikası yürüten AKP, devşirdiği oylarla yeniden tek başına iktidar oldu. Son raddede MHP, AKP ile "evet ittifakı" kurdu, Doğu Perinçek "AKP bizim programımıza geldi, bizim yanımıza geldi memnunuz." açıklamasında bulundu.

Tüm bu sürecin önemli bir noktası da tabii ki de 15 Temmuz'du. 15 Temmuz sonrası KHK'lar ve fiili durumlarla sınırsız güç elde eden AKP, elindeki bu gücü eski ortakları olan Gülen cemaatinin yanı sıra, bütün bir muhalefeti ezmek için kullandı. Gülencilerin tasfiyesi sonucu ordu ve polis teşkilatlarının yanı sıra, yargı da tamamen AKP'nin militanlarının denetimine geçti. Bürokrasiden bahsetmeye gerek bile yok. OHAL süresince meclis zaten işlevsiz kalmışken, HDP'nin eş başkanları dâhil milletvekilleri dokunulmazlıkları kaldırılarak tutuklandı. HDP ve DBP'li tüm belediyelere, eş başkanları tutuklandıktan sonra AKP'li kayyumlar atandı.

İşte bu tablonun devam ettiği bir süreçte, Anayasa değişikliği için referanduma gidiliyor. Referandumdan evet çıkarsa anayasa değişmiş olacak ve "Cumhurbaşkanlığı" sistemine geçilmiş olacak. "Hayır" oyu çıkarsa mevcut sistem devam edecek.

Aslına bakılırsa, "evet" çıkarsa Erdoğan'ın cumhurbaşkanı seçilmesinden beri fiilen yürütülen ve artık kimsenin pek de itiraz etmediği partili cumhurbaşkanı ve "yok hükmünde" başbakanlık sistemi yasalasmış olacak. "Hayır" çıkarsa fiili durum devam ettirilecek.

Hatta AKP kanadından birçok kişi hayır çıkması durumunda Anayasa değişikliğinin yani başkanlık sisteminin yine de gündemde olacağını söyledi. "Evet cephesi", referandumdan hayır çıkması durumunda ülkede kaos olacağı tehditlerinde birçok kez açıkça savurdu zaten. Yani 7 Haziran seçimlerinden sonra olduğu gibi, AKP seçim yenilgisini kabul etmeyecek ve ne yapıp edip kendi ajandasını topluma dayatacak. Bunu da büyük ihtimalle yine devlet terörü ya da devreye sokacağı yeni bir saş aracıyla yapacak.

"Evet" çıkması durumunda da pek farklı bir tabloyla karşılaşamayacağız. Sınırsız gücü elinde bulunduran mevcut iktidar, bir seçim zaferi daha elde ettiğinde, şimdiye kadar yürüttüğü tüm politikalar aklanmış, devamının gelmesi ise "meşruiyet" kazanmış olacak. Çıkacak sonuç ne olursa olsun devlet; Kürt halkına, devrimcilere, muhaliflere, kadınlara, tüm ötekilere yönelik sürdürdüğü baskı, zulüm, kapatma, katletme politikasını devam ettirecektir. Ama "yasal başkanlık" sistemiyle, ama "fiili başkanlık" sistemiyle... Biz ezilenlerince, her halükarda örgütlenme ve mücadele dışında başka bir seçeneği yoktur.

Referandum sonrası yaşanacakları görmek için ne medyum olmaya, ne de çok derin politik analizler yapmaya gerek var, sadece referandum çalışmalarına yönelik devlet terörü dahi, referandum sonrası nasıl bir güne uyanacağımızı görmek için yeterli. Toplumun önüne sunulan iki seçenektan biri olan "hayır" için çalışma yapan parti, örgüt ve

kişilere yönelik doğrudan devlet eliyle, yani polis ve yargı eliyle gerçekleşen saldırıların yanı sıra sokakta yaşanan ve faileri korunan saldırılar, yeni dönemin dolayısıyla da referandum sonrasında da ruhunu ortaya koyuyor.

Geçtiğimiz günlerde yayınlanan bir rapora göre, sadece Mart ayında hayır çalışması yapanlara yönelik 112 gözaltı, 19 saldırı, 17 engelleme gerçekleşti. Elbette bunlar sadece medyaya yansayanlar.

Sokaklarda hayır stantlarına, afişleme ve bildiri dağıtımlarına, propaganda otobüslerine yönelik birçok saldırı gerçekleşti. Balıkesir'de bir otobüsün lastiklerini kesen kişiler hayır yazılı görselleri çizdi. Denizli'de hayır standına taşlı saldırıda 3 kişi yaralandı. Kayseri'de milletvekiline satırlı saldırı gerçekleşti. Brüksel'de evet afişlemesi yapan 3 kişi, biri kadın 3 HDP'liyi bıçakladı. Evet cephesinde yer alan MHP'nin "hayır" diyen muhalif isimleri kapalı salonlarda dahi toplantı yapamıyorlar.

Referandum çalışması kapsamında afiş asan, bildiri dağıtan, stant açan onlarca kişi gözaltına alındı. Sosyal medya paylaşımları da devletin hedefindeydi, onlarca kişi sosyal medyada yazdıkları nedeniyle gözaltına alındı, tutuklandı.

Dahası, referandumda hayır cephesinde yer alan birçok parti ve örgüte yönelik, operasyonlar gerçekleştirildi. Birçok ilde yapılan şafak operasyonlarıyla onlarca kişi gözaltına alındı ve tutuklandı. Erdoğan nerede miting yapacak olsa, mitingten hemen önce muhaliflere yönelik operasyonlar ve ardından tutuklamalar gerçekleşti.

Devlet, "hayır" propagandasına dahi tahammül edemiyorken seçimden çıkacak "hayır" sonucuna saygı göstereceğini düşünmek safça olacaktır. Tüm sandıklar gibi referandum sandığı da, demokrasi aldatmacasının göz boyama araçlarından biri olmaktan öteye gitmeyecektir. Sandıktan çıkacak sonuç, 17 Nisan Pazartesi gününü değiştirmeyecektir. Çünkü pazartesi'nin gelişi, cumartesi'den bellidir.

Referandum Unutturdu Biz Unutmayacağız Affetmeyeceğiz

Serhat Budak

serhat@meydangazetesi.org

Farkındayız; iktidarıyla, ana muhalefetiyle ve hatta toplumsal muhalefetiyle coğrafyanın neredeyse tüm siyasi gündem referanduma sıkıştırılıyor. Sokaklar, billboardlar, haberler, televizyon programları ve sosyal medya ağları... Hepsi referanduma endeksli. Referanduma katılacak tüm aktörler de "Evet" ve "Hayır" seçenekleriyle ilgili tüm kozlarını oynamaya... Her yerde aynı 18 madde konuşuluyor; tek adamlık, diktatörlük...

Bir de farkında olunmayanlar var; farkında olursa da farkında değilmiş gibi davranılanlar... Referandumun gölgesinde bırakılanlar, unutturulanlar. Bahsedilen "tek adam yönetimi" uygulamaya geçmeden, henüz hala parlamenter sistemdeyken yaşananlar, yaşadıklarımız. Karşı karşıya olduğumuz haksızlıklar, adaletsizlikler...

Amed Newrozunda katledilen 23 yaşındaki Kemal Kurkut ve katledilmeden hemen önce çekilen fotoğrafları. İnfazın görüntüleri karşısında yaşanan sessizlik, yayın yasağı, gizlilik kararı... Yıllardan bu yana "kazanma hırısı"yla, "rekabet"le baskılanan ve girdiği sınavın ardından "başarısızlık" yaftasıyla yaşamına son veren Ömer; geç kaldığı için aynı sınava alınmayan ve intihar eden Büşranur. Onların ölümünün ardından hala "hırısı"na, "rekabet"e, "yarış"maya ve "kazan"maya yapılan çağrı... Annesiyle birlikte beton duvarların ardına hapsedilen, oyuncakları yasaklanan, yaşamı çalınan 8 aylık Miraz bebek... Tutsaklığın karşısında yaşatılan "çaresizlik", "yalnızlık"... 2017'nin yalnızca ilk üç ayında mermer blokların altında ezilerek, elektrik akımına kapılarak, inşaattan düşerek katledilen toplam 441 işçi. İş cinayetlerinin ardından yaşanan sessizlik, durdurulamayan "kazalar", "kader" denilen ölümler... Yine aynı üç ayda erkekler tarafından katledilen 97 kadın, cinsel istismara uğrayan sayısız çocuk. Bunun karşısında erk'ek adaletle salıverilen katiller, korunan tacizciler, aklanan tecavüzcüler...

İşte tüm bunlar yaşanırken; her günümüz yeni bir tecavüze, cinayete, "kaza" ardına gizlenen ölüme ve bitmeyen şiddet sarmalına sürüklenmişken; bütün bir coğrafyanın tüm siyaseti yalnızca referanduma odaklanmayı seçti. "Evet"lerle "Hayır"lar yarışırken; bu yarışın kaybedeni de her zaman olduğu gibi yine iktidarlar tarafından baskılananlar, yok sayılanlar, ezilenler oldu. Devlet her zaman yaptığı gibi kendi talanını da, katliamını da, savaşını da bir gündemin ardında gizlemeyi başardı. Yaşanan sayısız adaletsizlik, referandumun "gölgesinde" bırakıldı, saklandı.

"Daha kötüsü geldi", "geliyor", "ne zaman gelecek" derken; şimdi karşı karşıya olduğumuz ve şimdi mücadele edilmesi gereken sorunlardan giderek uzaklaşıyor. İktidarlar eliyle yaratılan adaletsizlikler göz ardı ediliyor; gerçek ve acil çözüm bekleyen sorunlara kaynaklarında yerinde çözüm aranmıyor. Şimdi yaşadığımız sorunlarımız, giderek önemsizleştiriliyor.

Devletin istediği oluyor; alışıyorsa, unutuluyor...

Ama bizler devletin unutturma politikalarına kapılmayacağız, referandumun sıkışmışlığına tıklıp kalmayacağız. Unutmayacağız, affetmeyeceğiz!

Vicdanlar Reddetmeyi Sürdürüyor

Bayram Yaşar Ünal, Mustafa Yenilmez ve Hasan Öcal, zorunlu askerlik hizmetine karşı olduklarını belirterek, vicdani retlerini açıkladı.

Bayram Yaşar Ünal "Devletin ve ordunun zorla emri altına girmeyi, askeri elbiseyi giymeyi, kardeş kanı dökmeyi ve katil olmayı ret ediyorum ve vicdani reddimi açıklıyorum" sözleriyle; Mustafa Yenilmez ise "Dünyanın hiçbir yerinde

askeri kamuflaj giyip elime savaş suçu olan silahları almayacağım, katil değilim ve katil olmayacağım" diyerek Vicdani Ret Derneği'ne ilettikleri mesajlar aracılığıyla vicdani reddini açıkladı.

Hasan Öcal ise "... İnsanlığa, doğaya ve tüm canlılara karşı yaşanmakta olan suçun ortağı olmamak için vicdani reddimi açıklıyorum" diyerek zorunlu askerliğe karşı vicdani reddini açıkladı.

Vicdani Retçiye GBT Dayatması

Kolektif 26A gönüllülerinden olan vicdani retçi Serhat Budak, İstiklal Caddesi üzerinde GBT sorgulaması yapan polisler tarafından durduruldu ve yoklama kaçağı olduğu gerekçesiyle gözaltına alındı.

Vicdani retçi Serhat Budak, gözaltına alınmasının ardından Beyoğlu Taksim Polis Merkezi'ne götürüldü. Olayın duyulması üzerine Vicdani Ret Derneği Eşbaşkanı Avukat Gökhan Soysal da ka-

rakola giderek müvekkilinin vicdani retçi olduğunu ve askerlik yükümlüsü olmadığını belirtti.

Karakolda kendisine imzalatılmak istenen tutanağı imzalamayı reddeden Budak, tutanağa "vicdani retçiyim" notu düşerek, avukatıyla beraber karakoldan ayrıldı. Tutanakta polislerin vicdani retçi Serhat Budak'tan "ele geçirildi" şeklinde bahsetmeleri ise dikkat çekiciydi.

Vicdani Retçi Onur Erden'e 10 Ay Hapis Cezası

Vicdani retçiler Onur Erden ve Uğur Gültekin'in firar suçlamasıyla tutuksuz olarak yargılandıkları 4 ayrı davanın duruşmaları, Gelibolu 2. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde görüldü. Gültekin'in mahkemesi Temmuz ayına ertelenirken; Erden, firar suçundan 10 ay hapse mahkum edildi.

Onur Erden ve Uğur Gültekin'in katılmadığı, Vicdani Ret Derneği avukatı Gökhan Soysal'ın hazır bulunduğu duruşmalarda, Uğur Gültekin'in yargılandığı davalar, referandum süreci nedeniyle askeri mahkemelerin kaldırılması gündemde olduğu gerekçesiyle Temmuz ayına ertelendi. Tutuksuz olarak yargılanan Onur Erden'in bir duruşması, dosyadaki eksiklikler nedeniyle Temmuz ayına ertelenirken; diğer davada firar suçlama-

sından dolayı 1 yıllık mahkumiyet cezasına çarptırıldı. Verilen bu ceza mahkeme heyetince 10 aya indirilmesine rağmen seçenek yaptırımlara (erteleme ya da hükmün açıklanmasının geride bırakılması gibi) çevrilmedi. Dosyanın Askeri Yargıtay'da da kesinleşmesi ihtimaliyle, vicdani retçi Onur Erden'in 10 ay süreyle hapis yatacak olması gündeme geldi.

Vicdani Ret Derneği avukatı Gökhan Soysal mahkeme sonrası yaptığı açıklamada, müvekkilinin vicdani retçi olmalarından dolayı askeri mahkemece yargılanmalarının da, bu mahkemenin ceza vermesinin de hukuksuz olduğunu, kararı temyiz edeceklerini belirtti. Dosyanın Askeri Yargıtay'dan olmasa da, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nden muhakkak geri döneceğine inandığını söyledi.

Avrupa Vicdani Ret Bürosu: Yunanistan Devleti Vicdani Retçilere Baskıyı Sürdürüyor

Vicdani Ret Derneği'nin de üyesi olduğu Avrupa Vicdani Ret Bürosu (EBCO), yıllık genel kurul toplantısını Brüksel'de gerçekleştirdi.

Geçtiğimiz Kasım ayında 2016 Yıllık Raporu'nun sunumu sırasında Yunanistan'da vicdani retçilere yönelik yoğun baskının ve hak ihlalinin olduğunu belirten EBCO, Mart ayında gerçekleştirdiği genel kurulunda da Yunanistan devletinin vicdani retçilere yönelik baskı politikalarını sürdürdüğünü vurguladı.

Yunanistan'da Yehova Şahitleri dışındaki kişilerin "vicdani retçi olarak kabul

edilmediği"nin ve inanca dayalı ayrımcılık yapıldığının belirtildiği toplantıda, Yunanistan'daki sivil hizmet uygulamasının da askerlik hizmetinden daha uzun sürdüğü ve adete bir ceza olarak işletildiği vurgulandı. Vicdani ret başvurularının doğrudan Savunma Bakanlığı tarafından değerlendirilmesininse, vicdani retçilere yönelik açıkça bir tehdit olduğu belirtildi.

EBCO genel kurulunda yapılan bu değerlendirmelerle birlikte, Yunanistan devletinin vicdani retçilere yönelik sürdürdüğü baskı politikasına bir kez daha vurgu yapılarak; vicdani reddin "bir insan hakkı" olduğu hatırlatıldı.

Suriye Savaşı'nın 7. Yılı

Yaşadığımız coğrafya da dahil olmak üzere geniş coğrafyaları etkisi altına alan Suriye Savaşı 7.yılına girdi. Suriye'de halen süren savaşın hazırlayıcı süreci, 2010 sonlarında Tunus'ta başlayan ve "Arap Baharı" olarak adlandırılan eylemlerdi. Eylemler 2011 başlarında önce Mısır'a yayılmış, 30 yıllık Hüsnü Mübarek iktidarı devrilmisti. Ortadoğu'nun ve Arap coğrafyasının önemli bir kısmını

etkisi altına alan gösteriler 15 Mart 2011'de kalabalık eylemler şeklinde Suriye'de de kendisini göstermeye başladı.

Suriye'de ilk protestolar ocak ayı sonlarında başlasa da bunlar basında fazla yer bulmadı. Oysa bu ilk protestolardan birinde 26 Ocak'ta Hasan Ali Akleh adlı kişi tıpkı Tunus'ta Muhammed Bouazizi'nin yaptığı gibi kendini

yakmış ve yaşamını yitirmişti. Şubat ayı boyunca 15-20 kişilik katliamlarla süren eylemlere sosyal medya üzerinden yapılan çağrılarda da katılım bu sayıları aşmadı.

Mart ayına gelindiğinde, ülkede beklenen ayaklanma Suriye Devleti'nce kimlikleri tanınmayan Kürt bölgelerinde ya da yine Suriye Devleti'nin katliamlar yaptığı Sünilerin yaşadığı yerlerde değil, Ü-

dün sınırına yakın Dera'da başladı. 6 Mart'ta duvarlara "Halk Rejim'in Yıkılmasını İstiyor" yazan, yaşları 9-14 arası değişen 13 çocuk gözaltına alındı. Önceleri, gözaltına alınan bu çocuklarla ilgili olarak 15 Mart'ta başlayan "reform talepli" eylemler günümüze, devletlerin ve onlar tarafından üretilmiş terörizminin dahil olduğu bölgesel bir savaşa evrilirken, kronolojik olarak şu tarihsel kesitleri içeriyor:

2011

- 15/18 Mart 2011'de Şam'ın Dera ilçesinde Baas Rejimi'nden reform talep eden eylemler gerçekleştirildi.
- 20 Mart'ta göstericilerin Baas Genel Merkezi'ni yakması sonrası eylemlerdeki şiddet arttı. 25 Mart'ta Rejim eylemlere müdahale etmeye başladı.
- 22 Nisan'da 20 farklı bölgeye yayılan gösteriler sonrası Rejim 25 Nisan'da kırsal bölgelere yönelik, operasyon başlattı. Nisan ayı içinde göstericilerden Rejim güçlerinden ölümler başladı.
- 29 Nisan'da Suriye'nin TC sınırına yakın yerlerinde büyük bir gösteri olmamasına karşılık, 250 kişilik bir Suriyeli grubu ellerindeki TC bayraklarıyla ve Türkçe "Türkler gibi yaşamak istiyoruz, demokrasi istiyoruz" sloganları atarak Yayladağı'na geçti. TC ise herhangi bir göç belirtisi olmamasına karşın, "insani yardım" gerekçesiyle mülteci kampları inşa etmeye başladı.
- 31 Mayıs'ta Suriyeli muhalifler Antalya'da toplandı. TC ve ABD'nin ortak girişimiyle yapılan toplantıda muhalifler Esad'ın 1 Mayıs'ta ilan ettiği genel affı tanımadıklarını, Rejim değişikliği talebinde ısrarcı olduklarını vurguladı.
- 18 Ağustos'ta, Esad'ın TC'nin sunduğu "aşamalı devrim" adı altındaki rejim değişikliği talebini reddetmesi üzerine ABD ilk kez Rejimin meşruiyetini kaybettiğini dillendirdi.

2012

- Arap Birliği, Fransa ve İngiltere, Suriye'de rejim değişikliği için 5 Şubat 2012'de BM Güvenlik Konseyi'ne öneri getirdi, ancak bu öneri Çin ve Rusya'nın vetosuna takıldı. Böylece ilerleyen yıllarda şekillenecek Rejim yanlısı ve karşıtı koalisyon fiilen oluştu.
- 22 Şubat 2012'de "Suriye'nin Dostları" grubu kuruldu. Muhalifleri silahlandırmayı amaçlayan bu oluşumda TC de aktif biçimde yer aldı.
- 2012'nin ortalarından itibaren Independent, Reuters gibi medya organlarında Katar ve Suudi Arabistan devletlerince finanse edilen silahların TC/MİT aracılığıyla muhaliflere ulaştırıldığı haberleri yer aldı.
- 23 Haziran'da Suriye hava sahasını ihlal eden bir TC uçağı Rejim tarafından Lazkiye açıklarında düşürüldü. TC bu tarihten itibaren "angajman kuralları" adı altındaki argüman çerçevesinde Suriye'ye yönelik "misillemelerde" bulundu.
- 18 Temmuz 2012'de dönemin Dış İşleri Bakanı Ahmet Davutoğlu Rejimin haftalar içerisinde düşeceğini söyledi. Aynı günlerde dönemin Başbakanı Erdoğan da Emevi Camii'nde "fetih namazı" kılınacağı yolunda demeçler veriyordu.

8 Temmuz 2012 Şam'da Güvenlik Toplantısına Saldırı

Şam'ın merkezindeki, Ulusal Güvenlik Toplantısı'nın olduğu binada gerçekleşen bombalı saldırıyı ÖSO üstlendi. Başkanlık Sarayı'na 150 metre mesafedeki binaya, toplantı sırasında yapılan saldırıda Suriye Savunma Bakanı Davud Raciha ve yardımcısı, İçişleri Bakanı Muhammed İbrahim El-Şeher ve yardımcısıyla Rejim'in istihbarat birimi El-Muhaberat'ın üst düzey sorumluları öldü. İntihar eylemcisinin içeriden ÖSO adına çalışan bir bakan koruması olduğu, Beşar Esad'ın saldırı sırasında binada olduğu açıklandı.

Şam saldırısı, TC-Katar-Suud ittifakının Suriye'de yürüttüğü vekalet savaşını yükseltmesine neden oldu. Bu olay sonrası Suriye'deki savaşta bu ittifakın desteklediği cihatçı çetelerin yürüttüğü savaş Suriye sınırlarını da aşan, farklı devletlerin de müdahil bölgesel bir savaş ve terörizme evrildi.

- 18 Temmuz 2012'de aynı gün Şam'da Ulusal Güvenlik Toplantısı'nın olduğu binaya ÖSO'nun üstlendiği bir bombalı saldırı yapıldı. Saldırıda Rejimin Savunma, İçişleri Bakanları ve yardımcısıyla üst düzey istihbarat yetkilileri öldü.
- 19 Temmuz'da Suriye'nin Kürt nüfus ağırlıklı bölgelerinde Rojava Özerk Yönetimi ilan edildi. Rojava daha sonra üç kanton şeklinde özerk bölgelere ayrıldı.
- 3 Ekim 2012'de Urfa'nın Akçakale ilçesine düşen top mermileri sonucu 5 kişi yaşamını yitirdi. TC Suriye'ye misillemede bulundu.

4 Ekim'de Akçakale olayı sonrası TC Parlamentosu'ndan Suriye Savaşı için tezkere geçti, aynı gün İstanbul ve bazı kentlerde binlerce kişi savaş karşıtı yürüyüşler gerçekleştirdi.

- Kasım 2012'de Katar'da Suriye Ulusal Koalisyonu adlı yeni bir muhalif örgüt kuruldu.
- 2012 yılının Aralık ayında Antalya'da yapılan toplantıda ÖSO'nun yeniden yapılandırılması VE "ılımlı muhalifler" projesinin uygulanması kararlaştırıldı. "Yeni ÖSO'nun" şekillendirildiği bu toplantı TC-ABD-Körfez iş birliğinde gerçekleştirildi.

19 Temmuz 2012 Rojava Devrimi

Rojava'da 2012 başlarından itibaren kurulan Halk Meclisleri fiilen yönetimi sürdürüyordu. 19 Temmuz 2012'de Kobanê Halk Meclisi bu modelin tüm Rojava'ya yayılacağına ilk işaretini verdi. Diğer taraftan ise tam bir yıl önce kurulan öz savunma örgütlenmesi YPG Rojava'da yaşayan halkların, süren çatışmalardan etkilenmemesini sağlamaya çalışıyordu.

2013

- Şubat 2013'te karşısında ÖSO kontrolündeki Bab el Hava sınır kapısı bulunan Civegözü'nde bombalı araçla saldırı yapıldı, 14 kişi yaşamını yitirdi.
- 11 Mayıs 2013'te Reyhanlı'daki bombalı araç saldırılarında 53 kişi yaşamını yitirdi.
- 24 Mayıs'ta Hizbullah Rejim saflarında savaşa girdiğini açıkladı.

2013 Ağustos Doğu Guta Katliamı

21 Ağustos 2013'te Şam'ın Doğu Guta bölgesinde sivillere yönelik, sarin gazıyla yapılan kimyasal saldırıda 1000'i aşkın sivil yaşamını yitirdi. Saldırının yapıldığı bölgenin muhaliflerin kontrolünde olması, gözleri Esad Rejimi'ne çevirdi. Ancak bu iddia kanıtlanamadı. Katliam sonrası TC ve Suudi Arabistan, katliamı gerekçe göstererek ABD'ye müdahale çağrısı yaptı. Ancak Rusya'nın, Suriye'nin kimyasal silah envanterini açacağını garanti etmesi üzerine ABD geri adım attı. Katliamdan 8 ay sonra gazeteci Seymour Hersh sarin gazi saldırısında TC'nin rolü üzerine, laboratuvar bulgularının olduğu bir makale yayınladı.

Doğu Guta Katliamı ABD'nin Suriye'de rejim değişikliği politikasından da vazgeçtiğinin ilk işareti oldu.

2014

15 Ocak 2014 Rakka'nın IŞİD'in Eline Geçmesi

Yaklaşık 2 hafta süren çatışmalar sonrası Nusra ve ÖSO'dan, Suriye'nin 6. büyük kenti Rakka IŞİD'in eline geçti. Bu tarihten itibaren savaşta adını en çok duyacağımız cihatçı çete, Rakka'yı, ileride gerçekleştireceği katliamlar için askeri ve lojistik üs haline getirdi. Rakka ile birlikte ilk kez bir kent cihatçıların eline geçerken, aynı yılın Haziran ayında IŞİD bu kez Irak'ta Musul'u işgal etti. 2014 Ağustos'unda ise ABD öncülüğünde 18 devlet tarafından IŞİD Karşıtı Koalisyon oluşturuldu.

- Ocak 2014'te IŞİD Suriye'nin 6. büyük kenti Rakka'yı ele geçirdi.
- Şubat 2014'te Cenevre-2 görüşmeleri gerçekleştirildi.
- Haziran 2014'te Irak'ın Musul kentini de alan IŞİD hilafet ilan etti.
- Ağustos 2014'te Suriye'de rejim değişikliği fikrinden vazgeçmiş olan ABD IŞİD Karşıtı Koalisyon'u oluşturdu.
- Eylül 2014'te IŞİD Rojava kantonlarından Kobanê'ye Ağustos'ta başlattığı saldırıları yoğunlaştırdı. TC sınırı da kullanılarak yapılan saldırılar Kobanê'yi cihatçı çetenin eline geçme noktasına getirdi.
- 6/7/8 Ekim tarihlerinde Bakurê Kurdistan ve TC metropollerinde Kobanê ile dayanışma eylemleri gerçekleştirildi. Bu eylemlerde 50'den fazla insan katledildi.

Eylül-Ekim 2014:Kobanê Kuşatması ve Direnişi

Kobanê Kantonu'na yönelik Ağustos'ta başlayan IŞİD saldırıları Eylül'de kuşatmaya dönüştü. Rakka ve TC sınırındaki Cerablus üzerinden saldırılarını yoğunlaştıran IŞİD, Ekim başında Kobanê'nin, merkezi hariç önemli kısmını işgal etmişti. IŞİD saldırılarına karşı Bakur Kürdistan'ın ve TC metropollerinin bazılarında gerçekleşen dayanışma eylemlerinde 50'den fazla insan kolluk güçlerince katledildi. Bu katliam ve direniş, Suriye Savaşı'ndaki bazı dinamiklerin farklı coğrafyalara etkisiydi. Bu etkiler, ileriki süreçte yine IŞİD terörü üzerinden Suruç ve 10 Ekim Ankara katliamlarıyla kendini gösterecekti. Devletlerin üretilmiş şiddeti IŞİD ve ona karşı direnen Rojava öz savunma güçlerinin direnişi, Suriye Savaşı'nın farklı dinamikleri içerdiğinin kanıtı oldu. Kobanê'deki IŞİD kuşatması, YPG/YPJ güçlerince 25 Ocak 2015'te tamamen kırıldı.

2015

- 28 Ocak'ta Hizbullah, Golan Tepeleri yakınlarında İsrail konvoyunu taradı; 2 İsrail askeri öldü.
- 24 Şubat'ta IŞİD Halep yakınlarındaki Süryani köylerinde katliam yaptı, 90 Süryani kadını kaçırdı.
- 24 Mart'ta Suudi Arabistan-Katar ve TC desteğinde Fetih Ordusu adında cihatçı bir çatı örgüt kuruldu. Nisan başlarında örgüt TC sınırındaki İdlib'i ele geçirdi.
- 20 Mayıs'ta IŞİD antik kent Palmira'yı ele geçirdi.
- 26 Haziran'da IŞİD Kobanê'ye gerçekleştirdiği baskında 150'den fazla sivil katletti.
- Haziran sonlarında YPG Tel-Abyad'ı (Gre Spi) IŞİD'den alarak Cizire ve Kobanê kantonlarını birleştirdi.
- Arap, Kürt, Türkmen ve Süryani savaşçılardan oluşan Suriye Demokratik Güçleri'nin (SDG) kurulduğu duyuruldu.
- 24 Kasım'da TC, bir Rus savaş uçağını düşürdü. Soğuk Savaş yılları da dahil ilk kez bir Rus uçağının NATO üyesi bir devlet tarafından düşürüldüğü olay sonrası TC-Rus ilişkileri gerildi.

20 Mayıs 2015 Antik Kent Palmira IŞİD'in Eline Geçti

Suriye'deki 2000 yıllık antik kent Palmira IŞİD'in eline geçti. Savaşın ilerleyen süreçlerinde Rejim ile IŞİD arasında iki kez daha el değiştiren Palmira'yla, ilk kez bir bölge, direkt Rejim'den IŞİD'in eline geçti. Palmira'da, daha önce Musul'da yaptığı gibi tarihi eserleri yıkan IŞİD, 2014 Haziran'ında değiştirdiği ismiyle "İslam Devleti" adına uygun davranarak artık bir devlet olduğunun izlenimlerini veriyordu.

Halep'te Büyük Kaybeden:TC

Aralık ayı boyunca Halep'e yönelik saldırılarını yoğunlaştıran İran-Rejim-Rusya ittifakı ayın sonunda kenti cihatçılardan tamamen aldı. Halep'te yaşanan bu sonuç,Rejim tarafından bir zafer olduğu kadar, Suriye Savaşı'ndaki politikaları resmen çöken TC açısından da hezimettti.Bu hezimetin en somut göstergesi ise savaş boyunca sınırlarını da kullanarak kente cihatçıları yerleştiren TC'nin, Rusya ile olan "rehine politikası" nedeniyle, bizzat kendi eliyle bu çeteleri Halep'ten çıkarmasıydı.

2016

- 13 Şubat 2016'da TC obüsleri Rojava'nın Efrin kantonundaki bazı köyleri vurdu.
- Şubat 2016'da Cenevre-3 toplandı.
- Mart 2016'da Rejim, Palmira'yı IŞİD'den geri aldı.
- Ağustos başlarında Fırat'ın batısındaki Menbiç SDG/YPG kontrolüne geçti.
- 18 Eylül 2016'da IŞİD kontrolündeki Deyr ez-Zor'da ABD uçakları "yanlışlıkla" Rejim mevzilerini vurdu, 200'e yakın Rejim askeri öldü.
- Ekim ayında IŞİD'den Dabıq'ı alan Fırat Kalkanı güçleri Kasım ayında El-Bab operasyonunu başlattı.

19 Aralık 2016: Düşen Bir Uçaktan Fazlası

1950'den bu yana, Soğuk Savaş dahil ilke kez bir NATO devletinin düşürdüğü uçak olayı TC'nin, bu süreçten itibaren önce Rusya ile gerilim, ilerleyen süreçte gelen özür ve 2016 Aralık'ında öldürülen Rus elçisiyle, Suriye politikasının Rusya'ya rehin olması sonucunu doğurdu. TC, ilerleyen süreçte başlatılan ve bitirilen Fırat Kalkanı dahil Suriye'de Rusya'ya icazetli bir politika izlemek zorunda kaldı.

2017

- 25 Ocak'ta TC-Rusya-İran garantörlüğünde ve cihatçı çetelerin de katılımıyla Astana Görüşmeleri yapıldı. Görüşmeler sonrası geçici ateşkes ilan edildi, ancak ateşkese uyulmadı.
- Ocak ayı sonlarında IŞİD ve ÖSO dışındaki cihatçı çeteler arasında iç savaş başladı.
- 24 Şubat'ta El Bab'daki IŞİD güçlerinin anlaşmalı bir şekilde bölgeden çekildiği,El Bab'ın TC-ÖSO denetimine geçtiği duyuruldu.
- 14 Mart'ta Astana Görüşmeleri'nin 3.'sü başladı, görüşmelere cihatçı çeteler katılmadı.
- 26 Mart: SDG/YPG Rakka'ya yönelik Fırat'ın Gazabı Operasyonu'nda stratejik Tabka Askeri Üssü'nü ele geçirdi.
- 29 Mart: Fırat Kalkanı Harekatı'nın bitirildiği duyuruldu.
- 4 Nisan İdlib'de kimyasal saldırı iddiaları. 100'ü aşkın sivil yaşamını yitirdi. Saldırı sonrası BM acil toplantı gerçekleştirdi.
- 7 Nisan'da ABD, İdlib'deki kimyasal saldırıyı gerekçe göstererek Humus yakınlarındaki Suriye üssü Şayrad'ı bombaladı. Bunun üzerine Rusya, ABD ile olan "uçuş güvenliği" anlaşmasını iptal etti.

ABD ve Rusya'nın Düşürdüğü Kalkan:Fırat

Osmanlı'nın 500 yıl önceki Suriye işgaline atfen başlatılan Fırat Kalkanı, 29 Mart 2017'de bitirilmek zorunda kaldı. Fırat Kalkanı'nın, ABD'nin de bir safhasına destek verip, sonra desteğini çekmesi ve 9 Ağustos'ta yapılan Putin-Erdoğan zirvesi sonrası başlatılması işgale Rusya'dan ve ABD'den verilen şartlı izne dair somut göstergelerdi. IŞİD'e karşı askeri, YPG'ye karşı siyasi hedefleri olan Fırat Kalkanı, IŞİD'e karşı amaçlanan (TC sınırından uzaklaştırılması) hedefine ulaşması ve El-Bab sonrası IŞİD ile cephenin kalmaması sonucu bitirildi.

30 Eylül 2015: Rusya, Suriye Savaşı'na Dahil Oldu

Rusya'nın deniz ve kara üsleriyle savaş dahil olması savaş, Fetih Ordusu saldırıları karşısında zor durumda kalan Rejim lehine değiştirdi. Bu süreçten sonra savaşta dengeler, Rusya, Suriye ve bu ittifaka Halep'teki savaşla daha belirgin dahil olan İran'a döndü.

Türkiye-Hollanda Diplomatik Gerginliğinin Hollanda'daki Görünümü

Dennis G.
VRIJE BOND Kolektifi

Hollanda'nın, Erdoğan ve bakanların 16 Nisan referandumu için Hollanda'da yaşayan Türkiyelilere yönelik kampanya yapmasını yasaklamasından sonra Türkiye ile Hollanda arasındaki diplomatik gerilim arttı.

Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, 12 Mart'ta Rotterdam'da bir referandum mitingine katılmak istedi ancak Hollanda uçağına iniş izni vermedi. Aynı gece, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Sayan Kaya, Almanya'dan arabayla Hollanda'ya geldiğinde, işler çığırından çıktı. Rotterdam'daki Türk konsolosluğuna girmek isteyen bakanın, aracı polis tarafından çevrildi ve eskort eşliğinde Almanya'ya geri gönderildi. Buna tepki olarak, Erdoğan destekçileri, gecenin ilerleyen saatlerine kadar Hollanda polisiyle çatıştı.

Hollanda'nın kabul etmeyeceğini bilerek bakanlarını Hollanda'ya gönderen ve bu nedenle diplomatik bir gerilim amaçlayan Erdoğan'ın gerekçesi kuşkusuz referandumdu. Ancak Hollanda'nın neden gerilimi tırmandırdığına dair soru işaretleri vardı. Çavuşoğlu'nun (ve daha sonra Kaya'nın) reddedilmesi için belirtilen gerekçe, kamu güvenliğiydi, ama daha fazla açıklama getirilmedi.

Diğer yandan söz konusu gerilim yaşandığı süreçte, Hollanda'da da seçim zamanı olduğunu unutmamak gerekir. Bu durum, Hollanda tarafından gerilimin düşürülmemesini anlaşılır kılıyor. Seçimler öncesi anketlerde, Başbakan Mark Rutte'nin liberal Özgürlük ve Demokrasi İçin Halk Partisi (VVD) ile Geert Wilders'in popülist aşırı sağ Özgürlük Partisi (PVV) arasında başa baş bir yarış bekleniyordu. Rutte'nin bu diplomatik krize gerilimi artırarak yanıt vermesi seçimleri kazanmasını sağlayabilirdi. Wilders'in ırkçı ve göçmen karşıtı düşünceleri ise zaten biliniyordu.

Hollanda ve Türkiye arasında yaşanan diplomatik krizin seçim arifesine denk gelmesi Rutte'yi de göçmen karşıtlığı ve ırkçı söylemler konusunda Wilders ile aynı dalga boyuna getirdi. Türkiye kökenli göçmenlerin Hollanda toplumuna entegrasyonu söylemleri Hollanda'da genel kabul görürken, Rutte de bu ve daha üst perdeden göçmen karşıtı söylemleri, seçmenini Wilders'e kaybetmemek için seçimler öncesi yükseltti.

15 Mart'taki seçim sonuçlarına bakıldığında stratejisinin işe yaradığı açıkça ortaya çıktı. Rutte'nin partisi seçimlerden birinci olarak çıkarken, bu sonuç son dönemde yükselişe geçen sağ-popülizmin ilk yenilgisi olarak yorumlandı.

Ama bu kutlanacak bir durum değil. Son on yılda, Wilders'in partisi PVV büyüyerek küçük bir partiden ikinci büyük parti haline gelirken, Rutte Hollanda'yı, gizlilik haklarının azaldığı ve polisin devlet politikalarına karşı eylemleri şiddetle bastırdığı, neo-liberal bir devlet haline getirdi. Hollanda ve Türkiye devletlerinin kendi seçimleri için yarattığı ve körüklediği bu diplomatik krizden ise sağ politikacılar Erdoğan, Rutte ve Wilders yararlanırken, Hollanda'da da göçmen karşıtlığı ve ırkçılık arttı.

Anti-Anti-D

Bugün Avrupa diye kullandığımız sözcük, her ne kadar yoğunluklu olarak coğrafik bir alanı karşılayacak gibi kullanılsa da, aslında kavramın içeriği bundan ötesidir. Kıta olarak tanımlanan coğrafyaların özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, Avrupa'nın coğrafik olarak nerede başlayıp nerede bittiğini tanımlamak çok mümkün değildir.

Bu muğlaklığın sebebi, Avrupa sözcüğünün anlamının coğrafya disiplini içerisinde bulunmamasıyla doğrudan ilgilidir. Avrupa fikri, coğrafyadan çok kültürden doğmuştur. M.Ö. 7. yüzyılda, Yunanlı yazarlar tarafından, Akdeniz'in kendi taraflarında kalan kısmını Asya'dan ayırmak için kullanılmıştır. Avrupa (Europa) ile ilgili mitolojik söylenceler bile bu "ayırışma" üzerine kurulmuştur. Zeus'un ya da Girit krallarının kaçırdığı Fenike kralının kızı Europa, "ait olduğu topraklardan" Girit'e götürülmüştür.

Avrupa fikrinin temelinde, bu ayırışma süreci önemli bir rol oynar. Kelimenin ilk olarak Yunanlılar tarafından, kendilerinin Akdeniz'in veya Ege Denizi'nin öbür tarafında yaşayan insanlardan daha farklı olduklarını göstermek amacıyla kullandığı söylenir. Avrupa, "biz" ve "onlar" arasında bir sınır çekmek için bilinçli olarak kullanılan bir kavramdır.

Oryantalizm Tartışması

Avrupa'nın "biz" ve "onlar" arasındaki ayrımını bu denli anlayabilmemize olanak veren en verimli tartışmalardan birisi kuşkusuz oryantalizm tartışmasıdır. Edward Said'in 1978 yılında yazdı-

ğı Oryantalizm kitabı, dünya üzerindeki uygarlıkların, Batı-Doğu gibi ayrımların ortaya çıkma nedenlerini anlama çabasıydı. Said'in iddiası, Avrupa'nın kendisinin dünyanın merkezi olduğu inancıyla ilişkiliydi. Said'e göre "Batı", bilgi-iktidar ilişkisinden hareketle, kendini tanımlamak, sömürgeci niyetlerini haklı göstermek ve bu amacını gerçekleştirmek adına hayali bir doğu üretmişti.

Yani Avrupa, kendini Avrupalı olmayan üzerinden tanımlamış ve ondan farklılaştırmış; akli ve rasyonel düşünme yeteneği sayesinde, insanlığın en ileri aşamasını temsil ettiğini savunmuştur. Buna karşı, Avrupalı olmayansa bu aşamanın dışında tutulmuştur. Avrupalı'nın tanımlandığı "Avrupalı olmayana öteki olarak görme" aşaması; "ötekini hegemonya altına alma" aşamasına evrilmiştir.

Oryantalizm tartışmalarında Avrupa'ya ilişkin olanı daha iyi anlamamıza olanak veren en kullanışlı kavramlardan birisi; Doğu'nun, Batı'nın kimliğinin kurucu-ötekisi olmasıdır. Yani Avrupa, Avrupalı olmayana ontolojik olarak bağlıdır.

Oksidentalizm

Ian Buruma ve Avishai Margalit, 2004 yılında Oksidentalizm: Düşmanlarının Gözünden Batı isimli kitaplarını yayınladıklarında, oryantalizm tartışmalarına yeni bir boyut getirdi. Oksidentalizm, oryantalizmin tersine çevrilmiş halidir. Kavram, Doğu'nun Batı ile ilişkili klişe görüşlerini ifade ederken; Avrupalı olmayanların "Avrupa'ya ilişkin olanı" tanımlamasında kullanılır.

Demokratik

Mercan Doğan

mdogan@meydangazetesi.org

Bunun açığa çıkmasında, özellikle 18. ve 19. yüzyıllardaki kolonyalist hareketler etkili olmuştur. Doğu'da yaratılan olumsuz Avrupa imajında, sömürgeleştirilen coğrafyaların ekonomik, toplumsal ve siyasi zararları etkilidir. Bu deneyimler, Avrupa'yla ilgili olanın kötüye kodlanmasına; Avrupa'nın sadece olumsuzla ilintilenmesine yol açmaktadır.

Oryantalizm de oksidentalizm de dünyayı algılama, anlama, açıklama ve tanımlamada iki farklı bakış açıdır. Avrupa'nın Avrupa olmayan algısı da Avrupa olmayanın Avrupa algısı da sadece birer düşünceden ibaret değildir. Aynı zamanda eylemdir. Her iki tarafta da var olan, diğerini ötekileştirme olgusu ve ötekileştirme sürecinde ortaya çıkan biri gerçek biri kurgu iki farklı Avrupa ve Avrupa olmayanın ortaya çıkmasıdır.

Türkiye-Hollanda ve Almanya Gerilimini Anlamak

Mart ayı içerisinde, Tayyip Erdoğan ve AKP'li bakanların, referandum süreciyle ilgili miting yapmak için Hollanda'ya ve Almanya'ya gitmek istemesi ve iki devletin hükümetinin de talebe olumsuz geri dönüşü üzerine başlayarak devletler arası siyasi gerilime dönen süreci, yukarıda bahsettiğimiz arka plan üzerinden anlamaya çalışmak önemli.

Demokrasi ve faşizm üzerinden karşılıklı ithamlara (hatta tehditlere) ve protesto gösterilerine neden olan gerilim süreci, evet/hayır referandum günlerinde yaşanmakta olduğu gibi, birbirinden beslenen bir zıtlığın içerisinde sıkıştırdı. TC, maruz kal-

dığı uygulamaların "anti-demokratik"liğini anlatmaya; Hollanda ve Almanya, rahatsız oldukları "anti-demokratik" OHAL sürecinin Erdoğan ve hükümete verdiği "sınırsız olanaklar"ın yalnızca TC ile sınırlı olduğunu göstermeye çalıştı. Erdoğan ve hükümet karşıtı Merkel ve Rutte (ve Avrupa'daki sağ popülist partilerin neredeyse hepsi) de Avrupalı olmayanlara yönelik söylemlerini yükselteceği yeni zeminler bulmuş oldu.

Peki, bu "anti-demokratik" başlıklı gerilimden kim kazançlı çıktı dersiniz? Erdoğan ve hükümet iç-dış siyasetin gündemini değiştirebildi, referandum çalışmasını da bu gündem üzerinden gerçekleştirdi. Rutte, her ne kadar "popülist dalganın sonu" diye seçim zaferini ilan etse de, onun seçim galibiyetinin ardında yatan temel mesele de bu gerilimdi. Almanya, özellikle Türkiye'den göç etmiş vatandaşlarına yönelik (çifte vatandaşlıkların kaldırılması da dahil olmak üzere) bir dizi yeni uygulamayı gündemine aldı, bu değişikliği meşrulaştıracak zemini buldu.

Bizlerse, bu gerilim sürecinde, oryantalizm/oksidantalizm tartışmalarında değindiğimiz iki farklı ötekileştirme biçimiyle karşı karşıya kaldık. Tıpkı başka meselelerde de olduğu gibi...

İki seçeneğin de yanlış olduğunu bildiğiniz bir durumda, daha az yanlış olanı desteklememiz gerekmez. Devletli siyasetin bireyi zorunda bıraktığı şey tam da budur. Avrupa da Erdoğan ve hükümet de içinde bulunduğumuz yeni siyasal konjonktürde kendi "biz"lerini yapılandırıyorlar. Ama emin olun, o "biz"nin içinde "biz ötekilerden" kimse yok!

Türkiye AB Krizi

H.F.

FAU-Özgür İşçi Sendikası

Türkiye ve Almanya, büyük toplumsal (Türkiye halklarının en büyük diasporası Almanya'dadır) ve ekonomik ilişkileri olan (Almanya Türkiye'nin büyük ihracat ortağı ve en büyük ithalat ortaklarından biridir) çok bağlantılı iki devlet. Ama Almanya'daki Türkiyeli toplum her zamankinden daha fazla bölünmüş durumda ve Almanya artık Erdoğan'la eskiden olduğu kadar işbirliği yapmıyor. 2015 yılından bu yana çoğunluğunu Kürtlerin oluşturduğu, Türkiye'den Almanya'ya iltica başvurusu yapan insanların sayısı hızla artıyor ve bölgedeki durum hakkında tartışma büyüyor. AB ve Almanya'nın örneğin "göçmen anlaşması" için Türkiye'ye ihtiyacı olsa da, artık "demokrasi savunucuları" olarak görünmek isteyen Erdoğan'a göz yumması mümkün değil.

Almanya'da AKP ve MHP'nin paravanı durumundaki milliyetçi ve muhafazakar örgütler Türkiye'nin desteğiyle, daha güçlü yapılanmalar oluşturdu. Buna karşın, Almanya'da Türkiyeli devrimciler ivme kazanamadı, ayrıca Alman devrimci örgütlerle de gerektiği kadar güçlerini birleştiremediler. Almanya'daki ırkçılık kısmen de olsa milliyetçi ve muhafazakar grupların elini güçlendirdi.

Bu bağlamda Erdoğan ve AKP, Almanya ve Avrupa'daki Türkiyeli toplumu, Nisan ayındaki referandumda, "milliyetçi, devletçi ve muhafazakar" saiklerle, evet oyu vermeye ikna etmek için milliyetçilik kartını oynuyor. 16 Nisan'daki referandum sonucunu belirleyecek olan, bu oylar olabilir.

Türkiye'de ve Almanya'da yaşayan anarşist ve sendikalistler olarak, milliyetçi ve etnik ayrımlara karşı her zamankinden fazla mücadele etmek zorundayız. Sınırları aşmalı, dayanışma ile derinden bağlı, güçlü örgütler ve hareketler oluşturmak zorundayız.

Kapıdaki Yeni Savaş

“ 2008 yılında yaşadığı ekonomik kriz, büyüyen ve etkili olmaya başlayan İran gibi bölgesel ve Rusya gibi küresel güçler ABD’nin ekonomik, siyasi ve askeri alanda hakimiyetini paylaşmasına neden oluyor.

İlyas Seyrek

ilyas@meydangazetesi.org

Sovyetler Birliği’nin yıkılışından 3 yıl önceydi. ABD Başkanı Bush ile SSCB Komünist Parti Genel Sekreteri Gorbaçov Malta’da görüşmüş; görüşme sonunda Gorbaçov, Soğuk Savaş’ın kesin olarak sona erdiğini, Soğuk Savaş boyunca süren silahlanma yarışının ve ideolojik mücadelenin bitişini ilan etmiş, Sovyetler Birliği’nin asla ABD ile bir savaşa girmeyeceğini iddia etmişti. Gorbaçov’un bu iddiasından bir kaç yıl sonra Sovyetler Birliği dağılmış ve gerçekten de iki devlet arasındaki Soğuk Savaş sona ermişti.

Sovyetler Birliği’nin yıkılışının ardından 26 yıl geçti. Bugün, Gorbaçov’un genel sekreter olduğu Sovyetler Birliği yerine Putin’in liderliğinde bir Rusya var ve ABD ile Rusya, zaman zaman Soğuk Savaş döneminden daha sert ve şiddetli ekonomik, askeri ve siyasi mücadelelerin içine giriyor. Yani bu iki devlet aslında adı konmamış yeni bir savaş var.

Yeni Savaşın Ekonomik ve Politik Dünyası

Soğuk Savaş döneminde bu iki

devletin ideolojik üstünlük mücadelesi olarak yükselen savaş; askeri anlamda silahlanmanın artışı, siyasi anlamda da çift kutuplu dünyayı yaratmıştı. Günümüzde ki bu yeni savaş, ideolojik farklılıktan kaynaklı bir üstünlük mücadelesi olmaktan öte küreselleşen ve neo-liberal politikaların hakim olduğu ekonomik sistemdeki iktisadi bir savaş olma özelliğini taşıyor.

Ayrıca bu savaş hali, kapitalizmin küreselleştiği bir ekonomik dünyada yaşandığı gibi siyasi anlamda da çeşitli faktörlerin aynı anda ve hızlı bir biçimde etki edebildiği bir dünyada gerçekleşiyor. Çift değil çok kutuplu bir dünyada, yeni bölgesel ve küresel güçlerin sahne aldığı bir politik düzlemde yaşanıyor. 11 Eylül saldırılarından, Afganistan ve Irak’ın işgalinden, “Arap Baharı” hareketlerinden ve Suriye Savaşı’ndan izler taşıyor.

Kısacası savaş, vekalet savaşları yoluyla, yeni denklemlerle, yeni araçlarla, sıcak çatışmaların yaşandığı bir savaşa dönme ihtimaliyle ve farklı coğrafyaları kapsayarak sürüyor.

Yeni Savaş’ta ABD

Sovyetler Birliği’nin dağılmasıyla ABD’nin önderliğindeki Batılı devletlerin savaşı kazandığı ve dünya siyasetinin “tek kutup” tarafından yönlendirileceği yani, ABD’nin “tek süper güç” olarak dünya siyasetini belirleyeceği anlayışı son olarak Suriye Savaşıyla birlikte giderek gerçekliğini kaybediyor.

Bu durumun oluşmasına da ABD’nin ekonomik, askeri ve siyasi politikaları neden oluyor. ABD’nin 11 Eylül’den sonra Afganistan ve Irak’a gerçekleştirdiği işgallerin olumsuz sonuçlarını işgal dönemlerinde yaşadığı gibi, işgalden yıllar sonra da yaşıyor. Irak işgalinin ardından bölgeyi daha da karmaşık hale getiren ABD’nin, IŞİD’in oluşmasında doğrudan ya da dolaylı şekilde katkılarının bulunduğu kimsenin kuşkusuz yok. Ayrıca Afganistan ve Irak’ta gerçekleştirdiği işgal dönemlerinde de yaptığı katliamlar ve yaşadığı asker kayıpları sonrası tıpkı Vietnam Savaşı’nda olduğu gibi özellikle kendi içinde kendi vatandaşlarının bu savaşların ne uğruna yapıldığını ve bu savaşların meşruluğunu yüksek

düzeyde tartışmasını istemiyor. Yeni dönemde artık -Suriye’de olduğu gibi- savaflara büyük ve geniş çaplı bir kuvvetle katılmakta meşruluk problemi yaşıyor. Bu durum da onun siyasi ve askeri alanda müdahaleciliğinin sınırlarını çiziyor.

2008 yılında yaşadığı ekonomik kriz, büyüyen ve etkili olmaya başlayan İran gibi bölgesel ve Rusya gibi küresel güçler ABD’nin ekonomik, siyasi ve askeri alanda hakimiyetini paylaşmasına neden oluyor.

Rusya Savaşa Hazır

Bugünkü savaş halinin oluşmasından çok önce SSCB’de Genel Sekreter Gorbaçov döneminde dış politika da ilişkiler Glasnost ve Perestroyka politikalarıyla birlikte kapitalist dünyanın ekonomik ve siyasi sistemine entegre olma yolunda gerçekleşmişti. Birlik dağıldıktan sonra Rusya Federasyonu Başkanı Yeltsin de kapitalist sistemle uyumlu bir ekonomi oluşturmaya ve Batı ile iyi ilişkiler oluşturmaya dikkat etmişti. Fakat Batı’ya dair duyulan güven duygusu kısa sürmüş, Rusya NATO’nun genişleme ve yeniden Rusya’yı çevreleme

politikaları dolayısıyla yeni Başkan Putin'le birlikte dış politikasında dönüşüme gitmişti. Nihayetinde 2000 yılında yeni bir "Dış Politika Kavramı" tanımlandı. Bu kavramla Rusya, dünyanın etkili bir merkezi olma konumunu sürdürme ve Rusya'nın büyük bir güç olduğunu gösterme amacını ortaya koymuş oldu.

2000 yılında iktidara gelen Putin, ekonomiyi büyük ölçüde neo-liberal politikalara açmak yerine devlet otoritesini güçlendirmek amacıyla ekonomik ve siyasi adımlar atmış; merkezi yönetimi güçlendirmiş, sanayide ve altyapıda geniş kapsamlı devlet yatırımları gerçekleştirmiş, haber alma kaynaklarını, ekonomik dağıtım ve bölüşüm olanaklarını merkezileştirmişti. Yani, ABD ile Avrupalı devletlerin etkisinden kurtulmak ve onlarla rekabet edebilmek için yeniden aktif politikalar yürüten Rusya; şuan içinde bulunduğu, pek çok coğrafyanın dahil olduğu, ekonomik ve siyasi yönlere sahip savaşa etkili bir şekilde hazırlanmış oldu.

Savaşın İlk Sahası: Gürcistan

Rusya'nın Batı'ya dair güven-sizliğini ve Batı tarafından çevrelenmek istendiğini kanıtlayan ilk olay Kafkasya'da gerçekleşmişti. SSCB'nin Eski Dışişleri Bakanı ve o dönemin Gürcistan devlet başkanı olan Eduard Şevardnadze'nin 2004'teki ayaklanmalar sonucu istifası gerçekleşmiş ve yerine ABD güdümlü Mihail Saakaşvili yönetimi devralmıştı. Bu olay ABD'nin Rusya'yı çevrelemesinden daha fazla olarak Kafkasya'da önemli enerji bölgeleri üzerinde etki sahibi olma hamlesiydi. Yani ABD, Rusya'nın ekonomik ve siyasi anlamda eski nüfuz alanlarını ele geçirme niyetinde olduğunu göstermiş ve yeni bir soğuk savaşın davetiyesini çıkarmış oldu.

Rusya da aynı zamanda bu olaylara bir cevap olarak 2008'de Gürcistan'ın Güney Osetya'da başlattığı operasyon ve 2 Rus Savaş uçağının düşürülmesi üzerine, Osetya'ya girmiş ve Gürcistan'a savaş açmıştı. Savaşın ardından Rusya 26 Ağustos'da Güney Osetya ve Abhazy'a'nın bağımsızlığını tanıyan ilk devlet olmuştu. Rusya açtığı bu savaşla hem enerji boru hatları üzerinde tekrar söz sahibi olmak hem de bölgenin hakimiyetinin ABD ve Avrupalı devletler tarafından ele geçirilmesini engellemek istemekteydi.

Karadeniz'de Savaş: Ukrayna ve Kırım Krizi

Savaşın bir başka sahası kendi iç dinamikleri, Rusya'ya coğrafi yakınlığı, stratejik konumu ve Karadeniz'in enerji sahası olması nedenleriyle Ukrayna oldu. Ukrayna'da etkinlik kurma mücadelesi ilk olarak Turuncu Devrim olarak adlandırılan eylemlerle yaşanmıştı. 2004'te gerçekleştirilen seçimlerde AB devletlerinin ve ABD'nin desteğini alan Viktor Yuşçenko ve Rusya'nın desteğini alan Viktor Yanukoviç yarışmıştı. Seçim-

lerin ilk turunu Yanukoviç kazanmış, bunun üzerine Yuşçenko, Rusya'nın etkili olduğu Donetsk ve Lugansk bölgelerinde seçime hile karıştırıldığını belirterek seçmenlerinden Kiev'de gösteri düzenlemesini istemiş, gerçekleştirilen eylemler sonucu seçimlerin tekrar edilmesiyle Yuşçenko başkanlığa seçilmişti. Böylece şimdilik mücadeleyi ABD tarafı kazanmıştı. Tabi bu süreçte pek çok coğrafyada darbeleri ve eylemleri vakıfları yoluyla fonlayan ABD'li finans spekülâtörü Geroge Soros devreye girmiş, bu savaşta sermayenin desteğini esirgememişti.

ABD ve Rusya'nın Ukrayna siyasetine tesir etmek için çekişmesi 2013 yılında tekrarlandı. Ukrayna'da Rusya'ya yakınlığı ile bilinen devlet başkanı Yanukoviç -Rusya'nın AB'nin bölgedeki hamlelerini etkisiz kılmayı istemesi ile ilişkili olarak- AB'yle olan ortaklık ve serbest ticaret anlaşmasını askıya aldı. AB ile ilişkilerin geliştirilmesini isteyen partilerin yönlendirmesiyle Kasım 2013'te başlayan eylemler 2014'te şiddetini arttırdı. Eylemler sonucu başkan Yanukoviç görevinden azledildi ve yerine ABD ve AB destekli yeni bir hükümet kuruldu. Yaşanan tüm bu olaylar sırasında da nüfusunun büyük bir bölümü Rus olan Kırım, Ukrayna'dan ayrılarak bağımsızlığını ilan etti ve ardından Rusya'ya bağlanma kararı aldı. Ardından Ukrayna'nın doğusunda Rusya destekli Donetsk ve Lugansk bölgeleri Ukrayna ile Donbass Savaşını başlattı ve bağımsızlıklarını ilan etti. Donetsk, Lugansk ve Kırım bölgelerinin bu kararları kuşkusuz Rusya'nın karşı hamleleriydi ve Rusya bu enerji sahalarını ve eski sovyet ülkelerindeki hakimiyeti kolay kolay Batı'ya bırakmazdı. Bu dönemde Ukrayna'dan ayrılmak isteyen bölgelere destek olduğu ve Kırım'ı işgal ettiği gerekçesiyle Rusya, karşılık olarak ABD ve AB devletlerinden sert tepkiler aldı, ekonomik ambargolara tabi tutuldu. Ukrayna hükümetine desteğini bildiren NATO da, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Doğu Avrupa'ya en büyük askeri teçhizat sevkiyatını gerçekleştirdi.

AB ve ABD'nin Ukrayna'daki Rus etkisini kırmak için hamle yaptığı, Rusya'nın Ukrayna'nın kendi kontrolünden çıkarmaması için karşı hamleyle cevap verdiği bu savaşta Rusya, hiç şüphe yok ki Ukrayna üzerindeki hamlelerine devam edecektir. Aynı şekilde Batılı devletleri kendi hamleleri sürdürecektir. Nitekim Soğuk Savaş hamlelerini andıran bu hareketlenmeler ise tarafların birbirlerine karşı dışlarını gösterdiğinin bir işareti.

Ortadoğu'da Savaşın Seyri

Rusya'nın 2000'ler sonrası, nüfuz alanlarındaki gücünü domine eden hamlelerine ABD'nin yeni yönetiminden gelebilecek karşılıklar da işaretlerini vermeye başladı. Soğuk Savaş sonrası oluşan yeni güç dağılımında dünya ekonomisinden aldığı pay önemli ölçüde düşen Rusya'nın Suriye Savaşında, daha açıktan olmak üzere, Ortadoğu'daki diğer çatışma alanlarındaki (Libya/Yemen

gibi) saflaşmasıyla bu nüfuz alanlarını genişletme ve "kayıplarını telafi etme" eğilimi taşıması, ABD yönetimi açısından bu ezeli düşmana karşı, hamle yapmayı elzem hale getiriyor. ABD'deki seçimler öncesi Trump'ın dış politikada içe kapanmacı bir yol izleyeceği ve öncelik anlamında Ortadoğu yerine Pasifik'e yoğunlaşacağı söylene de bugün gelinen noktada ABD yönetiminin tersi icraatlarıyla karşılaşıyoruz.

Trump'ın İran karşıtı sert söylemleri, Obama döneminde imzalanan nükleer anlaşmayı iptal edeceğini belirtmesi, seçim vaatleri arasındaki Kudüs'ü başkent olarak tanıma sözü, Ortadoğu'da ipleri germe eğiliminin ipuçlarını vermişti.

Bunlar dışında somut olarak Suriye ve Irak'ta askeri varlığın artırılması, IŞİD'e yönelik hava operasyonları dışında özel kuvvetlerin postallarının bu coğrafyalarda "yere değmesi" gibi hamleler ABD'nin bölgede proaktif politika izleyeceğinin işaretleri. Bu hamlelerin, ABD basınında yer alan haberlere göre, Trump'ın Ulusal Güvenlik Konseyi'ne aldirdığı taktik değişik, stratejik meselelere yoğunlaşılması yönündeki kararın sonucu.

Tüm bu gelişmeleri, Pentagon'un bu yıl için bütçeden 30 milyar dolar ek bütçe talebi ve toplamda askeri harcamalar için 54 milyar dolarlık bütçe oluşturulması gibi somut bilgilerle okuduğumuzda ABD'nin Ortadoğu'ya yönelik "yeni savaş hali" konseptine yüzünü döndüğünü görebiliriz.

Nitekim bu yeni savaş halinin, sahadan pratik yansımaları da gelmeye başladı. ABD Savunma Bakanı James Mattis'in Suudi Arabistan Savunma Bakanı Muhammed Bin Selman ile yaptığı görüşmede Suudi Arabistan'a yönelik "bölgede istikrarın teminatı" övgüleri sonrası Suriye'de Şam ve Lazkiye kırsalı ve Hama'da cihatçı çeteler yeni cephele açtı. Suud istihbaratının kurduduğu İslam Ordusu ve yine Suud'un ideolojik ve dolaylı olarak ekonomik sponsorluğundaki El-Kaide menşeli bu çetelerin açtığı cephelelerin, Halep sonrası yönünü Rakka'ya çevirmek isteyen Rus-Rejim ittifakının bu olası hamlesini geciktirdiğine kuşku yok. Bununla birlikte yeni savaş haline dair ABD basınındaki bazı yorumlar Halep'in Rejim güçlerince alınması sonrası oluşan "savaşın bittiğine" dair izlenimin, bu yeni cephelelerle birlikte dağıldığı yönündeki memnuniyeti gizlemiyor.

ABD Rakka özelinde, rakiplerine bu "çalımları" atarken diğer yandan Washington'daki bazı think-tankların yayınladıkları bazı raporlar "yeni IŞİD'lerin" oluşmasının zeminini hazırlar nitelikte. The Washington Institute for Near East Policy'nin hazırladığı Rakka Sünni-Arap aşiretleri raporu IŞİD'e karşı çözüm olarak, daha önce Irak'ta denenilen ve sonuçları El-Kaide, IŞİD gibi çetelerin doğuşu olan, cihatçı teröre karşı Sünni Arap aşiretlerin silahlandırılmasını öneriyor. ABD'nin Irak işgali sonrası işgale karşı olası bir direnişi bastırmak için Irak'ın Sünni bölgelerinde Sahve (Uyanış) Konseyleri adıyla milis güç-

leri oluşturulmuştu. Ancak bu milislerin karışıkları yolsuzluk, tecavüz, hırsızlık gibi suçlar Irak'ın Sünni bölgelerinde El-Kaide'nin güçlenmesine, sonra da IŞİD'in ortaya çıkmasına zemin hazırlayan etkenlerden olmuştu.

Bu adımlarla birlikte Astana, Cenevre gibi süreçlerle devletlerin Ortadoğu'da oluşturmaya çalıştığı izlenimi kazanan "barış rüzgarlarının" dindiği ve bir tarafta Körfez-ABD ile bu ittifakın gedikli ve heveslisi TC saflaşması tekrar oluştu. Diğer tarafta ise hali hazırda süren Rejim-Rusya ittifakında İran, son süreçteki askeri ve diplomatik hamleleriyle daha da belirginleşiyor. Keza Batı devletlerince bu ittifakın "zayıf halkası" olarak nitelenerek kapitalist globalizasyona entegrasyonu öngörülen İran, bu "öngörülerin" aksine pratikler sergiliyor. ABD-Körfez-TC saflaşmasındaki ezeli -ABD- ve mezhepsel -Suudi Arabistan- düşmanları ile son süreçte gerilim yaşadığı TC'nin bu ittifaktaki varlıkları İran'ın Rejim-Rusya tarafında belirginleşmesi için yeterli nedenler. Bu belirginliğin pratik sonuçları olarak ise, Suriye Savaş için Rusya'ya açılan üsler ve İran destekli Şii milislerin sahadaki varlıklarını artırması karşımıza çıkıyor.

Yeni Savaş Kapıda

Romanya'da yapılan askeri tatbikat dolayısıyla ABD askerlerinin ve tanklarının kısacası NATO güçlerinin Rusya sınırına konuşlanmasına kadar varan, bölgedeki vekilleri yoluyla Donbass (çatışmalar çok görünür olmasa da) ve Suriye Savaşlarında devam eden bu yeni savaş hali başka alanlarda da kendini göstermeye açık bir pozisyonunda. Rusya, içinde bulunduğu savaşta başarılar elde etmekteyse ve savaş şimdilik Rusya içinde destek buluyorsa da ambargolar ve düşük petrol fiyatları nedeniyle daralan ekonomisine daha fazla dikkat etmek zorunda kalacak. ABD'de Trump'ın Amerika'yı "yeniden büyük yapma" söylemi ve daha şimdiden gerçekleştirdiği icraatları de bu savaşın daha da şiddetli bir geleceğe sahip olacağını ip uçları oluyor. Şayrat'taki Esad rejiminin askeri üssüne düzenlenen füze saldırısı bunun sadece ilk aşaması. Saldırı sonrasında Rusya ve İran'ın saldırıya yönelik tutumları, taşeronlar arası savaşın sonuna gelindiği gibi okunabilir.

Bugün Karadeniz ve Ortadoğu'da siyasi ve ekonomik nüfuz alanı kapma yarışı halindeki savaşta devletlerin günümüzde ve gelecekte alacağı pozisyonlarını, yani vekilleri yoluyla doğrudan sıcak savaşların yaşandığı bu yeni savaş halinin nasıl bir seyir izleyeceğini ve hangi yönde gelişmeye devam edeceğini birlikte yaşayıp göreceğiz fakat bu savaşların geliştikten sonra nelere yol açacağını geçmişte yaşanan deneyimlerin doğrultusunda şimdiden öngörebiliyoruz.

Yaşanan olaylar ve gelişmelerle birlikte düşünüldüğünde küreselleşme çağındaki bu savaş; Soğuk Savaş'tan daha tehlikeli olarak daha küresel düzeyde askeri, siyasi ve ekonomik etkileri olan, bir fiil ABD ile Rusya'nın savaştığı bir savaşa doğru gelişme seyri gösteriyor.

*Devrimci Anarşist Faaliyet'in
Referandum Dair Yayınlanan
İkinci Bildirisi*

REFERANDUMA DAİR - 2

Kazanıp kaybetmeye dair;

Yaklaşık son üç seçimdir, seçmen sayısının altıda biri seçimlere katılmıyor. Bu da bize referanduma katılacak yaklaşık 60.000.000 seçmenden 10.000.000'unun oy kullanmayacağını gösteriyor. **50.000.000** seçmenin **25.000.001** seçmeni ya evet ya da hayır oyu kullanacak. Bu **1** seçmenlik fark ile **24.999.999** seçmen kaybetmiş olacak. İşte bu sistemde kazanmak da kaybetmek de bu kadar kolay.

Araştırma şirketleri evet ve hayır arasındaki farkın **%1**'den hatta **%0,5** puandan bile az olduğunu söylüyor. 16 Nisan'da yarım puanlık farkla kim kazanacak, kim kaybedecek?

Kim kazanırsa, kim kaybederse;

Evetçiler kaybetme ihtimalini düşünüyor. Evetçiler iktidar olmanın rahatlığını yaşıyor. Sokak ve meydan propagandasında üstünlüğüne güveniyor; çünkü bu üstünlüğü kendileri yaratıyor. Hayır kampanyalarını yerlerde militan partizanlarıyla, genelde ise zabita ve polisiyle yani kolluk kuvvetleriyle engelliyor. Yandaş medyasında çocuk programından magazin programına, dizi filminden sinema filmine, haberlerden tartışma - yorum programlarına evet propagandası yapılırken; karşıt medyada çekingen evet eleştirilerine paralel hayır da çekinilerek övülüyor. Evetçiler, kampanya süresince kurdukları bu "adaletsiz" uygulamaların yarattığı rahatlıktan öte seçim günü "olağanüstü" uygulamalarla oyları, sandıkları ve seçim sonuçlarını "koruyacağını" da biliyor.

Evetçiler için en olumsuz sonuçta bile iç ya da dış bir savaşı başlatarak ya da süren bir savaşı yükselterek yeni bir referandum yapabilecek olmanın rahatlığı da var. İstedığı milletvekili sayısını almadığı için 7 Haziran seçimlerinin yerine 1 Kasım seçimlerini yapan ve istediğini alan AKP, bu **tekrarlama tekniğini** deneyimlemişti.

Evetçiler kaybederlerse;

Evetçiler tüm bu "ne olursa olsun kaybetmeme" ihtimallerine rağmen yine de kaybe-

derlerse, moral motivasyon olarak kaybetmiş olurlar. Bu kaybediş kendi kitleesindeki meşruluğunu da kaybetmesidir ve bu evetçilerin sonudur.

Hayır kazanırsa, muhalefet yazdığımız "kaybetse de kaybetmeme" hamlesini oynatmak için çeşitli manevralar yapacaktır. Erken seçimleri gündem ederek, seçimler sürecinde benzer bir kazanım yaşamak isteyecektir. Moral motivasyon üstünlüğünü kazanan muhalefet bunu sokaktan meydanlara ve meclise taşıyarak üstünlüğü kaybetmemeye çalışacaktır.

Hayırcılar kaybetme ihtimalini düşünüyorlar, çünkü alışkınlar. Bu alışkanlık içinde bir kaybetme tahammülsüzlüğü de taşıyor. Olağanüstü bir süreçte şekillenen kampanya süresince yaşanan adaletsizlikler ve seçim günü yaşanacak adaletsizlikler, bu tahammülsüzlüğü artıracaktır. Böylesi tahammülsüzlükler ya toplumsal bir isyanla ya da toplumsal bir sinmeyle sonuçlanır. Bunu, evetçilerin bu sonuçları beklediklerini alakalı alakasız kişilerin "Şöyle yaparız böyle yaparız, kılıçtan geçiririz... Şeriata uygun, uygun değil" gibi demeçlerinden anlıyoruz. Aslında OHAL'le sindirdikleri toplumdan bir isyan beklemiyorlar olsa da, olasılıklar içinde isyan da var. Özellikle OHAL'le sinmiş bu toplumun, 16 Nisan'da katılacağı referandumun muhalefet tarafından var olma var olmamaya indirgenmiş olması, olası kaybetme ihtimalinde iktidarcı istenilen sinmenin etkisini yükseltecektir. Sinme, kimlikel bazı karşı koyuşlarla kırılmak istenecek; **Kürt ve Alevi halklarının ve devrimcilerin** senelerce süren OHAL deneyimleri, OHAL'lere rağmen karşı koyuş refleksleri, artan sinme etkisini belki azaltacaktır. Ama bu süreçte bu karşı koyuşun yeterli olup olamayacağı tartışmalıdır.

Kaybetmemek için, Kazanmak için;

Parlamento içindeki muhalefet için kazanmak ve kaybetmenin tek bir anlamı vardır. Bu da seçimleri kaybetmek ya da kazanmaktır. **Parlamentar muhalefetin amacı budur.** Referandumun genel ya da yerel seçimlerden ayrılmış gibi anlaşılması bir yanılgıdır. Çünkü bu referandumda da olduğu gibi her referandumda, taraflar diğer seçimlerin taraflarıdır.

Parlamentar muhalefetin her seçimi topluma, toplumdaki kendi seçmenine var olma var olmama ikileminde sunması olağandır. Olağan olmayan, devrimci muhalefetin bu "var olma-olmama" ikilemini topluma sunmasıdır. İddiası devrim olan devrimci kurum ve bireylerin böylesi bir ikilemi bir kampanya aracı olarak kullanması, **aracın amaca dönüştürülmesi tartışmasıdır**. Araç amaç tartışmasında neyin doğru neyin yanlış olduğunu anlamak içinse, seçim süresince seçim gündemlerinden çok sosyalizm propagandasının yapıp yapılmadığını incelemek gerekir. Salt sosyalizm propagandası yapmayan sosyalist örgütlenmeler ise parlamento içinde "koltuk kapmaya" çalışmakla suçlanırlar. Tarihte bu tartışma sosyalist örgütlenmelerde demokrat ve devrimci sıfatlarının yanı sıra seviyeli seviyesiz sıfatların kullanımıyla aşılmıştır.

Anarşizm içinse böylesi tartışmalar olmamıştır. Anarşistler ilkesel olarak iktidarlı ilişkiler kurmazlar. Bir başkasının, toplumun, yönetimin otoriter davranışına karşı koymak, bir başkasına otoriter davranmamakla başlayacaktır. **Otoriter ilişkileri yıkıp özgür ilişkiler yaratmaksa bir başka anarşist ilkedir**. Toplumun yönetsel ilişkilerinde yöneten yönetilen sıfatlarına karşı koyuş, bireyin iradesini bir başka bireye ya da topluluğa tesliminin reddedişi, her anarşist için bir amaçtır. Ve bu reddedişin politik karşılığı seçimlere katılmaktır. **Yani ilkesel bir reddediştir seçimlere katılmamak**. Anarşistler seçimleri sosyalistler gibi bir araç olarak kullanamazlar. Böylesi bir kullanım özgürlükçü ilişkiler yaratmak için yıkması gerektiği otoriteyi bir araç olarak kullanmasına denktir. **Anarşistler için ilke tartışmasız dogmalara değil, tartışabilir deneyimlere dayanan düşüncedir**.

Amacı koltuğu kapmak olan parlamenter muhalefetle sosyalist muhalefet arasında iktidarı kazanmak açısından bir benzerlik vardır. Anarşistler ise iktidarı kazanmak değil; iktidarsız bir dünyayı yaratmak için iktidarı yıkmayı isterler. Kazanmak ve kaybetmek gitgeli içinde "16 Nisan Referandumunu" şimdi tüm taraflarınca topluma **var olmak var olmamak** şiarıyla sunuluyor. Yaklaşık 15 yıldır, adalet ve özgürlük için toplumun örgütlenmesi, AKP karşıtlığıyla şekillendiriliyor. Her se-

çim sürecinde yeniden yükselen sonra düşüş yaşayan toplumsal muhalefetin geçirdiği en olumlu günler, Taksim İsyanı günleriydi. Bu günlerin öncesindeyse yasaklanan 1 Mayıs'lar, 8 Mart'lar, Newrozlar, ekoloji direnişleri, tersane ve fabrika direnişleri, birer birer örgütlenen lise ve üniversite eylemlerinin ayrı ayrı önemi vardı. Rojava'da stratejik önemi olan Kobanê sürecinin değeri ise en az Taksim kaddardı. Bütün bu süreçlerde kurumlarla kurulan devrimci dayanışmalarda; parçası olduğumuz platformlarda; açıklamaların, eylemlerin, direnişlerin, isyanların AKP karşıtlığına sıkıştırılmamasını savunuyor, tartışıyorduk. Savunumuz, toplumumuzun yaşadığı haksızlıkların ve tutsaklıkların kaynağı olan ezen ezilen çelişkisinin AKP karşıtlığıyla yadsınmasıydı. **Popülarite merkezli, niceliğin önemsendiği dolayısıyla niteliğin önemsenmediği bir muhalefet yapısıydı bu**. Bu demokrat devrimci muhalefet yapısı, her seçimde yaptığı gibi, parlamenter muhalefetle beraber yine AKP karşıtlığı yapıyor. Referandum sürecinde de bu denklemin ortaya çıkardığı bir "var olmak ve olmamak" ikilemindeyiz. **Bu muhalefet belki de bu referandumda kazanacak**. Ama bu kazanım ezen ezilen çelişkisinde ezilen halkların, işçilerin, kadınların, LGBTİ'lerin, gençlerin, derenin, ağacın, hayvanın kazanımı olmayacak. Ezilenler için kazanmak, bir seçimin kazanılması olamaz.

Şimdi **25.000.001** seçmenin kullanacağı oy, anayasa değişikliği için yapılan referandumda kazanacak. Ve **24.999.999** seçmenin kullanacağı oy kaybedecek.

Şimdi sayısal bir soru sormalıyız kendimize; %50'nin üzeri hep kazanır mı? **60.000.000** seçmenin 10.000.000'u değil de **35.000.000'u** referanduma katılmasaydı, referanduma katılan 25.000.000'un tamamı evet oyu vermiş olsaydı, **"evet" %100 ile kazanmış olacaktı. Bu referanduma katılma oranlarıyla, "evet" in kazanması meşru olur muydu?**

Adaleti ve özgürlüğü kaybetmemek devrimi kazanmak için; seçimin 1 sayısı değil, devrimin bir bireyi olmak için; **Yaşasın Devrim Yaşasın Anarşizm**.

Otoriter Kapitalizm

“*Terökrasinin ekonomik işleyişini anlamak, kapitalizmin bugün içerisine girdiği sıkıntıyı anlamak için önemlidir. Kapitalist işleyiş, farklı dönemlerde dayanak noktalarını değiştirirken; yeni süreçte otoriter bir temelin üzerinde kendini belirginleştiriyor.*”

Hüseyin Civan

hcivan@meydangazetesi.org

Devlet Müdahalesine Karşı Kapitalizm

1929 Ekonomik Krizi nasıl ki John Maynard Keynes'i dönemin en önemli ekonomisti yaptıysa, 1970'li yıllarda başlayan ekonomik kriz de Friedrich Hayek'i ön plana çıkarttı. Devlet müdahalesi ve merkezi planlamanın popüler olduğu bir dönemde, bu tarz müdahalelerin ve planlamanın, piyasanın "kendiliğinden doğan düzeni"ne karşı geldiği için başarısızlığa mahkûm olacağını savundu. Hükümetlerin ekonomi planlarının dayatma ve baskı getireceğini düşünen Hayek, hükümetlerin mümkün olduğu durumlarda yalnızca piyasanın kendiliğinden olan düzenini muhafaza etmek için harekete geçmesi gerektiğinin altını çiziyordu.

1962 yılında yazdığı Özgürlüğün Anayasası adlı kitabında, özel mülkiyet ve sözleşmelerin yasal olarak dokunulmazlığına, devlet de dâhil olmak üzere tüm tarafların bağlayıcı kuralları yerine getirmesi gerektiğini vurgular. Ve devletlerin ihtiyaç dâhilinde hukukun üstünlüğünü tehlikeye sokan kolektivist güçlere karşı müdahalede bulunabileceğini söyler.

Hayek'in görüşleri, özellikle 1970'lerden sonra birçok ekonomist tarafından kullanışlı görüldü. Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle beraber, dünya çapında yaygınlık kazandı. İngiltere İşçi Partisi -ki Hayek'in Özgürlük Yolu kitabının doğrudan hedefidir- bile Hayekçi fikirlerin uygulanabilir olduğundan bahsediyordu.

2008'deki küresel finans sisteminin çöküşü ve bunu takiben batan bankaları kurtarma operasyonları "devlet müdahalesi"ni yeniden gündeme getirmişti. Hayek'in fikirleri yeniden, banka kurtarma fonlarına karşı çıkan ekonomistler tarafından dillendiriliyordu. Bunu dillendirenlerin başında Serbest Bankacılık Okulu geliyordu. Okul, temel olarak Hayek'in 1976 tarihli, Paranın Ulusuzlaştırılması adlı makalesinden yola çıkıyordu.

Devlet Müdahalesini Savunan Kapitalizm

2000'li yıllara kadar devam eden küresel ekonomik işleyiş, Hayek'in 1976'daki öngörüsünü neredeyse

gerçekleştirmek üzereydi. Paranın ulusuzlaşması tabiri, her ne kadar paranın kazandığı küresel niteliği anlatır olsa da, iddia aslında özünde ulus-devlet kavramının yeni küresel kapitalist düzen içerisinde erimesi anlamına da geliyordu. Böylelikle piyasaya müdahale edebilecek -özellikle de küresel ekonomiyi dengeleyici, devletler üstü kuruluşlar varken- bir devlet mekanizması uzun bir süreçte ortadan kalkacak gibi görülmüyordu.

Ancak, küresel kapitalist bakış açısının (belki klasik kapitalist düşüncenin de) göz önünde bulundurmada birkaç durum, kapitalizmin varoluşuyla ilgilidir.

Aslında Hayek'in "özgürlüğün anayasasını" yazdığı kitabında bahsettiği gibi, "istisnai durumlar" dâhilinde kapitalist işleyişin varlığını tehlikeye sokan güçlere karşı "devlet müdahalesi" talep eden mantık, tam da kapitalizmin özünde yatar. Kapitalist işleyişin "özgür irade"ye dayanan sözleşme mantığı (patron-işçi arasındaki sözleşme), özünde tabi ki bir dayatmadır. Ancak bu dayat-

ma sadece ekonomik bir zorunlulukla açıklanamaz. Devlet, bu işleyişin garantörüdür. Devletin zor kullanma gücünün garantörlüğü dışında "özgür sözleşme" düşünülemez. Devletin zor kullanma gücü, sadece korkutucu ve caydırıcı özelliğiyle açıklanamaz, aynı zamanda "meşruluğuyla" açıklanır. Devlet nasıl ki tek meşru güç kullanma tekeline sahip mekanizmadır, kapitalizm de bu meşruluktan yararlanmak ister/zorundadır. Devletin bu meşruluğu, her ne kadar muğlak ve toplumsal sözleşme hikayeleriyle temellendirilmeye çalışılmasına rağmen aslında toplum üzerindeki en büyük baskı ve şiddet mekanizması olsa da; kapitalizm için bu tarz meşruluk bile işleyiş için kullanışlıdır. Ona, yeri geldiğinde devletin bu meşruluğunu sorgulama, yeri geldiğinde bu meşruluğu kullanma esnekliği verir.

Kapitalizmin varoluşuyla ilgili bir başka devlet zorunluluğu, merkeziyet meselesiyle ilgilidir. Sermaye, mantığı gereği merkezileşme eğilimindedir. Siyasi, toplumsal ya da ekonomik iktidarın merkezileştiği organizasyon

olarak devletle bu merkezileşmenin çarpışması ya da kesişmesi kaçınılmazdır. Küreselleşme olgusuyla beraber, yerleşen ve küreselleşen yani merkezileşmeden uzak sermaye hareketliliği çok dillendirilmiştir. Ancak küresel kapitalizm, sermayenin küresel çapta, ihtiyaç olan kesimlere dağıtılması değildir. Belli ekonomik işleyişlerin (üretim ucuz hammadde ve ucuz işgücü ile gerçekleştirileceği yerler, farklı pazarlar..) dünya üzerindeki farklı alanlara yayılması, kapitalizmin merkezi varlığından bir şey kaybettirmemiş aksine merkezi varlığının hâkimiyet alanının gelişmesine olanak vermiştir.

11 Eylül'ün Bir Gün Öncesi

"Sadece bir kriz, gerçek değişim yaratır." diyor Milton Friedman, serbest piyasaya ve hiçbir şeye karışmayan minimal devlet mekanizmasına olan inancıyla. Ancak bu tarz bir krizin de, devlet eliyle yaratılabile potansiyelini belki gözden geçiriyor ünlü ekonomist.

11 Eylül 2001, devletin rolünün her alanda kendini yoğun bir şekilde hissettirdiği bir dönemin başlangıcıydı. 2001'de New York'ta gerçekleşen saldırıların ilk etkisi korku, panik ve endişeydi. Ekonomik olarak önemli pozisyonda bulunan bir ticaret merkezi vurulmuştu. Siyasetin merkezi Beyaz Saray hedef alınmıştı, saldırı başarısız olmuştu. Küresel istihbaratın merkezi, Pentagon vurulmuştu.

İlk etkinin sona ermesi beraberinde senaryoları getirdi. "El-Kaide'nin ustaca planlayıp gerçekleştirdiği saldırı senaryosu" temel kabul gören senaryoydu. Bunun ışığında, ABD Afganistan-

Irak-Suriye harekâtlarını başlatmış oldu. "War on Terrorism/Terörizme Karşı Savaş" hem dış hem de iç politika haline geldi.

Temel kabul gören senaryo dışında başka senaryolar da mevcuttu. ABD'nin kendi kendini vurması; bir petrol ailesinin savaş fırsatçılığını kara dönüştürmek için ABD'yi savaşa sokması gibi. Bu senaryoların ortaya çıkması şaşırtıcı değildi, çünkü ABD'de yaşayanlar Tonkin Körfezi Olayı, Vietnam Savaşı, Kore Savaşı gibi bir dizi gerçek olmayan saldırıların ardından savaşa girildiğine tanıklık etmişlerdi. Hatta bunun için bir terminoloji bile oluşmuştu; false flag operations (sahte bayrak operasyonları).

Ancak bu senaryoları, özellikle de 11 Eylül'ün sahte bir saldırı olduğunu kanıtlamak oldukça zor. Özellikle de haberleri servis eden medya şirketleri, petrol şirketleri ve finans şirketleri arasındaki ilişkiyi düşündüğümüzde.

Yine de, saldırıların gerçekleşmesinin hemen ardından konuşulan önemli bir olayı hatırlamak önemlidir. 10 Eylül 2001'de Bush hükümeti Savunma Bakanı Donald Rumsfeld, Pentagon'da "eve yakın düşmanlara", Pentagon bürokrasisine savaş ilan eden konuşmasını yapmıştı. Çünkü ortada 2.3 trilyon dolarlık bir bütçe açığı vardı ve bundan Savunma Bakanlığı sorumluydu. Rumsfeld, buna benzer bir sıkıntıyla bir daha karşılaşmayacağını, sorumlularının hesap vereceğini vurgulayan bir ajitasyon çekmişti. Aslında büyük bir skandal ortaya çıkmıştı. Belki de ilk kez bu kadar büyük meblağda bir para kaybı halka açık bir şekilde ko-

nuşlanmıştı. Ertesi gün 11 Eylül!

Rumsfeld, aynı meseleden (ve ABD'nin askeri taşeronluğunu üstlenen DynCorp'un Sek Ticareti suçundan) 2005 yılında sorgulanmıştı. 2.3 trilyon dolar açığın arkasından yapılan bütçe dengesizliklerine de cevap veremiyordu. Bu durumun açığa çıkmasındaki en büyük etmenlerden biri, Pentagon'un para transferlerinin takibinin yapılamamasıydı. ABD hükümetinin 1947-49 yılları arasında imzaladığı güvenlik ve CIA anlaşmaları, istihbarat teşkilatları topluluğunun herhangi başka devlet birimine haber vermeden para çekilmesinin önünü açıyordu. Yani Rumsfeld'in veremediği hesabın temeli birkaç on yıl önce atılmıştı.

11 Eylül Saldırıları, büyük bir skandalın açığa çıkmasını engellemişti.

Terörökrasinin Ekonomisi

Rumsfeld'in veremediği hesap, güvenlik başlığı altında devlet ve kapitalizmin bu iç içe geçmişliği. 11 Eylül'de güvenlik nedeniyle artan "devlet rolü", daha önce 2008'de yaşanan küresel finans krizinde de batan finans şirketlerini kurtarıırken kendini göstermişti. Kamu-özel iştirakları, bu tarihten sonra artmaya başladı. Ekonomik büyümenin yavaş, işsizliğin fazla olduğu bir durumda, devlet şirketlere garantör oldu. Atılan her ekonomik adım, devlet teşvikiyle gerçekleşti.

11 Eylül'ün yarattığı ortamda, kendisine fırsat gören özel ordu ve güvenlik şirketleri "içerde ve dışarıda terörizmle savaşırken" ve serma-

yelerini arttırırken, finans şirketleri devlet güvencesiyle büyümeye devam etti. Bütün bunlara (yani kapitalist krizden iflas eden şirketlerin vergiler dolayısıyla halktan çıkarılıyor oluşuna, bakanlık merkezli yolsuzluklara vb.) haklı olarak tepki verenler, bugün de devlet şiddetiyle bastırılmaya devam ediyor. Finans krizinden bugüne, ABD'deki toplumsal hareketlere yönelik devletin şiddet kullanma oranı her geçen gün artıyor. Ekonomik ve toplumsal baskıyı merkeze alan politikalarla şekillendirilmeye çalışan halk, savaş-terör-kapitalist kriz üçgeninde sıkıştırılmaya devam ediyor.

Anlatılanlar bize de tanıdık geliyor, değil mi? İşte kapitalizmin küresel etkisi bu olsa gerek.

Suriye Savaşı ve ardından OHAL'le beraber, otoriterleşen devlet mekanizması, içerisine girdiği ekonomik krizden çıkma yollarını, birebir aynı şekilde "teröre karşı savaş" söylemleriyle, kapitalizmin vahşi dönemindeki uygulamalara geri dönerek bulmaya çalışıyor. Sadece içerisinde bulunduğumuz coğrafyada değil, kapitalist işleyişin devam ettiği her yerde...

Bilginin ve teknolojinin yaygınlaştığı, ulus-devletlerin sınırlarının sermayenin dolaşımında eridiği, ekonomik birlikliklerin önem kazandığı, fırsat eşitliğinin herkes için olduğu bir kapitalizm rüyası, kapitalistler için bile sona erdi. Yeni otoriter dönemde, yaratılan adaletsizliklerin yol açacağı toplumsal reaksiyonlarla, içinde bulunulan krizlerle baş etmenin kapitalistler için tek yöntemi var; terörökratik devlet.

21. YY. Teslimiyet Teorileri ve Pratikleri:

ULUSLARARASI GÖÇ ÖRGÜTÜ

“Göç Örgütü’nün herhangi bir uluslararası hukuk anlaşmasına uyma zorunluluğu yok. Örgütün bu özelliği, yardım çalışmalarını yapıyor izlenimi vermek isteyen devletler için, kendi göçmen politikalarını uygulamakta oldukça kullanışlı.”

“Akdeniz’deki duvar, bürokratik ve görünmez. Ancak bu duvarlar sonunda yıkılacak.” Uluslararası Göç Örgütü sözcüsü Joel Millman, Ocak 2017’de yayınlanan bir röportajında göçmenler ve devletler arasındaki ilişkiyi duvar metaforuyla anlatıyor. Bu metafor dünyanın birçok yerinde, devletler tarafından “göçmen sorunu” karşı somut bir çözüm olarak görülmeye başlandı bile.

Dünyada 1 milyar nüfuslu yeni bir insan grubu var; göçmenler. Yani dünyada her yedi kişiden birisi göçmen. Bu küresel “soruna” karşı, uzun yıllardır yardım ve destek kampanyaları yapan binlerce yerel dernek ve uluslararası kuruluş var. İçerisinde bulunduğumuz coğrafyada da bu dernek ve kuruluşlara rastlamak mümkün. Ama hepsinin ortak noktası olan bir başka uluslararası kurum var: Uluslararası Göç Örgütü (IOM).

Örgütün varlığı, faaliyetleri, hedef edildiği ilkeler ve tüm bunların ardında yatan gerçekler, göçmen meselesini farklı bir yerden anlamamıza olanak verdiği gibi, bu ve bunun gibi “yardım” etkinliklerinin aslında nereye denk düştüğünü görmemiz açısından önem taşıyor.

Avrupa Göç Komitesi’nden Uluslararası Örgüte

1951 yılında II. Dünya Savaşı sonucunda yerinden edilen insanlar için Avrupa Hükümetlerarası Göç Komitesi ismiyle faaliyetlerine başlayan Uluslararası Göç Örgütü (IOM), bugün dünyanın birçok coğrafyasında 1,3 milyar dolarlık bütçesiyle, 8400 kişilik yönetici kadrosuyla ve 2016 itibarıyla bünyesinde barındırdığı

166 üye devleti ve 8 gözlemci devletiyle çalışmalarını sürdüren devletler arası bir kuruluş.

II. Dünya Savaşı sonucunda yerinden edilen 11 milyon insanın yerleşimini organize etmek için kurulan örgüt, önceden Avrupa merkezli hareket eden bir yapıyken 1954’te çalışma alanını daha da genişletti. Macaristan İşgali’nden, Şili Darbesi’ne; Vietnam Savaşı’ndan, Asya Tsunamisi’ne insan eliyle yaratılan felaketlerden doğal felaketlere; ortaya çıkan olumsuzluklardan kaçmak zorunda kalan insanlara insani yardımı ilke edinmiş bir örgüt Göç Örgütü. Eylül 2016’da ise UNICEF, IMF, Dünya Sağlık Örgütü gibi kurumlar gibi Birleşmiş Milletler’e bağlı bir örgüt haline geldi.

Göç Örgütü Ne Yapar?

Göç Örgütü’nün temel etkinlik alanı; göçmenler, mülteciler ve göçmen işçilere hizmet sağlamak ve önerilerde bulunmak. Tabii bu etkinlik alanının diğer tarafı, göç edilen devletler.. Göç Örgütü, “düzgün ve insancıl bir göç için uygun koşulları sağlamak” ve “hükümetlere ve göçmenlere tavsiyelerde bulunmak” olarak kendi yaptıklarını özetliyor.

1991 Körfez Savaşı’ndan mağdur olan göçmenler için Türkiye etkinliklerine başlayan kuruluş, 2004’te TC’nin Göç Örgütü’ne üye olmasıyla Türkiye ofisini geliştirdi. Suriyeli göçmenler konusunda çalışma yapan tüm dernek ve vakıfları destekleyen bir pozisyon aldı. Bugün coğrafyada, Suriyelilere ilişkin girişilen neredeyse bütün yardım kampanyalarında Göç Örgütü’nün ismini görmek mümkün.

Gerçekte Ne Yapar?

Göç Örgütü, 1951 yılında ABD güdümlü anti-komünist lojistik bir kuruluş olarak kuruldu. 1990 ve 2000 arasında artan göçler, sınır değişiklikleri, savaşlarla bağlantılı olarak devletler sınır kontrol rejimlerini artırdı. Göç Örgütü işte tam da bu yıllarda büyüdü.

Göç Örgütü, her ne kadar STK görünümüne sahip olsa da; aslında bir devletler arası kuruluştur. Yani üyeleri devletlerdir. Bütçesini bu devletler aracılığıyla, hazırladığı projelere göre oluşturur. Dolayısıyla, projeler devletlerin sınır ve güvenlik politikalarına aykırı olamaz. Göç Örgütü’nün göçmen, mülteci ve göçmen işçiler için uyguladığı projeler, bir bakıma devletlerin projeleridir. Vize, sınır kontrolü, gözaltı ve geri gönderme gibi uygulamalar için temel ölçek uluslararası haklar, mülteci yasaları vb.’dir. Ancak, Göç Örgütü’nün herhangi bir uluslararası hukuk anlaşmasına uyma zorunluluğu yok. Örgüt’ün bu özelliği, yardım çalışmalarını yapıyor izlenimi vermek isteyen devletler için, kendi göçmen politikalarını uygulamakta oldukça kullanışlı.

Göç Örgütü’nün bütçesinin %96’sını devam etmekte olan projeler oluşturuyor. Yani örgütün devamlılığı projelerin devamlılığına bağlı, dolayısıyla örgüt, o parayı aldığı üye devletlere bağımlıdır.

Örgütün esas olarak ne yaptığını anlamak için bakılması gereken en önemli kelime “göç yönetimi”dir. Bu göçmenleri geldikleri coğrafyalara ya da aracı başka coğrafyalara “kendi rızalarıyla” geri döndürmek

demektir. Devletlerle bu kadar doğrudan ilişkisi olan örgüt, aslında göçmenlere gönüllü geri dönüş dışında, zorla sınır dışı edilmek, hapis, hak mahrumiyetleri gibi yaptırımları sunuyor. Yani göçmenlerin “gönüllü” olarak geri dönmediği takdirde karşılaştıkları yaptırımlar bunlar. Örgüt açısından, gönüllü geri dönüşler maliyet açısından da diğerleriyle kıyaslandığında daha ucuz olduğundan, “gönüllü geri dönüş”lerde başarı sağlanması önemli!

Gönüllü Geri Dönüş

2001 yılının Ocak ayında, Avustralya’ya göç etmek isteyen Papua Yeni Gine’liler için toplama merkezi olan Nauru ve Manus adalarında kamplarda, kampla geri getirilen göçmenler “gönüllü geri dönüş” adı altında Göç Örgütü’nün zoruna maruz bırakıldı. Aslında bu örnek, örgütün “gönüllü geri dönüş” adı altındaki uygulamasının aslını ortaya koymakta. Özellikle bu toplama kamplarında, BM’nin Göçmen Haklarına ilişkin uluslararası arenada savunduğu hakların da ihlal edildiği, BM’nin bünyesinde çalışan başka STK’lar tarafından bile rapor edilmiştir.

Devlet ve Kapitalizmin Ortak Stratejisi Olarak Göç Yönetimi

Küresel kapitalizm dalgası, sadece AB gibi ortak pazarların kurulmasına, küresel şirketlerin üretim ve ticareti küreselleştirmelerine olanak vermedi. Batı dışı coğrafyalarda,

zaten yoğunluklu olarak ana sektör konumunda bulunan tarımın da küreselleşmesine, büyük şirketlerin kontrolüne girmesine olanak verdi. Bu durumla baş edemeyecek milyonlarca insan topraklarından koparıldı ve ekonomik olarak işlevsizleştirildi. Özellikle 1990'lardan itibaren aralıksız bir şekilde yine aynı coğrafyalarda yaşanan işgaller, petrol savaşları, iç savaşlar, devlet terörünün yarattığı siyasi olumsuzluklarla da beraber, milyonlarca insan köylerden şehirlere; dünyanın yoksul çevre bölgelerinden kapitalist merkezlere doğru göç etmeye başladı.

William L. Swing

Göç Örgütü'nün 2008'den bu yana başkanlığını yürüten William L. Swing, ABD eski Büyükelçisi'dir. Kongo'da elçilik yaptığı sırada aynı zamanda, BM özel temsilcisidir. William L. Swing'in Afrika'daki görevini de bırakmasına yol açan BM askerlerinin karıştığı skandallardır. 2005 Mart'ında BM Barış Gücü'ne bağlı 50 asker, savaş mağduru kadın ve çocuklara yönelik toplu tecavüzler de dahil olmak üzere, cinsel saldırıları özellikle dönemin ABD basınında yer almıştı. Üst düzey askeri yöneticilerin de aralarında bulunduğu bu skandalın örtbas edilmesi için Swing'in gayretine de basında genişçe yer verildi. Skandala adı karışan üst düzey yöneticilerin tolere edilmesi ve gizlenmesinde Swing'in parmağı olduğu o dönem açıkça konuşulanlar arasındaydı.

Swing, BM'nin sayıca en çok askerle katıldığı Kongo Müdahalesi'nin başındaki en yetkili isimlerdendi. Sonraki süreçte yaşanan bu skandallardan önce, Swing'in adı sivil insanların öldürülmesinden, 2012'de savaş suçlusu olarak yargılanacak bir askerin Kongo Ordusu'nun başına geçirilmesine bir dizi skandala karışmıştı.

1980'lerden bu yana "göç" olgusu, göç edilen coğrafyalardaki küresel kapitalizm ve devletler arası siyasi ilişkilerle ilgili. Batılı devletlerin sınır politikaları, toplama kamplarını, göçmen kaçakçılığını, kitlesel sınır dışı edimleri açığa çıkaran en büyük etmendir. Bunların sonucunda yüz binlerce insan sınırdan geçmeye çalışırken Akdeniz'de boğuluyor ya da Sahra Çölü'nü geçerken susuzluktan ölüyor.

Göç Örgütü, dünyanın farklı coğrafyalarındaki bu göçmen hareketlerini kontrol etmek amacıyla varlığını sürdürüyor. Örgüt büyüdükçe kontrol de küreselleşiyor. Göç Örgütü, sınırların, kaçakçılığın, toplama kamplarının ve sınır dışı edilmenin kontrolünü sağlarken, diğer yandan el altından aslında göçmen iş gücü hareketini kontrol etmeye çalışıyor. Dünya nüfusu, kapitalizmin ve hegemonik devletlerin çıkarlarına göre şekillendirilirken, göçmenler üretimin yapıldığı alanlara yönlendiriliyor. Bu küresel nüfus politikasında Göç Örgütü, daha işe yarar ve kalifiye göçmenleri Batı'nın etrafına örülmüş duvarlardan içeriye alıyor; geri kalanları aracı coğrafyalara ya da savaş ve ekonomik sömürünün her geçen gün artan bir şekilde devam ettiği coğrafyalara geri gönderiyor. Göç Örgütü, devlet siyasetleriyle ilgisiz ve teknik bir şeymiş gibi gösterdiği uygulamalarını insani yardım söylemleri arkasına gizleyerek, varlığını meşrulaştırıyor.

Göçmen İşçiler 1 Mayıs'ta Greve Hazırlanıyor

ABD Başkanı Donald Trump'ın ırkçı politikalarına karşı örgütlenen göçmen işçiler, Washington'da gerçekleştirdikleri basın toplantısında, greve hazırlanacaklarını duyurdu.

Birçok göçmen örgütünün ve sendikaların bir araya gelerek düzenlediği toplantıda göçmen işçiler, Trump'ın göçmen karşıtı politikalarına karşı 1 Mayıs'ta göçmen işçi grevi düzenleyeceklerini

açıkladı. Toplantıda, göçmen işçilerin yıllarca tutulmayan sözlerle kandırılmaya, aşağılanmaya, yağmalanmaya devam ettiği ve korkuyla yaşadığı belirtilirken; Trump'ın göçmen karşıtı politikalarının artık bardağı taşırdığı vurgulandı.

"Göçmensiz Bir Gün" başlığıyla örgütleneceği duyurulan göçmen işçilerin grevinin, son on yılın en büyük grevi olması bekleniyor.

Bulgaristan Sınırında "Mülteci Avı"

Türkiye sınırına komşu olan Bulgaristan'ın Jambol vilayetinde yaşayan Dinko Valev, yakın zamanda "mülteci avcısı" olarak adını duyurdu. Amatör bir güreşçi olan Valev, Bulgaristan devlet televizyonuna yaptığı açıklamada "Devlet bizi korumuyorsa, iş başa düşüyor" şeklinde konuştu.

Bulgaristan'da radikal sağın sembolü haline gelmiş olan ırkçı Dinko Valev sınırı aşmaya çalışan mültecileri "No Bulgaria! Go back to Turkey!" (Bulgaristan yok, Türkiye'ye geri dönün)

diyerek "koyaladıklarını"; şehirlerde ve kasabalarda "mülteci avları" paraları topladıklarını ve bu paralarla "avları için" yeni araçlar aldıklarını belirtiyor. Tehditlere aldırmadığını söyleyen Dinko Valev "av" için satın aldığı tankların, helikopterlerin önünde "mülteci avcısı" fotoğrafları çekiyor, "Bulgaristan Bugarlarıdır" diyor.

İrkçı Valev önceleri "spor olsun" diye yapmaya başladığı "mülteci avı" artık hem bir gelir kapısına hem de mültecilere yönelik ırkçı bir saldırıya dönüştürmüştü.

Sınır Dışı Edilmek İstenen Mülteci Kendisini Yaktı

Yunanistan'ın Sakız adasında bulunan ve sınır dışı edileceğini öğrenen Suriyeli mülteci, üzerine benzin dökerek kendini ateşe verdi.

Yaşanan olayın görüntüleri, kendini yakan mültecinin Suriyeli arkadaşları tarafından

sosyal medyadan yayınlandı.

Olayın ardından yapılan açıklamada, yanıkların 29 yaşındaki Suriyeli mültecinin vücudunun yüzde 88'ini kapladığı; yaralanan mültecinin tedavisinin hastanede sürdüğü belirtildi.

Kuşadası'nda Göçmen Botu Battı

Türkiye üzerinden Yunanistan adalarına ulaşmaya çalışan göçmenlerin maruz kaldığı katliamlar sürüyor. Yakın zamanda Aydın'ın Kuşadası ilçesine bağlı Davutlar Mahallesi Sevgi Plajı açıklarında göçmen botunun batması sonucu, 11 göçmen yaşamını yitirdi. Batan botta toplam 22 kişinin olduğu ve sekiz kişinin kurtarıldığı açıklanırken; üç göçmenin ise kayıp olduğu belirtildi.

Açıklanan verilere göre, yalnızca 2017 yılının başından bu yana toplam 3 bin 29 mülteci ve göçmen Türkiye'den Yunanistan'a gitti ve her gün yaklaşık 60 kişi Yunan adalarına ulaştı. 2016 yılında ise çoğu Suriyeli olan en az 173 bin kişinin aynı şekilde Türkiye üzerinden Yunanistan adalarına geçtiği açıklanmıştı.

ŞOK! ŞOK! ŞOK!

SANSİYON SANSİYON SANSİYON

ŞOK! OY YOK!

Sansasyon, Fransızca'daki "sensation" (duygulanma, güçlü heyecan) kelimesinden türemiştir. Dalgalanma, birçok kimsede yaratılan güçlü heyecan ya da birçok kimseyi ilgilendiren, etkileyen heyecan verici olay; büyük bir skandal yaratan, dudak uçuklatan anlamında kullanılır. Bir olayın şaşırtıcı, ilgi uyandırıcı unsurlar katılarak insanlara lanse edilmesi ve duygularıyla oynanmasına "sansasyon" adı verilmektedir.

Bizler de Meydan Gazetesi olarak bu sayımızda sansasyonel bir manşet hazırladık. Bu yöntemi kullandığımız için baştan öz eleştirimizi verelim vermesine ama sansasyonlara gündelik yaşantımızdan aşınayızdır.

Ana akım medya bunu zaten süreklilik haline getirmiş durumdadır. Kaygısı doğru haber yapmak yerine tıklanma sayısını ya da tirajını arttırmak olan medya organları, ardı ardına sansasyonel haber yapmayı birincil görev olarak benimsemiştir.

Sansasyonel Haberlerle Amaçlanan Nedir?

Sosyal medya, televizyon ya da gazete-dergi gibi basılı malzemeler aracılığı ile gösterilen cinayet, kaza, savaş, yolsuzluk gibi olaylar, artık yaşamımızın vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Aynı dozdaki veya altındaki olaylara tepkiler azalmaktadır. Bu tepkisizlik, kasti olarak izleyicinin bombardımana tutulduğu aşırı olaylara zamanla alışmanın bir sonucudur. Bu, adeta bir kumar gibidir. Masadaki ana akım medyaacılar, masada kalmak için artık durmadan arttırmak zorundadırlar. Bir sansasyon haberini ancak daha büyük bir sansasyon haberi aşabilir artık.

Kimi zaman sansasyonel haberler sayfa doldurmak için kullanılıyor olabilir ya da kısa bir haber abartılarak uzatılabilir. Ancak sansasyonel haberlerin çoğunluğu spekülasyon yaratmak, toplumda dikkatleri bir yöne çekmek amacıyla yapılır. Ana akım medya, mesaisinin büyük kısmında okuyucu, izleyici, takipçi profillerine detaylıca çalıştığı ve bildiği için, yapılan sansasyonel haberler sayesinde çoğu kez amaca ulaşılır. Belki, bu da bir algıyla oynama yöntemidir...

Referandum ve Seçim Sansasyonları

İstisnasız her seçim ya da referandum sürecinde benzer sansasyonel haberlerle karşılaşırız. Yasanın öngördüğünden 19 milyon fazla oy pusulası basılır bir seçimde, diğerinde mühürsüz sandıklar, sandık kurulu başkanlarının AKP'ye mühür bastırması, açık oy kullanılması, sandık kurulu başkanı tarafından evde mühürlenmiş sandıklar seçimlerde belgelenir. Seçmen kâğıtları sektirmeksizin her seferinde yakılır, yanlış doldurulmuş olmalarıyla gerekçelendirilir. Yakılmış oy pusulaları okul tuvaletinden çıkar.

Seçim sonuçlarını etkileyebilecek büyüklükte yığılma ve bindirme seçmen olduğu belirlenir. Yığılma seçmenler belediyelerin numarataj çalışmasıyla olmayan bir adres yaratıp bu adrese seçmen kaydetmeleriyle oluşturulur. Bir referandumda 28 dairesel apartmana 29'uncu daire eklenir, bir diğerinde inşaat halindeki iki binada beş bin kişi yaşıyormuş gibi gösterilir.

Sandık başkanı seçmenlerin oylarına bakıp müdahale edebilmek için açık oy kullandırır. Bir ev

ŞOK! ŞOK! ŞOK! SANSASYON

sahibi, daha önce evlerinde oturan ama ayrılmış kişilerin adreslerinin tekrar orası gösterilip oy kullanıldığı fark eder. Bir seçmen, önceden kendisi yerine imza atıldığı için oy kullanamaz. Bir sandık başkanı, okuma yazma bilmeyen bir vatandaşın rızası olmadan AKP'ye mühür basar. Durumun fark edilmesi üzerine çıkan tartışma sonrası tutanak tutularak oy iptal edilir.

Aslına bakılırsa, bahsi geçen haberlerin hiçbirisi yalan değildir. Bu haberleri sansasyon yapan şey, gerçek ya da yalan olması değil; haberin sunuluş şeklidir.

Haydi hepsini bir şekilde anlatırız da, Ankara Sincan'daki bir seçim sandığında Melih Gökçek, geçerli 173 oydan 185 oy almayı nasıl başarır?

Referandumun Kendisi Sansasyondur!

Açıkça görülüyor ki; sansasyon olan haberlerin sadece niteliği ya da sunuluş şekli de değil, referandumun kendisidir. Referanduma sayılı gün kala, seçim hilelerinin bilgisayarlar ve seçim sisteminin yer aldığı ağ sistemleri (SEÇSİS) üzerinde müdahale şeklinde olacağı ve asıl hilelerin İl ve İlçe Seçim Kurullarında sandıklardan gelecek sayım

sonuçlarının YSK sistemine kaydı sırasında olacağı, hata süsü verilerek "Hayır" oylarının sayısal değerlerinin düşürülerek "Evet" hanesine yazılacağı söylentileri, muhalefetin gündemini kaplıyor.

Fazladan basılan oy pusulalarının güvenliğinin nasıl sağlanacağı diğer bir gündem iken, İl ve İlçe Seçim Kurullarında kullanılmayan oy pusulalarının denetimini kimin yapacağı sorusu, referanduma inanan kesimlerin kafasında soru işareti olmayı sürdürüyor. İl ve İlçe Seçim Kurullarında siyasi parti temsilcilerine kullanılan ve kullanılmayan oy pusulalarını denetleme imkanı verilip verilmeyeceği de referandumun henüz bilinmeyenleri arasında yer alıyor.

Referandumun kendisi de -yazıda bahsi geçen haberler gibi- bir sansasyon üzerine kuruludur. Seçmen denilen ve seçim ya da referandum zamanları dışında pek de bir değeri, söz hakkı ya da görünürlüğü olmayan bireylerin, aslında tam anlamıyla neyi kapsadığını bile bilmedikleri bir şeyi oylamasıdır. "Evet" dersin bunlar, "Hayır" dersin şunlar olacak denilir. Yaklaşan referandum ele alındığında; bireyler "Başkan olup saltanatını ve hilafetini yasallaştıracak" ile "İstikrar bozulacak, ülke kaosa sürüklenecek, dini ve milli değerlerimiz ayaklar

altına alınacak" arasında seçim yapmaya zorlanır. Bu telkin -esasinda tehdit- cümlelerinin altı boştur, doldurulur. Referandum gündemini destekleyen başka konulardan başka sansasyonel haberlerle doldurulur.

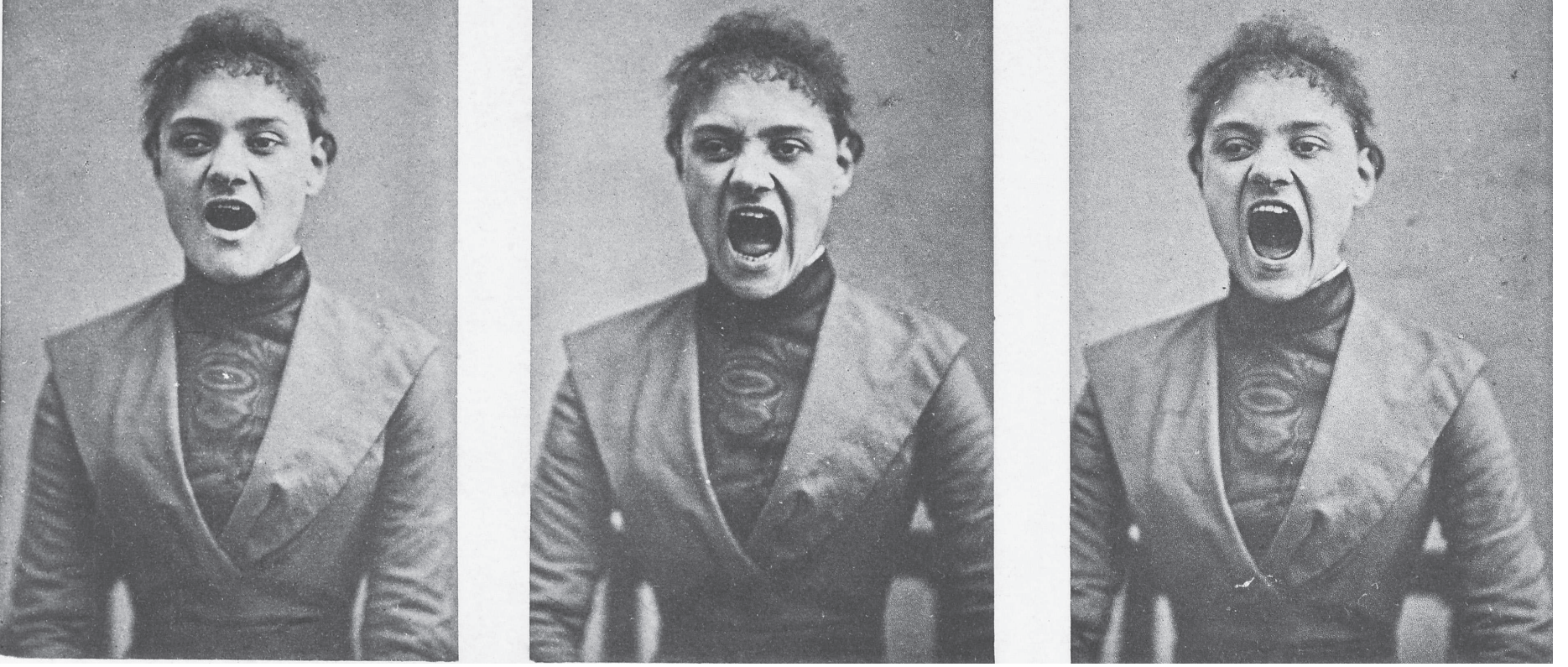
Dedik ya, referandumun kendisi sansasyondur diye. Son beş seçimden bu yana "bu seçim çok önemli!", "Bu seferki farklı, hayat memmat meselesi!" gibi sansasyonel sloganlarla bizlerin sandığa sürüklenmesi sansasyonun kendisi değil midir?

Ne demiştik sansasyon haber için? Haberin başlığı ile içeriğinin birbirini tutmaması, içeriğin başlığın gölgesinde kalması. İşte aynen böyledir seçimin sansasyonu da, "8 Haziran sabahında güneşli günlere uyanmayı bekleyenler", o sabahın ardından en karanlık günleri yaşamamışlar mıydı?

ŞOK ŞOK ŞOK... "Türkiye'de merak ve heyecanla beklenen referandumdan umulan çıktı mı? Seçim sonrasında sandıktan çıkacağı düşünülen "özgürlük" ve "adelet" in çıkıp çıkmadığı bilinmiyor. ŞOK! OY YOK... Sandıktan çıkması beklenen oylar yok. Ama oy bekleyenlere bizim mütevazı bir tavsiyemiz var; sandıktan çıkan bir oyun seçmeni değil, devrimde mücadelenin kendisi ol.

"Tedavi" Cinsel Şiddete

Cinsel Şiddet "Tedavi"ye Dönüşürse

Merve Arkun

mervearkun@meydangazetesi.org

Kadınlar tarih boyunca erkek egemenler tarafından çeşitli sıfatlarla anıldı; vahşi, tehlikeli, ölümcül ya da pis olmakla yaftalandı. Kadının bedeni de benliği de sürekli olarak erkeğin birkaç adım gerisine hapsedildi. Erkek egemenler kadının bedenini, kendi hakimiyetleri doğrultusunda şekillendirdi, kullandı. Kadının bedeni tehlikeli ya da uysallaştırılmaz olarak görüldükçe; türlü yollara başvuruldu. Bu, her alanda olduğu gibi, tıp tarihi boyunca da kendini gösterdi.

Duygusal tepkilerde aşırılık, geçici kişilik değişiklikleri, kısa süreli hafıza kayıpları gibi bulgularla kendini belli eden ve bugünün en bilinen psikolojik rahatsızlıklarından olan histeri hastalığı da kadının tarihinde böyle bir geçmişle yer aldı; ayrımcılık, baskı, şiddet...

Bir Hastalığın Tanımı:"Uterus"

Yunanca'da rahim anlamına gelen "uterus" sözcüğünden türetilen histeri, tıp tarihinin en bilinen ismi (bugünün tıp biliminin de üzerine yeminler edilen alimi) olan Hipokrat tarafından ilk olarak kadınlarda gözlemlendiğinde; kadın rahminin yarattığı bir buhran olarak açıklanmıştı. Hastalık bu tanımlamayla birlikte, Antik Mısır'dan 19. yüzyıla kadar kadın rahminden kaynaklanan bir hastalık olarak bilindi; hastalığın mağduru olan kadın bedeninde de sayısız "tedavi yöntemi" denendi.

1. yüzyılda yaşamış tıp düşünürleri Soranus ve Galen, özellikle jinekoloji alanında araştırmalar yaparak kadın rahminin anatomisi ve kadın hastalıkları üzerine çalışmıştı. Hipokrat ve

onun dönemcileri, tıpkı Platon gibi, kadının rahminin "yer değiştirdikçe ağrılara neden olan vahşi bir hayvan olduğunu" söylerken; Soranus ve Galen bunun dışında bir gerçeği ararcasına, rahim üzerindeki çalışmalarını sürdürdü. İkili, rahmin "başboş bir varlık olduğunu reddetse de" aradıkları gerçeği ancak buraya kadar "bulabildi"; kendilerinden önceki tıp erkeklerinin iddia ettiği gibi, histerinin psikolojik kökeninin rahimle ilgili bir rahatsızlığa dayandığı konusunda hemfikir olmayı seçti.

"Tedavi" Cinsel Şiddete, Cinsel Şiddet "Tedavi"ye Dönüşürse

Histeriye dair düşünceler kadın bedeni üzerinden şekillendikçe; kadının "tedavi" adı altında maruz kaldığı tarifsiz şiddet yöntemleri de arttı. Histeri, 14. yüzyıla gelindiğinde de kadın hastalığı olarak tanımlanmaya devam etti. Kadının cinselliğinin olamayacağına ve dolayısıyla cinsel doyuma asla ulaşamayacağına ilişkin düşünceler, hastalığın "tedavisinin" bu doyumunu arama üzerine şekillenmesine sebep oldu. Bazı erkek tıpçılar histerinin tedavisinin kadınların orgazm yaşamalarıyla mümkün olduğunu iddia etti. Kadının vajinasına tazyikli su sıkılması, histeri hastalığı tarihinde en bilindik "tedavi" yöntemlerinden biri olurken; tedavinin cinsel şiddete cinsel şiddetin de sözde "tedaviye" dönüştüğü başka örnekler tıp tarihi boyunca rastlandı...

Soranus'un "Gynaecology" (Jinekoloji) kitabında bahsettikleri de, söz konusu bu cinsel şiddetin boyutlarını anlamaya yardımcı olabilir: "... Yanık tüy, sönmüş lamba fitili, ya-

kılmış geyik boynuzu, yanmış yün, yanmış çaputlar, deriler ve paçavralar, kulaklara ve burna sürülen kunduz yağı, zift, sedir reçinesi, katran, ezilmiş tahtakurusu ve berbat koku saçabilecek daha ne varsa hepsi kullanıldı... Hippokrates rahmin bağırsaklar gibi serbestçe salındığına inanıyordu, küçük bir boru ile tıpkı bir demirci körüğü gibi vajinaya hava üfledi ve şişmesine neden oldu..."

Ortaçağ'da da histeriye dair düşünceler neredeyse hiç farklılaşmadı; kadınların sözde "tedavi" aşamasında maruz kaldıkları cinsel şiddet, Ortaçağ'da yerini "doğrudan katletme" politikasına bıraktı. Bu dönemde histeri hastalarının -tıpkı cadılar gibi- doğaüstü düşüncelere sahip olduğuna inanılmaya başlandı ve hasta olduğu iddia edilen kadınlar -tıpkı cadılar gibi- yakılarak katledildi.

"Kadın merkezli" olarak anılan Viktoryan Dönemde de kadınların "histeri" bahanesiyle maruz kaldıkları şiddetin yalnızca biçimi değişmişti. Dönemin bilinen jinekologlarından olan Isaac Baker Brown "kadınlara özgü hastalıklı haller"in kaynağını aşırı uyarılmış sinir sistemi olarak açıkladı. Bu açıklamayla birlikte Brown, kadının klitorisinin bağlı olduğu sinirin kadın sağlığı üzerinde büyük bir stres kaynağı olduğunu belirtti; bu sinirin histerik nöbetlere, deliliğe ve hatta ölüme yol açabileceğini iddia etti. Brown bu iddiasıyla birlikte "tedavi" yönteminin açığa çıkarttığı cinsel şiddeti bir adım daha öteye taşıdı; histeri hastalığına karşı kadınların klitorisinin makasla kesilip alınması, yaranın afyonla temizlenmesi yöntemini "geliştirdi", bu yöntemi

rızaları olmaksızın kadınlar üzerinde denedi.

Kadının cinsel yaşantısının olamayacağına yönelik düşüncelerin sürmesiyle histeri, tıp dünyası için bir "sorun" haline gelmeye başlamıştı. "Bir tedavi yöntemi" olarak bizzat erkek doktorlar tarafından kadınlara mastürbasyon yapılması ya da yine erkek doktorlar tarafından kadınlara elle pelvik masaj yapılması elleri yordukça; Dr. Mortimer Granmille bu sorunu çözmek için kollarını sıvadı. Granmille histeriye karşı bir tedavi aracı olarak vibratörü icat etti. 2011 yılında Hysteria ismiyle beyaz perdeye aktarılan hikaye, söz konusu dönemde özellikle "tedavi" aşamalarında yaşananları "gülünç" olarak yansıtsa da, vibratörün bir tedavi aracı olarak kadın bedenlerinde kullanıldığı zamanları anlatmakla kalmadı, histeri hastalığının sözde tedavisinin kabulünü de sağlamış oldu.

"Erk'in Histeri"si Kadının Tалан Edilmesi

Erkek egemenler, kadının bedenini "incelenmeye değer" görüp acımasız deneylerle tarih boyunca talan ederken; kadını kimi zaman hastalıkların mağduru ilan etti, kimi zaman da bu mağduriyetleri ortadan kaldırmak iddiasıyla kadının bedenine yönelik doğrudan saldırılar gerçekleştirdi. Histeri hastalığının teşhisi de, tedavisi de kadınların yüzyıllar boyunca maruz kaldığı bu şiddete yalnızca bir örnek olarak gösterilebilir. Ancak kadın bedenine yönelik yüzyıllardır süregelen bu tarz düşünce ve uygulamalar bugünde kendini farklı şekillerde göstermektedir.

Devletin Adaleti Yasemin'i Yine Hapsetti

2014 yılında, sistematik olarak şiddet gördüğü Özkan Kaymaklı'ya karşı yaşamını savunan Yasemin Çakal'ın davası Bakırköy 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Davanın 13. duruşmasında 3 yıldır tutuklu bulunan Yasemin Çakal, Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevi'nden duruşma salonuna getirildi. Çakal'ın ailesi ve aralarında Anarşist Kadınlar'ın da bulunduğu çok sayıda kadın örgütü de Yasemin Çakal ile dayanışma göstermek için Bakırköy Adliyesi'ndeydi.

Evliliği süresince eşinden gördüğü şiddetin çok yoğun olduğunu, çok çeşitli şiddet biçimlerine maruz kaldığını, bunları ilk başlarda kendi kendine bile söyleyemediğini, şu anda da herkesin önünde anlatmakta zorlandığını, bu nedenle duruşmanın kapalı yapılmasını istediğini belirten Yasemin Çakal'ın talebini kabul eden mahkeme, duruşmayı kapalı sürdürdü.

Bir önceki duruşmada Adli Tıp Kurumu'nun hazırlaması beklenen raporların gönderilmemesi sebebiyle, duruşma 24 Mayıs tarihine ertelendi.

Devletin Adaleti İstismarcıyı Korudu

1 ve 3 yaşındaki öz çocuklarına cinsel istismar suçlamasıyla 30 yıl hapse çarptırılan erkek A.O.V., tutuklandıktan sekiz ay sonra Yargıtay tarafından serbest bırakıldı.

Çocukların annesi A.A., boşandığı ve hapiste zannettiği A.O.V.'yi daha önce uzaklaştırma kararını ihlal ettiği için açılan duruşma için gittiği adliyede karşısında gördü. Tahliye kararının kendisine tebliğ dahi edilmediğini vurgulayan A.A., "Bu kararın değişmesini istiyorum, cezasını çeksün, yaptıkları yanına kalsın. Dışarıda olduğu için çok huzursuzum, ben kendi çocuklarımı bir şekilde kurtardığımı düşünüyorum ama dışarıda başka çocuklar da var" dedi.

Esenler Otogarı'nda Tecavüz

İstanbul'da bulunan Esenler Otogarı'nda bir otobüs şirketinin Mehmet E ve Serhat O. isimli iki şoförünün, 20 yaşındaki işitme engelli F.A isimli kadına tecavüz ettiği ortaya çıktı.

Mehmet E. ve Serhat O, "yardım etme" bahanesiyle F.A'yı otobüse aldıktan sonra, onu metroya bırakabileceklerini söyledi. Ancak otobüsü otogarda bulunan bir akaryakıt istasyonuna çeken iki erkek, F.A'ya otobüsün içinde tecavüz etti.

Geçtiğimiz Aralık ayının son günlerinde yaşanan tecavüz, soruşturma sonrası yakın zamanda açılan davanın iddianamesiyle ortaya çıktı. Açılan dava sonucu tecavüzcü Mehmet E. tutuklanırken, diğer şoför tecavüzcü Serhat O. ise adli kontrolle serbest kaldı. İki tecavüzcüye, "cinsel saldırı" ve "kişiyi hürriyetinden yoksun kılmak" suçlarından 33'er yıla kadar hapis cezası istendi.

Erkekler Mart Ayında 35 Kadını Katletti

2017 yılının Mart ayında, toplam 35 kadın erkekler tarafından katledildi. Kadın cinayetlerinin en yoğun yaşandığı şehirler ise İstanbul, Bursa ve Antep olarak açıklandı. 2015'in Mart ayında 28, 2016'nın Mart ayında 31 kadının erkekler tarafından katlettiği hatırlanırken; 2017'nin Mart ayında ise kadın cinayetlerinde en yüksek rakamlara ulaşıldığı görülüyor.

Yine yapılan araştırmaya göre Mart ayında 14 kadının cinsel şiddete, 63 çocuğun ise cinsel istismara uğradığı belirtiliyor.

Kadın Kadına Devrime

5 Mart 2017 Bakırköy Mitingi, İstanbul

“**Kadın için değişen hiçbir şey olmayacak. İktidarlar yok olana, ataerki yıkılana kadar.**

Nergis Şen

nergisen@meydangazetesi.org

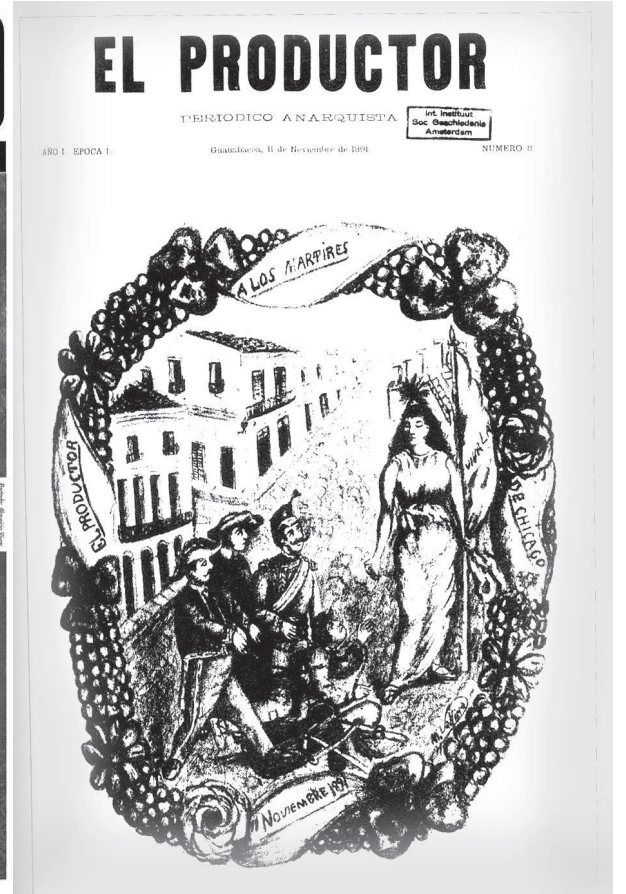
Sokaklardan, meydanlardan yükselen şarkılar, ana haber bültenleri, tartışma programları ve program aralarına serpiştirilen reklamlar.. 2017 yılına girdiğimizden beri konuşulan referandum çalışmaları artarak sürüyor. Ve referandumla beraber tüm siyasi süreç "Evet-Hayır"dan ibaret.

Tüm siyasi sürecin "Evet-Hayır" üzerinden şekillenmesi, iktidar ve muhalefet arasındaki bu kavgada kaçınılmazdı. İktidara talip olanların arasındaki bu kavgaya sıklıkla her ne kadar anlaşılır olsa da, yıllardır bu topraklarda her şeye rağmen "kadın" diyen, kadının örgütlülüğünü savunanların "Evet-Hayır"a sıkışması anlaşılmaz oldu. Tüm bu tartışmalar sürerken, yine bir 8 Mart süreci geldi ve geçti. Yalnız bu 8 Mart süreci, ilk defa bu kadar siyasal bir sıkıştırılmayla karşı karşıya kaldı. Sokaklarda ve meydanlarda, neredeyse biz Anarşist Kadınlar dışında "Evet-Hayır"a sıkışmayan çalışma yok gibiydi. Çalışmaların tümünde kadın kadına yaptığımız sohbetlerde, tartışmalarda "Hayır" diyen kadınlara hak vermesek de anlıyor, kötünün iyisini kabullenmeyi savunduklarını söylüyorduk. Onlarsa bize hak veriyor, hangi iktidar gelirse gelsin erkek egemen ilişki biçiminin yine erkek iktidarlarca değiştirilmeyeceğini bildiklerini söylüyor ama bu referandum için "hayır" dememizi istiyorlardı. Yani bize hak veriyorlar, ama bizi anlamıyorlardı.

Kadın örgütlenmeleri ise "hayır"ı adeta erkek egemen sistemden kurtuluş aracıymışçasına kullanarak bir propaganda oluşturdular. 8 Mart; kadının kendi özgürlük mücadelesinin dışında, artık referandumda Evet-Hayır kavgasında "hayır" cephesinin oluşturduğu bir dönüşüm yaşamıştı. Hemen hemen CHP'li tüm belediyelerin kadın eylemlerinden yaptığı kopyala-yapıştır 8 Mart mitingciklerinde, erkek belediye işçilerinin, memurlarının ve zabıtarlarının 8 Mart'ı kutlayan kadınların etrafında oluşturdukları çember aslında bize kadın için Evet-Hayır'ın farksız olduğunu gösteriyordu.

Kazanan ve kaybeden anlayışına sıkıştırılmış biz kadınlar, kazanılan her seçim sonrasında yine kaybeden oluyor; mobbingin, tacizin, tecavüzün, şiddetin, katledilmenin değişmediği bir dünyada yaşamlarımızı sürdürüyoruz. Bu inandırmadığımız kaderimizi kırmak, parçalamak için bizden beklenen muhalefetin ötesinde, kadın kadına, beraberce vereceğimiz mücadele ile ancak bir şeyleri değiştirebiliriz. Erkeklerin gündemiyle değil, kadınların kendi gündemleriyle yaratacakları yeni bir dünyayı istiyoruz. Pankartımızda da yazdığımız gibi; oy isteyenlere, bizden "evet" ya da "hayır" atmamızı isteyenlere, kazanılsa da kaybedilse de değişmeyen yaşamlarımızda bizleri sürekli oyalamak isteyen erkeklerle şunları söylüyoruz: Biz kadının devrimini istiyoruz, kadın kadına devrimi yaratıyoruz.

Anarşist Yayınlar Dizisi (13)

Küba'da Anarşist Yayınlar

Anarşizmin, bir düşünce ve hareket olarak kendini var ettiği dünyanın bütün topraklarındaki yayıncılık faaliyetlerini bölge bölge ince-

lediğimiz ve söz konusu topraklardaki mücadelenin tarihi paralelinde bir anarşist yayınlar külliyyatı çıkardığımız yazı dizimizin bu bö-

lümünde hem Batista hem de Fidel Castro diktatörlüğüne karşı mücadele etmiş Küba'lı anarşistlerin yayınlarını inceliyoruz.

Zeynel Çuhadar

zeynel@meydangazetesi.org

1800'lü yılların sonu; dünyanın dört bir yanında işçiler kendilerini sömüren patronlara karşı örgütleniyor, topraklarındaki mücadelenin temellerini atıyor. Özellikle Birinci Enternasyonal'in etkisiyle sendikalar kuran, denizaşırı bir dayanışma ağı yaratan işçi sınıfının gücü Latin Amerika'nın tiranlarına korku salıyordu. Küba anarşist hareketinde İspanyol anarşistlerinin etkisi büyüktü, bundan dolayı sendikaların yapısı anarko-sendikalist eğilimdedi. İspanyol göçmen anarşistler 1860'lı yıllarda ülkedeki ilk anarşist grupların kuruluşunda yer aldılar. Arjantin'e gitmek üzere yola çıkan ve yol üzerinde Küba'da mola veren Bueanventura Durruti ve Francisco Ascaso işçi hareketinin anarşist karakterinden etkilendiler ve burada bir süre kaldılar. Restorant İşçileri Sendikası ve Tütün İşçileri Sendikası'nın kuruluşuna destek oldular, çalıştıkları fabrikada işçilere zulmeden patrandan hesap sordular ve Küba işçi sınıfının hafızasında asla silinmeyecek izler bıraktılar.

Ezen ezilen ilişkisindeki sınıfsal boyutun yanı sıra; Küba, Peru,

Porto Riko gibi ülkelerin halklarının başında bir de kolonyalizm belası vardı. Yaşadıkları toprakların tiranlarına karşı verdikleri mücadeleyi, İspanyol Krallığı'nın sömürgecilerine karşı verdikleri mücadeleyle birlikte yürüttüler. O yıllarda dünya devrimci hareketinin büyük bir çoğunluğunda olduğu gibi işçi hareketini örgütleyenler anarşistlerdi. La Alianza Obrera'nın devrimci anarşistleri, Küba'nın ilk 1 Mayıs eylemlerini örgütledi, ülkenin ilk sendikası olan Tütün İşçileri Birliği'nin kurulmasını sağladı ve sonrasında daha da alevlenecek olan mücadelenin tohumlarını attı. 1900'ler ise bağımsızlık mücadelesinin alevlendiği yıllardı.

Küba devrimi ve anarşist mücadele üzerine yazılmış en kapsamlı çalışmalardan biri olan "Küba Devrimi: Eleştirel Bir Perspektif" isimli kitapta Sam Dolgoff, anarşistlerin bağımsızlık mücadelesi içindeki tutumunu şöyle açıklıyor:

"Anarşistler propaganda ve her şeyden önce eylemle siyasi bağımsızlık mücadelesini toplumsal devrime yöneltmeye çalışmışlardır."

Küba halkının özgürlük mücadelesiyle dayanışmak için bu topraklara gelen isimler arasında Errico Malatesta da vardı, El Mundo Ideal (İdeal Dünya) isimli anarşist derginin davetiyle Havana'ya geldi. Bu mücadelenin küresel ölçekteki propagandası da anarşistlerce yapılıyordu. Devlet isyan dalgasını bastırmak için harekete geçti. 1915 yılında sendikalarda ve çeşitli yeraltı örgütlerinde faal bir-çok anarşist katledildi.

Küba'da Anarşist Yayıncılık

Küba'da anarşist yayıncılığın izleri 1800'lü yılların ortasına dek sürülebilir. 1865 yılında Saturnine Martinez'in editörlüğünde haftalık periyotta yayınlanan La Aurora'da (Şafak) Pierre Joseph Proudhon'un özgür birlikleri savunuluyordu. Bu dergi daha sonrasında kurulacak tütün işçileri, dizgiciler ve zanaatkarlar arasında kurulacak ilk işçi birliklerinin de temellerini attı. 1885 yılında Küba'nın belki de en etkili anarşist yayınlarından biri olan El Productor (Üretici), Enrique Roig de San Martín'in editörlüğünde yayınlandı. Bunların yanında yasaklandıktan

sonra ABD'de yayın hayatına devam edecek olan El Gastronomico (Gıda İşçisi) ve La Batalla (Muharebe), Espartaco (Spartaküs), Via Libre (Özgürlükle), Voz Rebelde (İsyancının Sesi), Solidaridad (Dayanışma), El Boletín Tabacalero (Tütün Bülteni) isimli yayınlar dağıtıldı.

Ek olarak beklenmedik bir şekilde Kübalı sosyalistlerin teorisyeni Jose Martí'nin çıkardığı gazete olan Patria'da da anarşizme dair izler görülür. Takipçileri daha sonrasında tıpkı Batista rejiminin yaptığı gibi anarşistleri katledecek olsa da Martí, gazetesi Patria'da Elisee Reclus'un yazılarını yayınlamış ve anarşist düşüncelere yakın bir hatta propagandada yapmıştır.

Küba'da anarşizm, daha önceden gazetemizde yer verdiğimiz Çin gibi sosyalist iktidarlar tarafından yok edilmeye çalışılmış mücadelelerden biri. Ancak insanların içindeki hiçbir iktidarın yok edemeyeceği özgür bir yaşama inanan anarşistler fikirlerinin propagandasını yapmaya, yazmaya ve eylemeye devam ediyor.

“ALTERNATİF MEDYA” MÜMKÜN MÜDÜR?

Bugünün küresel iletişim sistemleri içerisinde “alternatif medya”nın varlığı, gerçeğe ve bilgiye erişim konusunda birçok farklı olanağı beraberinde getiriyor. İktidarların tekelinde bulunan ana akımın karşısında alternatif medya, saklanmak istenen bilgiye, manipüle edilmek istenen gerçeğe erişimi mümkün kılıyor. Ancak söz ko-

nusu bu “alternatiflik”, kimi zaman şirketlerle ya da şirketleşmiş STK’larla olan bağlar da açığa çıktığında sorgulanabilir hale geliyor.

Dünyanın farklı coğrafyalarında dağıtımı yapılan, farklı coğrafyalardan yazarları olan ve farklı coğrafyalardaki toplumsal hareketlenme-

leri yazan, anlatan, tartışmaya açan ROAR da, sıkıştırılmak istediğimiz bu “ana akım” medya çağında bir alternatifi açığa çıkartıyor. ROAR Dergisi’nin editörü Joris Leverink ile gazetecilik, alternatif medya ve ROAR deneyimi üzerine gerçekleştirdiğimiz röportajı siz okuyucularımızla paylaşıyoruz.

Meydan: Gazeteciliğin tarafsızlığı bir yalan mı?

J. Leverink: Bir bakıma evet, ama ben ona bir mit demeyi tercih ediyorum. Tarafsızlık, gazeteciliğin temel değerlerinden biridir ve gazetecilerin siyasi, ideolojik ve dini etkilerden bağımsız olarak gerçeği temsil etme çabalarını göstermesi açısından önemli bir role sahiptir. Bu çabalamak için önemli bir hedeftir, ama bunun aynı zamanda neredeyse imkansız olduğunun farkına varmak çok önemli. “Gerçeğin” gazeteciler tarafından gösterimi, görüşülen kişilere, bu kişilerin konumlarına, kamu alanında olmayan bilgilere erişimlerine, vb. bağlı olarak, tanım gereği sınırlıdır.

Ana akım medyada, haber bültenlerine ayrılan sınırlı yer veya zaman hesaba katılırsa, her tür haber metni, zorunlu olarak gerçeğin bir versiyonudur; asla tümüyle temsil edilemeyecek olan daha büyük bir hikayenin küçük bir parçasıdır. İster gazeteci, ister siyasi veya dini lider, isterse de herhangi başka biri olsun, gerçeğin tek temsilcisi olduğunu iddia herkese karşı şüpheli olunmalıdır.

Davası olan gazetecilik nedir? Ve ana akım gazetecilikten nasıl ayrılır?

Benim de aralarında olduğum, davası olan gazeteciler, tarafsızlığa

inanmaz. Davası olan gazeteciler olarak inandığımız şey, gazetecilerin gerçeği nesnel olarak temsil etmeye çabalaması gerektiği. Ama sözde tarafsızlığın ve nesnellüğün duman perdesi arkasına saklanmak yerine, nereden geldiğimiz ve nereye gitmek niyetinde olduğumuz konusunda açık olmamız, okuyuculara, izleyicilere ya da dinleyicilere karşı daha dürüst ve saygılı bir tutumu beraberinde getirir. Bu konuyu açıklığa kavuşturduktan sonra, dinleyiciniz neden belirli bir siyasi gündemi öne çıkarttığınızı, neden belli bir toplumsal mücadeleyi ele alıp desteklediğinizi ve onun neden önemli ve dikkate değer olduğunu anlayacaktır. Okuyucularınız sizinle aynı fikirde olmak zorunda değildir; ama onları durduğunuz yer konusunda haberdar ederek düşünmek ve tartışmak için bir zemin açarsınız ve onları sözde nesnellik örtüsüyle kaplı ana akımın yanlı haber bültenlerini pasif bir şekilde sünger gibi içlerine çekmek yerine, kendi fikirlerini oluşturmaya davet edersiniz.

Alternatif medya, STK’lar aracılığıyla onları fonlayan büyük şirketlerle bağlarını düşündüğümüzde, ne kadar alternatif olabilir?

Tıpkı ana akım medya gibi, hiçbir alternatif medya kanalı, sosyal ve politik bir boşlukta var olmaz.

Ana akım medya kanallarını kontrol eden büyük şirketlerin bazıları gibi STK’ların da siyasi veya ekonomik bir gündemi olabilir.

Alternatif medyayı alternatif kılan şey bence diğer medyanın maruz kaldığı türden baskılara ve baştan çıkarmalara karşı bağımsız olmaları değil; uygulama ve örgütlenme konusunda çevrelerindeki dünyada görmek istedikleri ile aynı etiği ve değerleri korumak için çalışmalarıdır. Çoğu alternatif medyanın amacı para kazanmak değil, halkı bilgilendirmek ve eyleme telkin etmek olduğundan; ana akım medyanın, onları destekleyen şirketlerin gündemine aykırı olduğu için uzak durmak zorunda kaldığı belirli rahatsız edici gerçekleri veya konuları ele almak konusunda genellikle daha özgürler.

Senin de içerisinde bulunduğun ROAR deneyiminden bahsedermisin? ROAR ne amaçlıyor ve başarıyor?

ROAR kendini, “radikal hayal gücünün dergisi” olarak tanımlıyor ve amacımız gerçek demokrasi için verilen küresel mücadelenin ön saflarından, tabandan perspektifler sunmak. ROAR, “Bir Devrim Üzerine Düşünceler”in kısaltılmışıdır. Mısır’dan ABD’ye, Brezilya’dan Türkiye’ye, Yunanistan, Suriye ve ötesine, dünyayı sarsan kitle ayak-

lanmalarının aynı mücadelenin parçası olduğuna inanıyoruz; bu yüzden devrimler yerine tek bir devrime atıfta bulunuyoruz. Genel olarak geçmiş birkaç yüzyıl boyunca ve özellikle son elli yılda küresel kapitalizm, finansal, politik ve sosyal krizlerin dünyamızı şekillendiren sistemde temel yırtılmalar yarattığı kritik bir aşamaya ulaştı.

ROAR, dünya çapında toplumsal mücadeleler, toplumsal protestolar, ekolojik sorunlar, ekonomik krizler ve siyasi gelişmeler hakkında yazarak, bir yandan bunların hepsinin bir şekilde birbirlerine ne kadar bağlı olduğunu okurlarına göstermeye çalışıyor; diğer yandan da toplumumuza ve ekonomiyi düzenlemenin alternatif yolları hakkında bilgilendirerek, okuyucumuza eyleme geçmesi için esin vermeye çalışıyor.

Herhangi bir sabit siyasi görüşümüz yok; ama Rojava’dan Zapatistlere, “Siyah Yaşamlar Değerlidir”den “Wall Street’i İşgal Et”e, Arap Baharı ve Gezi protestolarına, geniş bir yelpazedeki toplumsal hareketlerden ve demokratik mücadelelerden ilham alıyoruz. Yayın çizgimize rehberlik eden belirli temel değerlerimizin olmasının büyük önem taşıdığına inanıyoruz, ama dar bir ideolojik çerçeveye uymayan bireyleri veya grupları dışlamanın amaca zarar verebileceğini görmemiz gerekir.

Mısır'da Anarşizm

Furkan Çelik

furkan@meydangazetesi.org

Göçmen İşçilerin Gelişi

1805-1849 yılları arasında Mısır hükümdarı Muhammed Ali askeri yapılanmayı, ekonomiyi ve devlet yönetimini modernize etmeye çalışmıştı. Geniş kentsel yapı projeleri, Süveyş kanalı projesi, altyapı projeleri ve demiryolu ağı projelerinin yapılması; İtalya, Yunanistan, Suriye ve Dalmaçya kıyılarından işçilerin Mısır'a gelmesine neden olmuştu. Böylece Mısır iş olanaklarıyla göç eden işçilerin yanı sıra İtalya'dan politik olarak sürgün edilen anarşistlerin de uğrak yeri haline gelmişti.

1860'lı yılların başlarında İskenderiye'de içerisinde anarşistlerin de bulunduğu işçiler İtalyan İşçi Birliği (Società Operaia Italiana) kurdular. 1872'de Yunanistan'ın Korfu adasından gelen işçiler, İşçi Kardeşliği örgütünü kurarak politik hareketliliği sağladılar. Mısır'da anarşistlerin çıkardığı ilk yayın 1877'de İtalyanca olarak basıldı. Yayının adı olan II Lavoratore bir işçi gazetesiydi.

1878'de Errico Malatesta'da, Napoli'de kolluk kuvvetleri tarafından aranırken İskenderiye'ye geçmiş, burada yeni oluşan işçi örgütlenmeleri içerisinde katılmıştı. Aynı yıl Mısır'daki İtalya Konsolosluğu önünde bir eyleme katıldığı için de gözaltına alınarak sınır dışı edilmişti.

I. Enternasyonal Ayrışması'nın Mısırdaki İzdüşümü

1871-72 Lahey kongrelerinde Enternasyonal'den ayrılan anarşistlerin Anti-otoriter Enternasyonal'i kurmasıyla dünyanın birçok yerindeki işçi örgütlenmeleri de Anti-

otoriter Enternasyonal'e katılmaya başlamıştı. Mısır'da da bunun izdüşümü görüldü. 1876'da Anti-otoriter Enternasyonal'in ilk temsilciliği İskenderiye'de açıldı. Akabinde Port Said'te, Kahire'de ve İsmailia şehirlerinde de temsilcilikler açıldı. Anarşist Enternasyonal'in diğer coğrafyalar ile yazışmalar yapan Mısır şubelerinde İtalyan işçiler ağırlıklı olmasına rağmen Akdeniz'deki diğer işçilere ulaşabilmek adına İtalyanca, Yunanca, Türkçe ve Arapça broşürler hazırlandı. Bu da Mısır'daki anarşist hareketin tüm Akdeniz coğrafyasında örgütlenme amacını açıkça gösteriyordu.

Aynı yıllarda Mısır'da bulunan Errico Malatesta 1881'de, Londra'da düzenlenen Kara Enternasyonal'de hem Mısırlı işçilerin hem de Osmanlı'daki işçilerin delegesi olmuştu. 1914 yılında Londra Konferansı'nda Mısırlı işçilerin delegesi olarak Francesco Cini seçilecekti. Fakat I. Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle konferans iptal edilmişti. İskenderiye'deki anarşistler, İtalyan Anarşist Birliği'nin (Unione Anarchia Italiana) 1920 yılında Bologna'da yaptıkları konferansa katılmışlardı. Bu konferans, İtalya'da ki FAI'nin başlangıcını oluşturacaktı. 1 Nisan 1882'de anarşistlerin de içerisinde bulunduğu kömür işçileri Süveyş kanalındaki Port Said şirketine karşı grev başlattılar. Bu grev hem Anarşistler için hem de Mısır'da ki işçi sınıfının ilk grevlerinden biri olduğu için önemliydi.

Avrupa'nın Arka Bahçesi Mısır

Avrupa'daki devletlerden sürülen, göç etmek zorunda kalan anarşistler hem Avrupa'ya hem de Ortadoğu'ya yakınlığı nedeniyle Mısır'ı seçmiş-

lerdi. Mısır'daki anarşistler Lübnan, Filistin, Türkiye, Yunanistan ve Tunus'taki anarşistlerle de görüşüyorlardı. Bu da yakın coğrafyadaki anarşistlerin fikir birlikteliklerinin oluşmasını sağlamıştı. Amilcare Cipriani 1860'larda İtalya'dan sürüldüğünde Mısır'ı iki kez ziyaret etmişti. Élisée Reclus 1884'de, Errico Malatesta 1878 ve 1882-83'te, Luigi Galleani 1900-1901'de ve Pietro Gori 1904'te bir konferans turu sırasında Mısır ve Filistin'den geçerek burada bulunmuştu. Mısır'daki anarşistlerin okuduğu gazeteler arasında Il Libertario (İtalya), Il Grido della Folla (Milan), Socialistis (Atina), La Rivoluzione Sociale (Londra), Le Réveil (Cenevre), L'Operaio (Tunus), La Libertà (New York), La Protesta Humana (San Francisco) ve La Nuova Civiltà (Buenos Aires) gibi gazeteler bulunmaktaydı. Bu hareketlilik sadece Mısır'da değil dünyanın birçok yerinde vardı. Pratikten teori üretmeyi iyi bilen ve beceren anarşistler dünyanın farklı yerlerinde edindikleri deneyimleri birbirleriyle paylaşma fırsatı buluyor anarşizme yeni deneyimler katıyorlardı.

Anarşistler 1881 yılında İskenderiye'de Avrupa Sosyal Çalışmalar Çevresi'ni (European Social Studies Circle) kurdular. Gizli bir matbaada kendi çıkardıkları afişlerini ve yayınlarını bastılar. Aynı yıl Sidi Gaber bölgesinde düzenlenen anarşist konferansa Mısır'da bulunan yüzlerce anarşist katıldı.

Mısır'ın Osmanlı'dan İngiltere İşgaline Geçişi

Kanal projesi, İsmail Paşa'nın lüks yaşamı, ekonomik çöküntü ile beraber İngiltere ve Fransa devletlerinin

baskısıyla Osmanlı İmparatorluğu Büyük Vezir İsmail Paşa'yı valilik görevinden almıştı. Kanunlara göre ise oğlu Tefvik Paşa Büyük Vezir ünvanıyla Mısır'ın başına geçmişti. Tefvik Paşa'nın, Mısır'dan elde edilen gelirlerin yarısının İngiltere'ye olan borçlara ödenmesi kararı milliyetçileri oldukça rahatsız etmişti. Bunun etkisiyle Arabi (Urabi) Paşa ordusuyla Tefvik Paşa'yı devirmek için harekete geçmişti. Tefvik Paşa da İngilizlere sığınmış, bunun üzerine İngilizler Temmuz 1882 İskenderiye'ye hava bombardımanı ile saldırmış sonrasında kara birlikleriyle Mısır'ı işgal etmiştir. İngiliz kuvvetlerinin korumasında olan Tefvik Paşa böylelikle tekrar yönetimi devralmıştır. Anarşistler bu dönemde göçmen işçilerin dışında yerel marangozlar, ayakkabı tamircileri, taş kesiciler, terziler ve ressamlar arasında örgütlülerdi; gizlice yaptıkları toplantılarını da marketlerde yada eğlence yerlerinin gizli bölmelerinde gerçekleştiriyorlardı. 1900'lü yılların sonrasında ise tütün işçileri ve demiryolu işçileri arasında örgütlenen anarşistlerin hareketliliği İngiltere ve Mısır'daki yetkilileri fazlasıyla rahatsız etmekteydi.

Mısır'da Anarşizmin Yerel Değerlerle Etkileşimi

Göçmen Avrupalı anarşistler Mısır'ın yerel değerlerini önemseyerek hareket etmişlerdi. Hiçbir zaman parlamenter bir yolda yürümediler, zaten babadan oğula geçen yönetimde "Demokratik Partiler" in de bir yasallığı yoktu. Bu yüzden anarşistler devlet ve kapitalizm karşıtlığının Mısır'da çok daha iyi anlaşılacağını düşünmüşlerdi. İslam dininin toplumdaki kurumsal baskısına karşı çıksalar da doğrudan bir İslam kar-

şitliği veya din karşıtlığını savunmadılar. Mısır'daki etnik çeşitliliğe rağmen geniş bir yelpazede tüm ezilenleri birleştirmeyi hedeflediler.

Anarşistler Avrupa'da "Eylemle Propaganda" döneminde birçok kral, imparator ve yöneticinin eylemle öldürülmesini olumlasalar da, Mısır'da "Eylemle Propaganda"yı tercih etmemişler; dergi ve gazete dağıtmak, kitlesel protestolar örgütlemek, halk toplantıları yapmak gibi sözlü propagandanın yollarını seçmişlerdi.

Özgür Halk Üniversitesi

Mısır'daki anarşist hareketin en önemli çalışmalarından biri olan Özgür Halk Üniversitesi (Università Popolare Libera) 1901 yılında İskenderiye'de açılmıştır. Üniversitede Fransızca, İtalyanca ve Arapça dillerinde konuşmalar yapıyordu. Bilim ve felsefe alanında tartışmalar yürütülüyordu. Katalan anarşist Francisco Ferrer Guardia'nın Modern Okul çalışmasından etkilenen üniversite, 1900'ün ilk yıllarında bilginin özgür paylaşımı konusunda önemli deneyimlerden birini oluşturmuştur. Ferrer'in 1909 yılında tutuklanmasına karşı Mısır'daki Özgür Halk Üniversitesi de geniş bir kampanya başlatmıştı. İbraniye, Arapça bildiriler dağıtarak Ferrer için küresel bir kampanyanın parçasını oluşturmuşlardı. Fakat Ferrer İspanyol Krallığı tarafından 1909 Ekim ayında yargılanmadan idam edilecekti. Aynı yıl Mısır'da gerçekleşen 1 Mayıs'ta on binlerce işçi meydanları şü sloganlarla yankılatmıştı "Yaşasın 1 Mayıs, Yaşasın Özgürlük, Yaşasın Francisco Ferrer!"

Yunanistan'dan Gelen Göçmen İşçiler Hareketleniyor

18 Mart 1894'te Paris Komününün yıldönümünde Yunanistan'daki işçiler komünü selamlamak için "Yaşasın Anarşizm" adlı bildiri dağıtmışlardı. Mısır Gazetesi El Hilal'a göre, bu bildiri dağıtan birçok anarşist gözaltına alınmıştı.

1 Ekim 1894'te Süveyş Kanalı şirketinde çalışan Yunanyalı işçiler bir grev başlattılar. Uluslararası Sigara Üreticileri Birliği de, aynı yıl Yunanistan ve İtalya'dan gelen işçiler tarafından kurulmuştu. 1899'de büyük bir tütün grevi başlamış, akabinde taleplerin kabul edilmesi sonucu bitirilmişti. Grevde Yunanyalı anarşistlerden Vourtzonis Kardeşler, Nick Giannis ve Yiannis Mavros oldukça aktif olarak yer almıştı. Anarşist işçilerden Sakellaridis Yannakakis ise ayakkabıcılar arasında bir örgütlenme oluşturmuştu. Bir diğer anarşist işçi Sko-phopoulos ise 1908'de "Karşılıklı Kardeşlik" adlı bir işçi örgütlenmesinin oluşumuna katkı sağlamış, 1923'te "Eski ve Yeni İdeallerim" adlı çalışmasını yayınlamıştı.

1878'de İstanbul'da doğan Yunanyalı anarşist Stavros Kouchtsoglous; yaşamı boyunca gemi ve tütün işçisi olarak çalışmıştı. İspanya'da geçirdiği kısa sürede anarşist konferanslara katılmış bunun etkisiyle anarşist fikirleri belirginleşmişti. İstanbul ve İskenderiye arasında sürekli mekik dokuyan Stavros, Malatesta'nın Mısır'da bulunduğu süreçte kendisiyle tanışmış ve görüşmüştü. Stavros, 1912'de Kahire'de "Maskeleri Düştü" adlı anarşist-komünist içerikli bir bildiri yayınlamıştı. 1920'li tarihlerde Mısır'da göçmen anarşistlere yönelik baskıların artmasıyla Yunanistan'a geçen Stavros burada da "Oy Kullanmıyorum", "Hırsız kim? Toprak ağası kim?", "Bir Dönem Hakkında" bildirilerini yayımladı. Bildiriler Mısır'da anarşist dergiler aracılığı ile basıldı.

Mısır'da örgütlenen anarşizm, kıtalararası bir geçiş noktası olarak başlasa da, bir süre sonra yerel örgütlemelerle etkisi görmezden gelinemeyecek bir şekilde yayılmıştır. Mısır bir yandan işgal edilip diğer yandan sömürülürken, anarşistler öncelikli olarak işçiler arasında örgütlenmiş ve belirginleşmişlerdir. Bu örgütlenmeler sadece Mısır'da değil Akdeniz'deki birçok farklı ülkede etkileşimlere neden olmuştur.

Su, Savaş Silahı Değil; YAŞAMDIR

Özlem Arkun

ozlema@meydangazetesi.org

Bir insan, sıcak bir odada bir saat antrenman yaparsa vücudundaki suyun %2'sini kaybeder. Böbrekleri mesanesine daha az su göndermeye başlar; idrarının rengi koyulaşır. Daha az terler; vücut sıcaklığı artar. Kanının kıvamı koyulaşır, nabızı hızlanır.

Bir insan, iki gün su içmezse vücudundaki suyun %4'ünü kaybeder. Kanı o kadar yoğunlaşır ki kan dolaşımı azalır, bu da teninin buruşmasına sebep olur. Tansiyonu düşer. Çok az terlediği için aşırı sıcaklamaya başlar.

Bir insan, sıcak havada 8 saat antrenman yaparsa vücudundaki suyun %7'sini kaybeder. Hayatta kalmak için, hayati olmayan organlara (böbrek, karaciğer, bağırsaklar vs...) kan akışı yavaşlar, organ hasarları başlar.

Bir insan, beş gün hiç su içmezse vücudundaki suyun %10'unu kaybeder ve ÖLÜR. Hava sıcaksa hayati organlar aşırı ısınır; muhtemelen karaciğer yetmezliğinden ölür. Sıcak değilse, kanda toksik maddelerin birikmesi sonucu böbrek yetmezliğinden ölür.

70 kiloluk bir insan için, 7 litrelik su kaybı ölümcüldür. Sadece 7 litre su...

Su, doğanın ve yaşamın olmazsa olmazıdır. Ancak tarih boyunca egemenler kimi zaman su uğruna savaşlar çıkarmış; kimi zamansa suyu politik bir argüman olarak, hatta bir savaş silahı olarak kullanmıştı.

MÖ 595 yılında Yunan kabilelerinden Amfiktyon Birliği'nin Kirra şehri alabilmesi için şehrin suyunu zehirleyip binlerce Kirralıyı katletmesi, bilinen ilk örneklerdendir. MÖ 51'de Galyalıları bugün Fransa olan yerden kovmak isteyen Roma İmparatorluğu direnen kaleye su sağlayan pınarı kurutarak Galyalıları susuz bırakıp teslim olmaya zorlamıştı. MS 30'da ise Romalı vali Pontius Pilate, Kudüs'te bir su kemeri inşa etmek için Yahudi tapınaklarının ödeneğini çalmış, buna karşı sokaklara çıkan halkın arasına hançer taşıyan casuslar yollayarak sayısız Yahudi'yi katletmiştir.

680 yılında Kerbelâ'da Emevi Devleti Halifesi Yezid, iktidar ve daha fazla güç uğruna Muhammed'in torunu Hüseyin bin Ali'nin bulunduğu yaklaşık 70 kişilik kampı kuşatmış, Fırat nehrine yakın olmalarına rağmen neredeyse susuz geçen 10 günün ardından teslim olmayan kampa saldırarak katletmiştir.

1648 yılında Çin İmparatorluğu'nda

isyancı köylüler Ming hanedanını yenilgiye uğrattınca, Sarı nehir üzerindeki en önemli kent olan Kaifeng'in zaptedilmesini önlemek isteyen Ming generalleri, nehrin bentlerini parçalayarak tüm isyancıları katletmiş, kenti de yok etmiştir.

Amerikan İç Savaşı sırasında 1863 yılında Konfederasyon ordusu, hayvanları tatlı su göllerine götürerek vurmuş, su kaynaklarını bu şekilde zehirleyerek "düşman" askerlerine içecek su bırakmamıştır. 1964 yılındaysa yine aynı coğrafyada, ABD Kübalı balıkçıları alıkoynca, Küba devlet başkanı Fidel Castro ABD'nin Guantanamo Körfezi'ndeki Donanma üssüne giden suyunu kesmiştir. 1980'de Guetemala Chioxoy'a yapılan HES, binlerce Maya-Achi'yi topraklarından etmiş; köylüler direnişe geçince saldırı devlet, en az 177 kadın ve çocuğu katletmiştir.

1997 yılında Singapur devleti yöneticileri, politik bir anlaşmazlık sırasında (eskiden parçası oldukları ve Singapur'un en önemli su kaynağı olan) Malezya devletini eleştirince, Malezya muslukları kapatmış, Singapur halkı, arıtma tesisleri kurulana dek su sıkıntısı çekmiştir.

2014'te IŞİD, Irak Ordusu'nun ilerleyişini engellemek için, Felluce yakınlarındaki Naime Barajı'nı ele geçirerek orduyu susuz bırakmış, suyun yönünü değiştirmiş ve kendisine biat etmeyen köyleri sular altında bırakmıştır.

2017'nin Mart ayında, TC devleti Fırat Kalkanı Operasyonu ve Minbic Hamlesi'ni güçlendirmek, Rojava'yı zayıflatmak için Fırat'ın suyunu kesti. TC'nin bölgede elektrik üreten santralleri durdurma ve "düşman" güçlere ekonomik - politik zorluklar çıkarmayı amaçladığı söylendi. Evet, Minbic başta olmak üzere Rojava'da birçok bölgenin o süreçte elektriksiz kaldığı doğrudur. Ancak asıl eksik kalan elektrik değil; sudur.

Su, politik ve ekonomik olarak 21. yüzyılın en önemli gündemlerinden biri olacaktır. Dünyanın artan nüfusu, şirketlerin ve devletlerin kâr hırsı, zaten sınırlı olan içilebilir su kaynaklarının hızla kirlenmekte olması, HES ve baraj inşaatlarıyla gerçekleşen ekolojik yıkım ve benzeri sebepler ile suyun önemi giderek artmaktadır. Milyonlarca insanın temiz suya ulaşamadığı ve kirli sudan bulaşan hastalıklar yüzünden her gün ortalama 1000 çocuğun yaşamını yitirdiği dünyada -bütün bunlar yetmezmiş gibi- devletler çıkarları uğruna milyonlarca insanın 7'şer litre suyunu, doğanın ve yaşamın can suyunu kesmeyi sürdürmektedir.

Çernobil'in Sabahında

Özgür Erdoğan

ozgure@meydangazetesi.org

Güneşli, açık bir gün de olabilir bugün, yağmurlu karanlık bir gün de. Kar da yağabilir o gün her taraf bembeyaz olur; belki çiy de düşebilir o gün sabahında.

O günün sabahında, kahvaltımızı yapmış evden çıkmış olacağız. Kimimiz çocuğunu okula bırakacak. Kimimiz apar topar metroya, otobüse, vapura yetişmeye çalışacak. Kimimiz sofrayı toplayıp, ev işlerine girecek.

Kimimiz vapurda ekmek atacak martılara, kimimiz otobüste koltuk altını burnumuza yaslayan adama söylenecek. Kimimiz kilitlenip kalmış trafikte donuk donuk bakarak her günkü bıkkınlığa dalacak. Gündelik meseleler, kredi kartı borçları, ev kiralari, ailevi ya da özel problemler ile meşgul olacak belki kafamız. Belki de akşam eve giderken kızımızın doğum gününde ona ne alacağımıza kafa yoracağız.

Dükânın kapısı açılacak. Bir gökdelenin içindeki asansöre binilecek. İş güvenliği için kask takılacak. Sıkıcı bir dersi en az 40 dakika dinlemek için sıraya oturulacak.

Önce bir ışık göreceksin. Vakanın yaşandığı yere ne kadar yakınsın bilmiyorum ama çok çok yakın değilsen ve eğer hayatta kalabilirsen, bu ışık seni 45 dakika boyunca kör edecek. Vakanın yaşandığı yere çok yakın olanlar "Ani Nükleer Radyasyon"a maruz kaldıkları anda, oracıkta koruncu bir şekilde ölecekler.

Hemen ardından 300.000 °C'lik bir ısı dalgası yayılacak. Fakat buna

ısı dalgası demek facianın boyutunu küçümsemek olur. Bir alev rüzgârı, inanılmaz bir güçle vakanın yaşandığı çok geniş bir alana yayılırken, bizimle beraber ilk 5 kilometredeki binalar, ağaçlar ve hayvanlar anında kül olacak. Mesafe arttıkça hızı saatte 470 km olan alev rüzgârı yavaşlayacak ve saatte 260 km'ye düşecek. Sırasıyla vücudumuzda 1., 2. ve 3. dereceden yanıklar oluşacak. Işığın kör edemediği gözlerimiz ısı ve radyasyon yüzünden kör olacak.

İlk alev rüzgârı geçtikten sonra, emme safhası denen bir basınçla karşılaşacağız. Kazara ayakta kalmış binalar köprüler, insanlar ve hayvanlar bu safhada açığa çıkan basınç nedeniyle yok olacak.

Hala hayatta mısınız? Ailen, eşin, çocukların, iş arkadaşların, sınıf arkadaşların, ya onlar? Sakın! Olduğun yerde kal! Telefonuna, televizyona ya da bilgisayara davranman anlamsız. Hiçbiri çalışmayacak. Eğer hala yapmadıysan, ağzını ve burnunu bir mendille ya da kumaş parçasıyla kapat. Bir sığınak bulmak için 30 ila 60 dakikan var. Vücudunun açıkta kalan her yerini kapat ve sığınak aramaya başla!

Bazılarımız bunların hiçbirini yaşamayacak. Belki vakadan habermiz olacak, belki de olamayacak -Böylesine büyük bir vakayı ne kadar gizleyebilirler bilmiyorum, ama bir yerlerde bunun günlerce, hatta kimilerinin yıllarca gizlenebildiğini okumuştum.

Daha önceden söylediğim gibi. Ne kadar yakınsın bilmiyorum, fa-

kat hala ölmeyecek kadar uzaksan, ölümün seni es geçtiğini düşünme! Yüzlerce kilometreye yayılacak bir nükleer serpinti hepimizi bekliyor olacak. Bu dakikadan sonra aldığımız nefes ve içtiğimiz su bile ölüm kokacak!

Tahliye otobüsleri, koşuşturma, korku, panik, gaz maskeleri... Sonraki birkaç gün böyle geçecek. Radyoaktif serpinti anbean çok geniş bir çembere yayılırken, ilk hissettiğimiz şeylerden biri bulantı ve kusma olacak; sonra yavaş yavaş katarakt, saç kaybı, kan hücreleri kaybı gibi belirtilerle karşılaşacağız. En nihayetinde, ölümcül hastalıklar ve vücut deformasyonları başlayacak.

"Tavukların ibikleri, kırmızıdan siyaha dönüşecek", "Süt hiç ekşimeyecek; kuruyup, bembeyaz bir pudraya dönüşecek". Her yeri keskin bir iyot kokusu kaplayacak. Ne yazık ki bununla da kalmayacak. Hayatta kalanların çocukları bu vakaya hiç şahit olmasalar dahi, bunun acısını yaşayacaklar. Sakat doğan çocuklar, deforme olmuş bedenler, nesilden nesile aktarılan genetik hastalıklar...

Günün hiç bitmediği, herkesin vızır vızır koşuşturduğu kentler, hayvanların otladığı meralar, köy kahveleri, mesire alanları her şey; her yer büyük bir sessizliğe gömülecek... Yıllar sonra bilimciler, buralarda 900 yıl boyunca tekrar yerleşimin olamayacağını ve radyasyonun hala çok yüksek olduğunu söyleyecekler. Şehirlerin ve köylerin bu terk edilmişliği; bu ıssızlığı, yıllar sonra insanları hüzünlendiren ya da içlerinde bir boşluk duygusu uyandıran bir "face-

book albümüne" dönüşecek.

Belki de bir eş, bir anne yıllar sonra yaşadıklarını şöyle anlatacak gelecek nesillere:

"...her şeyden çok sevdiğim insan, onu kendim doğurmuş olsam daha fazla sevemeyeceğim insan gözlerimin önünde bir canavara dönüşerek öldü. Lenf bezlerini aldıkları için dolaşımı bozulmuştu, burnu bir yana kaydı, üç misli büyüdü. Gözleri iki yana bakmaya başladı, içlerinde farklı bir ışık vardı. Daha önce görmediğim ifadeleri görüyordum. Artık burada değildi sanki, yine de gözlerinde bakan birileri vardı. Sonra bir gözü tamamen kapandı. Tek korktuğum şey kendi halini görmesiydi. Sonra benden el işaretleriyle aynayı istemeye başladı. Unutmuş gibi yapar mutfağa kaçardım. İki gün boyunca onu atlatmayı başardım. Üçüncü gün not defterine "Aynayı getir" yazıp sonuna üç ünlem işareti koydu. Fisıldamayı bile başaramadığı için kalemle anlaşıyorduk... Sonunda en küçük aynayı getirdim. Kendine baktı ardından kafasını yatağa vurmaya başladı. Onu avutmaya çalıştım... Sıradan bir kanser değildi bu, Çernobil kanseriydi. Doktorların dediğine göre, tümörler vücudunda metastaz yapmış kısa sürede ölmüş. Oysa yavaş yavaş vücudu boyunca, yukarıya yüzüne doğru ilerlemiş. Yüzünde siyah bir şey oluştu. Çenesi kayboldu, dili dışarı çıktı. Damarları dışarı çıktı, kanamaya başladılar. Boynundan, yanaklarından, kulaklarından, her yerinden... Soğuk su getirip onu ıslak bezlerle sarardım, ama hiçbir faydası olmazdı..."

Vakadan herkes etkilenecek, ama olan yine bizlere olacak. Devlet adamları ve zenginler özel jetlerine atlayıp oradan uzaklaşacaklar. En korunaklı elbiseleri giyip en az kirli olan yemekleri yiyecekler. Ama sen ben ve diğer tüm öteki ezilenler, ölüm için daha kolay lokma olacağız.

Bir keresinde bir yerde okumuştum. Bu tarz vakaların yaşandığı yere ilk gönderilenler robotlarmış. Fakat robotlar bozulunca, evsizler, itfaiyeciler, işçiler gönderilmiş hep buraları temizlemeye.

Bu özel jetleriyle buralardan kaçanlar, halihazırda uzak olan zenginler ve devlet adamları yüzleri hiç kızarmadan kürsülere çıkıp, alçakça konuşmayı sürdürecekler. Belki olağanüstü hâl ilan edecekler. Günah keçileri bulup, onları suçlayacaklar. Evsiz, yersiz, yurtsuz kimsesiz kalan insanlar sokaklara döküldüğünde, sanki soludukları zehir yetmiyormuş gibi, bir de onları gaza boğduracaklar.

Bu yaşam düşmanları bir bir televizyona çıkıp, üzüntülerini belirtecekler. "Kader...", "fitrat...", "takdiri ilahi"ler havada uçacak... Ve gözlerimizin içine baka baka "kaza" diyecekler. KAZA... Bu bir nükleer KAZA... Ölülerimize bakıp bakıp, can çekişen hastalarımıza bakıp bakıp, KAZA diyecekler. BU BİR NÜKLEER KAZA...!

O günün sabahında ya da ertesi günün sabahında güneşli açık ya da yağmurlu kapalı bir güne uyanabilmek için. Yağan karı ve her yerin bembeyaz olduğunu görebilmek için. Çimenlerin üzerindeki çiy tanesini görebilmek için...

Bu coğrafyanın en güzel sesli çocuklarından birini saçları dökmüş bir şekilde uğurlamak için, çocukların, hayatın, arkadaşların, sevgilin ve tanımadığın bir dolu insan için...

Ağaçlar, kuşlar, kediler, köpekler dahası tüm bir yaşam için...

Koşullar ne kadar kötü olursa olsun ertesi gün uyanabilecek gücü sana veren yaşama sevgin için...

Ne Mersin'de Ne Sinop'ta ne de dünyanın herhangi bir yerinde nükleere izin verme, yaşama yapılan bu saldırıya baş eğme!

NOT: Tırnak işareti içine alınmış bölümler Svetlana Aleksiyeviç'in "Bir Nükleer Felaketin Sözlü Tarihi: Çernobil'den Sesler" kitabından alınmıştır.

Çamavlu'da RES'e Geçit Yok!

İzmir'in Bergama ilçesinin Kozak yaylasında bulunan, Çamavlu köyünde bir süreden beri devam eden "Rüzgâr Enerji Santrali" kurma girişimleri, köylülerin direnişi ile engelleniyor.

Geçtiğimiz günlerde, köye gelerek ÇED toplantısı yapmak isteyen şirket yetkililerini durduran köylüler, "...mehallerimize ve köylerimizin yakınlarına RES'lerin kurulmasına izin vermeyeceğiz" diyerek ÇED toplantısının yapılmasına izin vermediler. Son yıllarda "temiz enerji" etiketiyle piyasaya sürülen Rüzgâr Enerji Santrallerinin, kuruldukları bölgelerde yaşama ciddi anlamda zarar verdiğini fark eden yereller başta İzmir ve çevresi olmak üzere birçok yerde direnişe geçmişti.

Cerrattepe'de Önce Ağaçları Sattılar!

Artvin'in Cerrattepe bölgesinde yürütülen madencilik faaliyetleri kapsamında kesilecek olan 2.118 ağaç satılığa çıkarıldı. Bu ağaçların satılması için geçtiğimiz günlerde yapılan ihaleyi Eti Bakır A.Ş. aldı.

İhale sırasında, bina önünde toplanan yaşam savunucuları ve köylüler duruma itiraz etti. Taşlıca Kooperatifi Başkanı Hasan Yaşar: "...2.118 adet değil an az bunun 4 katı ağaç kesilecek, 8 bin 472 fidan kesilecek. Birilerinin işine gelmediği için fidanlar ağaçtan sayılmıyor. Oysaki o fidanlar geleceğin oksijen üreten ağaçları olacak. Bize yaşam sağlayacak..." diyerek ihalede usulsüzlükler olduğu belirtti ve maden hakkında da "...Şirket kazanacak diye burada yapılan çalışmalar bir vilayetin yok olması demektir..." diyerek tepkisini dile getirdi.

Or-Ya Enerji'nin Gözü Yine Loç Vadisi'nde

2009 yılında, Or-Ya Enerji'nin Loç Vadisi'nde yapmak istediği Cide HES Projesi yerellerin ve yaşama savunucularının güçlü direnişiyle engellenmişti. Yüzlerce insanın katıldığı mitingler, dava süreçleri, HES şirketi önünde yapılan 28 günlük oturma eylemi ve şirketin paralı askerleri ile devletin baskısıyla karşı karşıya yıllarca mücadele eden ve şirketi vadilerinden kovan yöre insanı geçtiğimiz günlerde Or-Ya enerjinin yine aynı bölgede HES için başvuru yaptığını öğrendiler.

Konuyla ilgili açıklama yapan LOÇ Vadisi Koruma Platformu: "... Duyduk ki HES için yeniden başlamış. Ancak şirketin unuttuğu bir şey var, Loç Vadisi halkı, yaşam alanlarını, suyunu, kültürünü sonuna kadar korumaya yemin etmiştir." diyerek önümüzdeki süreçte HES şirketine tekrar geçit verilmeyerek, direnmeye devam edeceklerini söylediler.

"Tastamam Bir Tespih, İmamesi Bile Var..."

Aysel Özdemir

Bazı hikayeler vardır. Ne yaparsanız, ne etseniz bir türlü sindiremezsiniz. Onu bir yere koyamaz, öfkeden ve üzüntüden ne yapacağınızı şaşırırsınız. Duyduğunuz andan itibaren boğazınızda bir yumru; sırtınızda ağır bir yük gibi oradan oraya taşır; bir türlü onu bırakamazsınız. Bırakmamalısınız da, çünkü biz o yüke sorumluluk deriz.

Kürdistan'da evleri ve yaşamları bir depremle alt üst olan bir aile... Pıllını pırtısını toplayıp, Sakarya'ya gelirler. Evin babası inşaat işçisidir. Baba bir süre çalıştıktan sonra, anlaşılır ki hastadır. Akciğer kanseri olmuştur. Yani artık çalışamayacaktır. Evin küçük kardeşlerinden biri, günlük 50 liraya bir inşaatçı çalışmaktadır. Babanın hastalığından sonra, yeni bir iş bulmaya karar verir. Bir "HES" inşaatında günlük 125 liraya kalfa olarak çalışma imkanı vardır. Fakat yaşı 16 olduğu için kuzeninin kimliğiyle başvurur işe, kabul edilir. Daha işin 4. günündedir, 4 arkadaşıyla işlenmektedir. Yerde parlak bir şey görür. İmamesiyle beraber tastamam bir tespihtir bu. Çok beğenir tespihi, hemen arka cebine atar. Gün boyu çalışır, akşam vakti işini bitirdiğinde kendisini eve götüreceği otobüse biner. İyi çalışmıştır; bir cebinde yevmiyesi, bir cebinde parıl parıl parlayan tespihiyle ve ailesinin ağır yükünü taşımanın gururuyla eve gelir. Hasta bir baba, kardeşler, yeğenler, bacanaklarla beraber yaşadığı bir gecekondu evi. Yevmiyeyi çıkartıp annesine verir. Sonra arka cebinden yeni bulduğu tespihi çıkarır. Bak anne der "Tastamam bir tespih, imamesi bile var..." Anne tespihi eline alır, biraz kurcalar, sonra kız kardeş gelir -Yeni bir yeğeni karnında taşımaktadır- o da biraz oynar. Yeğen, bacanak, herkes bir bir elinden geçirir tespihi. Çünkü yoksulların evinde kimse kimseden bir şey saklamaz. İyi olan her şey paylaşılır. Tıpkı kötü olanda olduğu gibi... Tespih kaybolmasın diye bir kağıda sarılır, televizyonun üzerindeki metal çanağın içine konur. Genç yorgundur, biraz bir şeyler atıştırdıktan sonra yatağa girer. Dinlenmesi, yarın işlenmeye devam etmesi gerekir. Kısa günün karı diye içinden geçirir. Bir yevmiye... Bir tespih "hem de imamesi bile var... tastamam..." Gözlerini kapar.

Daha aradan bir saat geçmemiştir ki, kalçasında bir yanma ve sertlik hissiyle uyanır. Bütün vücuduna bir ağırlık çökmüştür. Başını zonkluyor, midesi bulanıyordur. Biraz kuser. Ama çok kafasına takmaz. Ertesi sabah, gün daha ağarmadan tekrar yola çıkar. Çalışırken fenalaşınca revire kaldırır. Revirdeki doktor olanlara pek bir anlam veremez. Hastaneye sevk eder. Hastanede bakmazlar ona. Kimliği yoktur. Eve istirahata gönderirler. Ama annesi gencin kalçasında yanıklar olduğunu fark eder. Tekrar hastaneye giderler. İki iğne vurulur, birkaç hap verilir ve nihayetinde tekrar evine gönderilir. Bu gidiş gelişler böyle devam ederken, genç doktorlardan birine bulduğu tespihten bahseder. Sonra her şey çorap söküğü gibi gelir. İşte o tespih, bir tespih değildir aslında. HES inşaatında sızdırmazlığı ölçen bir aletin içinden düşmüş olan bir radyoaktif maddedir.

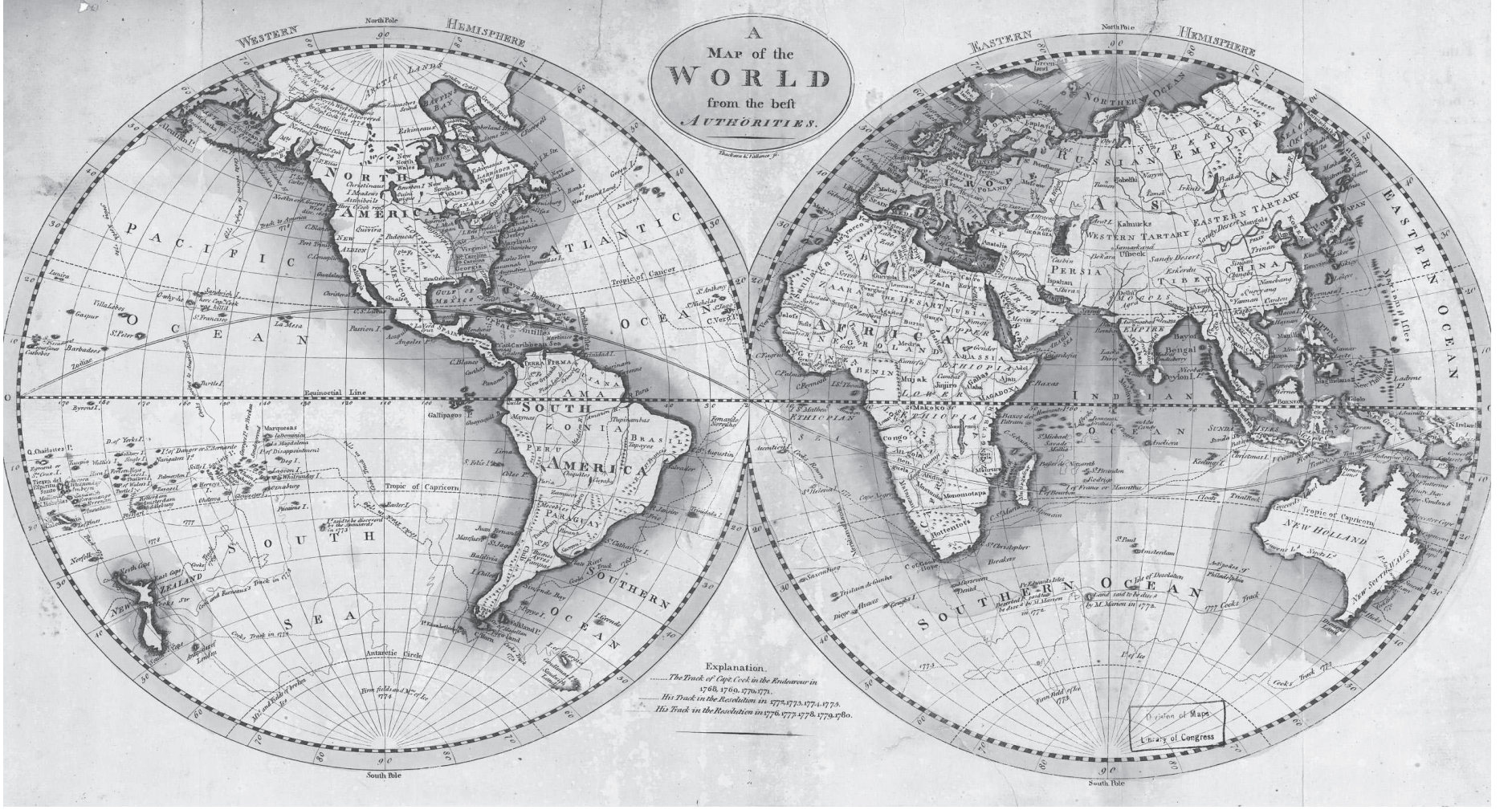
Hastanede karantinaya alınır. Gencin yaşadığı ev ve mahalle de. Zaten anne, baba ve hamile kız kardeşin de ellerinde yaralar çıkmıştır. Genç ise, artık ayakta duramıyordur. Kalçasındaki etler erimiş, kemikleri ortaya çıkmıştır. Günde iki defa morfin yemeden, yatakta bile duramıyordur.

Valisinden doktoruna herkes durumu kurtarmaya yönelik açıklamalar yaparken, HES şirketi gence dava açmıştır. Çünkü şirkete ait olan bir şeyi almış ve bir nükleer kazaya sebebiyet vermiştir.

Bazı hikayeler vardır. Yaşandığı coğrafyanın bütün acısını, bütün kederini, bütün öfkelerini içinde taşırlar. Fazla söze gerek yok aslında. Bu hikayeler kendini anlatır. Kapımızda bekleyen daha büyük bir nükleer felaket. On yıllardan beri bitmeyen bir savaş. Suları tutsak eden, insanları susuz bırakan HES'ler. Hastaneler, yoksulluk, adaletsizlik ve bir yaşamı idame ettirmeye çalışmanın dayanılmaz ağırlığı.

"Tastamam bir hayatın peşinde" hayatta kalmaya çalışanların hikayeleridir. Bizim hikayemizdir. Her gün içmek zorunda olduğumuz acı bir su gibi olan, bizi paramparça eden ama aynı zamanda öfkemizi bileyen keskin bir bıçak gibidir. Başta söylediğimiz gibi Bir yük değil bu yaşananlar, bir sorumluluktur. Öfkemizin coşkun bir sel gibi patlayıp kale duvarlarını aşacağı o güne kadar biriktirdiğimiz.

Anarşistlerin Teori ve Pratik Tartışmaları (4)

Uzam/Mekan politikalarının, özellikle toplumsal muhalefetin gündeminde yarattığı bakış açısı, bu yaratıcı bakış açısıyla iyi bir eleştirel literatür olduğu gerçeğinden hareketle yayınladığımız, coğrafya alanında tartışan Simon Springer ve David Harvey'nin Radikal Coğrafya Tartışması'nın üçüncü ve son bölümündeyiz. Anarşist düşüncenin, toplumsal mücadeleler-

deki belirleyici etkisinin kaçınılmaz bir biçimde hissedildiği ve dünyanın farklı coğrafyalarındaki özgün örnekleriyle bizzat pratiklendiği günümüzde, bu ve bunun gibi tartışmaları önemli bulduğumuzu belirtmiştik.

David Harvey'nin "Dinle Anarşist!..." başlığıyla yayınladığı metne eleştiri niteliğinde yayınl-

nan bu yazıda Springer "merkeziyetçilik", "otorite", "sansür" ve "Marksistlerin karikatürize ettiği anarşizm" gibi başlıklarda eleştirilerini örneklenirerek sunuyor. Radikal Coğrafya'nın anlamında anarşist yaklaşımın önemini vurgulamak ve uzam/meکان politikalarıyla olan bağlantılarını yakalamak adına yayınladığımız tartışma dizisini bu yazıyla birlikte sona erdiriyoruz.

Radikal Coğrafya Tartışması

Simon Springer

Marx'ın Sınırları: David Harvey ve Postkardeşlik Durumu

David Harvey'nin zamanını ayırıp "Radikal Coğrafya Neden Anarşist Olmak Zorundadır?" başlıklı makaleme cevap vermiş olması gururumu okşadı doğrusu. Bana dinle diyen Harvey'nin aynı nezaketi göstermemesi hem ironik hem de heves kırıcı. Kimi kıymetli eleştiriler ortaya koyduğunu memnuniyetle kabul ediyorum fakat anarşistlerin çok uzun süredir karşılık verdiği aynı bayat Marksist argümanları sorunlu bir şekilde devam ettirdiğini de belirtmeliyim. Kimi yerlerde bu eleştiriler, Mikhail Bakunin'in ve başka anarşistlerin bir asır önce yanlıcılığını ispat ettiği Marksist karikatürlere bürünüyor. (...)

(...) Bu makale için seçtiğim başlıkta Harvey'nin başlıca eserlerinden ikisinin adlarıyla oynadığımı, yeni yeni ortaya çıkan bu diyalogu devam ettirme temasımı ve Proudhon'un The Philosophy of Poverty'sinin (Sefaletin Felsefesi) başlığındaki isimlerin yerlerini değiştiren Marx'ın başlattığı geleneği ileriye taşımaya çalıştığımı fark edenler olacaktır. Buradaki aşikar eğlence bir yana, aslında bunu yapmanın çok faydalı

bir yanı daha olduğunu düşünüyorum. Evvela nasıl ki Marx'ın sınırları olduğu hemen teslim edilecekse anarşizmin de sınırları olduğu teslim edilmeli. Siyasette her derde deva bir çözüm yoktur, zira çözümler hep toplumsal değişim rüzgarlarıyla savrulan kumlara benzer.

(...) Kardeşçe ilişkiler çağı Birinci Enternasyonal'de sona ermişti, fakat dolaylı radikal coğrafya ailesinde ve daha geniş çerçevede, akademik ve aktivist solun kuzenleri, teyzeleri ve amcaları arasında, açığa çıkarılmayı bekleyen birçok sohbet konusu, karşılaşma ve akılları allak bullak edecek alanlar var. Harvey'e yapmış olduğu katkılara olan hürmetimi göstermek istiyorum ve bunu da anarşizm okumasına ve savunduğu Marksizm yorumuna itiraz etmeye devam ederek yapacağım. Bu minvalde kendi düşüncesinde devlet-merkezciliğinin ve öncücü ideallerin varlığını inkar etmek istese de, bunları sürdürüp otoriterizmle flört ettiğini göstereceğim.

Sansürcülük Mü Zırvalık Mı? Mazide ve Bugün Radikal Coğrafya

Harvey ile benim aramda elbette

bazı benzer yanlar var ve bu noktalarda belirli bir yoldaşlık kurmak mümkün. Özellikle de bana verdiği yanıtta otobiyografik unsurları etkileyici buldum çünkü ben de bunların içinde kendimi kolayca görebildim. Harvey bir Marksist olarak ciddiye alınabilmek için aşırı miktarda yayın yapmak zorunda kalışını hatırlatıyor ki ben de bir anarşist olarak laf anlatırken bunun ağırlığını hissetmişimdir.

(...) Ne var ki meslek hayatımın ilk beş yılında olağanüstü üretken olmuş olsam da, bölümümde bunu kafi görmeyen on üyeden üçü kadro almamı gayet sakin sakin reddetti. Bölüm dışındaki hakemlerden altı tane son derece destekleyici değerlendirmeye raporları almış ve çetin bir iş yükünün altına girmiş olmama rağmen, bu üç iş arkadaşım isimlerini vermeden "hayır" oyu kullanmıştı. Bunun sebebi geçmişteki performansım değil siyasetimi sevmemeleriydi muhtemelen. Ne yazık ki tarih tekerür ediyor.

(...) Harvey makalesi boyunca kendi Marksizan yorumunun bir şekilde gayri-ortodoks, yani alışılmadık olduğunu belirtmek istiyor. Yakın zaman önce Chicago'daki Amerikalı

Coğrafyacılar Derneği toplantısında yaptığı konuşmada da bu kanısını birkaç kez tekrarlamıştı zaten. Kusura bakmayın, ama ben bunu yemiyorum. Sözgelimi Harvey'nin gayet heterodoks bir şahsiyet olan Henri Lefebvre'e ilişkin yorumu hiç de ilerici değil. Lefebvre'in "kent hakkı" ifadesini de gayet özerk ve radikal demokrat toplumsal hareketleri "eski gözlüklerle" okumaya girişiyor: Yani... "devletçilik merkeziyetçilik ve hiyerarşi gözlükleriyle".

Yatay Vizyonu Genişletmek: Hiyerarşi ve Otoritenin Ötesinde Federasyon

"Hayat değişimin ne yönde yapılacağını zaten gösterir. Devletin kuvvetlerini artırmak yönünde değil, halihazırda devletin sıfatları addedilen tüm o dallarda özgür örgütlenme ve özgür federasyona başvurmak yönünde."

Peter Kropotkin, Anarşist Komünizm

Harvey'nin Barcelona'dan çıkarıldığı bir diğer temel iddiaya göre, anarşizmin "siyasi eylemciliğin vizyonunu yerelden daha geniş coğrafi ölçeklere çekme" kabiliyeti yok. Başka bir metninde "örgütsel tercih

fetişizmi" diye göndermede bulundu-ğu şeye, yani örgütlenme yönteminin bu yöntemle hedeflenen sonuca hatalı şekilde yeşenmesi varsayımına karşı bizi uyarır. Harvey'e göre önceden canlandırmaya dayalı böylesi bir siyaset (ki anarşizmin şimdi ve burada'sına denk düşer) sözüm ona anarşistleri büyük altyapı hamlelerini planlamaktan, çevreci kaygıları idare etmekten ya da ulaşım ve iletişim ağı servislerini sağlamaktan alıkoyar. İlk makalemde buna kısmen bir cevap veriyordum aslında. Colin Ward'un merkezi bir dünya otoritesi aracılığıyla değil, gönüllü mutabakatlarla işleyen posta hizmetleri örneğine değinmiştim. Kropotkin de kendi zamanında Avrupa demiryollarının bağımsız federasyonu olması gerektiğini söylemişti. Harvey ise "(Bookchin) dahil olmak üzere anarşist kent planlamacıları bu sorunu anlamıştı, ama çalışmaları anarşist hareketin içerisinde büyük ölçüde göz ardı edilmişti." diyerek iddiasının yanlışlığı üzerinden olası bir itirazın baştan önüne geçmeye çalışır.

Bu çalışmaların göz ardı edildiğini söylemek Harvey'nin söz konusu literatüre ilişkin sınırlı bilgisini ve anarşist külliyata, bilhassa da anarşizmin endüstri ilişkilerine verdiği en eski cevabı anarko-sendikalizmle, işçilerce idare edilen üretim sistemlerinin devletsiz bir sosyalist topluma dönüşmesini öngören bu sisteme ne kadar az dikkat gösterdiğini ortaya koyuyor. Harvey Bookchin'in özgürlükçü belediyeçiliğini pekala biliyor ama bunu ciddiye almıyor. (...)

Harvey'nin tüm makalesinde ki belki de en şaşırtıcı ifade ise şu: "Adem-i merkezileşme ve merkezileşme arasındaki diyalektik, sermayenin en önemli çelişkilerinden biridir.. Ve Springer gibi adem-i merkezileşmeyi katıksız iyi olarak gören diğer herkesin bunun neticelerine ve çelişkilerine daha yakından bakmasını isterim." Tam da bu meseleye koca bir makale ayırmıştım. Dolayısıyla Harvey'nin kendisi dinlemezken benden bunu isteyebilmesi biraz incitici oluyor. Adem-i merkezileşmeyi saf bir erdem gibi görmek şöyle dursun, ilerici ve anarşist bir adem-i merkezileşmeyi yataycılık çerçevesinde meramımı ifade ediyorum. Harvey'nin ideolojik siyasi bakışında pusuya yatıp bekleyen çelişkileri bir bir saptayıp şunları söyleyeyim: "(Harvey) adem-i merkezileşmenin olanaklarını baştan reddederek daha otonom bir siyasi düzenlemeye yönelen her hareketi neoliberal bir gelecek için rayları istisnasız raylayan bir gereç olarak konumlandığında, aslında adem-i merkezileşmenin kuyusunu kazıyor. Harvey anarşizmin adem-i merkezileşmesi anti-kapitalizmle ilişkilendirmesine olumlu yaklaşmıyor. Bunun sebebi, tam da Marksizmin önceden canlandırmaya dayalı siyasete kendi ufkunda yer ayıramaması ve yataysallığı da cezbedici, fakat nihayetinde büyük devrimci tasarımı gerçekleştirme arayışı da dikkat dağıtan sınırlı bir girişim olarak görmesi. İşte bu yüzden yataycılık, vadedilen o büyük sönümlemeden ardından gerçekleşebilecek bir şey olarak konumlandırılır,

dolayısıyla "tarihin aşamalarının" bir karikatür değil, Marksist projeye musallat olmaya devam eden, yadsınan bir heyula olduğunu açıkça görebiliriz. Marksizmin bu sınırını anlayamayan Harvey şöyle diyor: "Mutabakata dayalı yataysallığı çok daha geniş ölçeklere çekmek... olanaksız değilse de zor" ve "örgütsel düşüncede kurumsallaşmış denetim biçimlerinde ciddi ayarlamaların yapılmasını beraberinde getiren -konfederal- veya -iç içe geçmiş- karar verme yapıları (yani kaçınılmaz olarak hiyerarşik yapılar, ama tabii bu sırf semantik bir mesele de olabilir) oluşturmadan ilerlemek imkansızdır. Buna uzun uzadıya cevap vermiş, ölçek ile hiyerarşi arasındaki ilişkinin sırf semantik bir mesele olmadığını açıkça belirtmişim. (...) Anarşistler hiyerarşiye uzun zamandır federalizmle yanıt vermekte ama görünen o ki Harvey anarşistlerin tutumlarındaki çeşitlilikler üzerine kafa yormaya zahmet etmiyor.

Harvey bununla yetinmeyip yatay örgütlenmeyi alaya almaya devam eder ve iddiasını ortaya koyabilmek için nükleer santraller ve hava trafiği kontrolü gibi aşırı örneklere başvurur. (...) Gelgelelim anarşizmdeki yatay örgütlenme taktikleri çoğu zaman genel bir sınıf mücadelesinin parçası olduğundan, nükleer erime ya da uçak indirme gibi karmaşık işlem sırasında anarşistlerin (federatif veya başka türlü) topluluk kuracağı bir zamanın gelip çatacağını söylemek saçmadır. Karşı çıkılacak gözle görülür bir hiyerarşi olmaksızın, "Bu tür riskli dönemlerde kolektif mücadele ne gibi olası koşullarda gerekli olabilir?" Bununla beraber karşılıklı yardımlaşma gerek doğal gerekse toplumsal felaket zamanlarında insanlar arasında devamlı gündeme gelen bir temadır; böyle zamanlarda insanlar düzenli olarak bir araya gelir ve merkezi bir otoritenin yokluğundaki süregelen kriz içerisinde kendini etkili şekilde örgütler. Bu muazzam etkiyi Katrina kasırgası sonrasında görmüştük; devlet burada yardım ve kurtarma çabalarına yoğunlaşmak yerine, "kanun ve düzen"i yeniden tesis etmeyi ve biçare insanları mücrimleştirmeyi dert edinmişti. Devletin gerekeni yapmaktaki başarısızlığına tepki olarak insanlar, özellikle de Ortak Zemin Kolektifi'ni oluşturarak, kendilerine ve birbirlerine yardım etmeye başlamıştı. Kropotkin'e göre karşılıklı yardımlaşma eğilimi "kökleri çok eskiye uzandığından ve insan soyunun geçmişteki evrimiyle olan derin bağlantısından ötürü, tarihin tüm gelgitlerine rağmen muhafaza edilmiştir."

Marksist Karikatürücü ve Anarşist Öteki

Yaşadığınız anda tam fark edemeyebilirsiniz, ama beklenmedik bir zamanda alacağınız bir darbe sizin için dünyadaki en iyi şey olabilir.

Disney Miller, The Story of Walt Disney

Harvey bazı yanıtlarında göz göre göre öyle yanlış yerlere gidiyor ki, işin içinde bariz bir mizah bulmak-

tan alıkoyamıyorum kendimi. Gerek makalemin gerekse anarşist praksisin merkezindeki karşılıklılığın, etkin eleştirel düşüncenin ve otoriteye dönük sağlıklı bir kuşkuculuğun siyasi içerimlerini hepten ısıtıyor. Anarşizmin dünyeviliğine ilişkin verdiğim örnekler dile getirmek istediğim şeyin karşılıklı yardımlaşma, gönüllü olarak bir araya gelme, özyönetim ve doğrudan eylem ilkeleri olduğunu takdir etmektense, Harvey kendi argümanını şu şekilde budalalığa indiriyor: "Otoriteyi, kuralları ve davranış kodlarını mütemediyen sorgulayıp aptal veya alakasız kurallara uymak başka..." Springer'in vaz' ettiği gibi bu tür buyrukların tümüne anarşist gerekçelerle uymaksa başka bir şey." Böyle bir şey vaz' etmiyorum elbette, kaldı ki bir "buyruk" fikri de abes kaçıyor.(...)

Üzerinde "Bu alanda zehirli sinekler vardır" yazılı bir tabelayı görmezden gelip yoluna devam etmek eğlenceli bir analogi olabilir, ama bir de 1955'te Rosa Parks'a üzerinde "Zenciler otobüsün arkasına" yazılı tabelayı soralım, tüm eğlence sona erer. Tek bir itaatsizlik ve kendi başımıza başkaldırma erdeminin özgürleştirici potansiyelini birden bire idrak ederiz. Bu duyarlılık anlamsız bir şiddet biçiminde değil, tam da Stirner'in bir isyan edimi olarak başkaldırımı etimolojik açıdan tanımladığı, baskıcı toplumsal-ekonomik ve siyasal-ideolojik koşulların üzerine yükselme olarak ortaya çıkar. Mesele şu ki, anarşizm bizi kurallar ve bu kuralların aslında kime hizmet ettiği hakkında eleştirel düşünmeye zorlayan bir siyaset biçimidir. Harvey'nin karikatüründe anarşistler hiçbir kurala uymaz. Zehirli hayvanlarla ilgili bir uyarı tabelasına uymak makul tabii ama eğer bir banyonun girişinde "sadece Beyazlar" yazılı bir tabelayla karşılaşsak işte o zaman itaat etmemek için çok güçlü bir gerekçemiz olur. Otobüsün arkasında oturmayı reddedip bir isyan edimiyle kendini özgürleştiren Rosa Parks, böyle bir riske girmeyi göze alan kişilerden yalnızca biriydi. Bu meydan okuyuş genel bir hareketin parçasıydı, fakat herkesin nasıl özgürleşebileceğine dair bir öncünün çıkıp ona yol göstermesini beklememişti. Bizzatihi, bilfiil doğrudan eyleme girişmişti, çünkü pes etmekten ve boyun eğmekten bıkmıştı.(...)

Burada kimsenin herhangi bir zorunluluktan ötürü her şeye karşı çıktığı yok: Anarşiden bahsediyoruz, anomiden değil: Yani hangi kuralların saçma ve hangi kuralların işlevsel olduğuna dair eleştirel bir düşünce söz konusu. Anarşizm, "kuralsızlık" değil, "kural koyucusuzluk", hükümdarsızlık anlamına gelir. (...) Anarşizmle alay etmek yerine sunduğu olanakları ciddiye almaya başladığınızda, anarşizmin sunabileceği potansiyeller kolayca anlaşılır. Harvey meslek hayatını Marksizme adanmış olduğundan kaleyi müdafaa etmesi bizi şaşırtmamalı...

(...) Yataylığın savunusu ve öncülüğün olumsuzlanmasıyla dile getirilen hepimizin birer rol oynadığı, katkıda bulunduğu ve önemli oldu-

ğudur. Niyetim burada mağduriyetten bahsetmek değil. Beklenmedik bir darbe almaya amenna, fakat yakınıp durduğum mevzu coğrafyacıların anarşizme pek önem vermemiş olması. Son kırk yıl zarfında radikal eleştirinin büyük bir kısmının Marksist bir damardan geliştiği inkar edilemez. Kabul etmeye razı olsun ya da olmasın, Harvey'nin derin etkisinin de bununla muhakkak bir ilgisi var. (...) David Harvey'nin coğrafya alanında yaptığı olağanüstü şeyleri kim yadısabilir ki! Ama bu Harvey'yi eleştirden muaf tutmaz. (...) Meslek hayatımın sonlarına doğru geldiğimde genç meslektaşlarımdan arasından çetin ceviz kişilerin çıkıp bana meydan okumalarını dilerim, çünkü bu yaptığım işlerin bir önemi olduğunu, coğrafya camiasına üzerinde durulacak bir şeyler vermiş olduğumu ve radikal düşünsel eleştirinin özünün yaşamaya devam ettiğini gösterir.

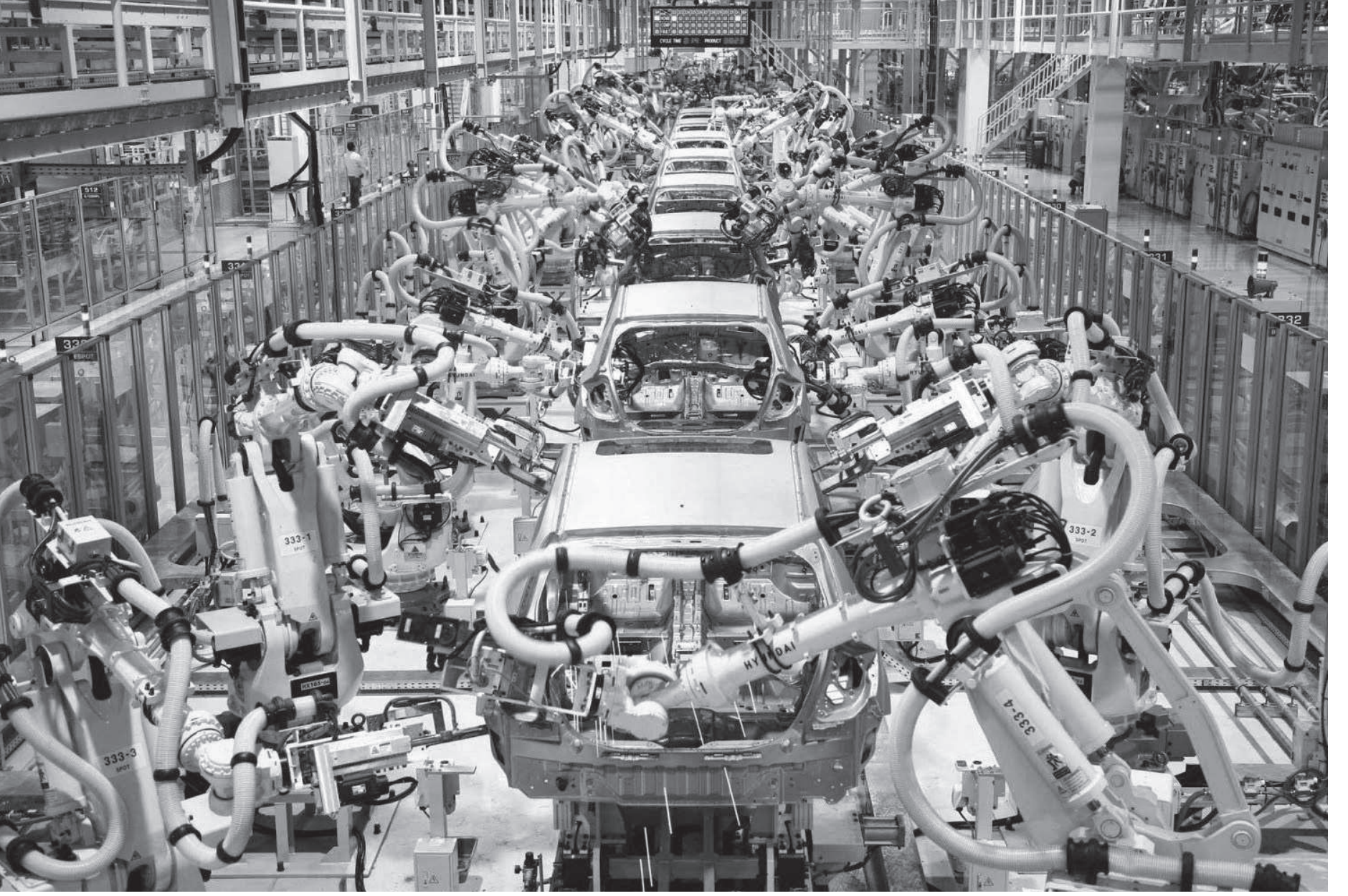
(...) Benim radikal coğrafya yaklaşımında peşin tercihler söz konusu değil; anarşizme dönülürse ve Kropotkin ve Reclus'nün kat etmiş olduğu özgürlükçü saha bir kez daha irdelenirse, elde edilecek birçok kazanım olduğuna dair bir kanaat var sadece. Bu minvalde, Harvey'nin apolitik ağıdı hem ironik hem de yanlış görünüyor. Marksist kalmaya devam eden çalışmalar anarşist bir çizgiye git gide daha fazla yakınlaşıyor, zaten Harvey de Rebel Cities (Asi Şehirler)'de bundan fena halde yakınıyor. (...) Düello çağrım Marksistleri dinlemeye (ve beni de kendilerini dinlemem için çağırmaya) zorlama ve böylelikle yepyeni bir diyalog kurma girişimiydi. İlk makalem in Dialogues in Human Geography (İnsan Coğrafyasında Diyaloglar) dergisinde yayınlanmasının sebebi de buydu. Sağlığımdan olacak ama ne yazık ki, sonrasında başka Marksistler tarafından alaya alınıp saldırıya uğrayacağımı tahmin etmiyordum. Bazılarının Marksist düşüncüyü niçin böyle saçma ve kendi kendilerine köstek olacak şekilde müdafaa etme ihtiyacı hissettiğine hala akıl sır erdirmiyorum.

Bir anarşist olarak çatışmadan sakınılan veya çatışmanın kökünün kazanmaya çalışıldığı bir mutabakat siyasetine ihtiyacımız olduğunu düşünmüyorum. Eninde sonunda fikir birliğine varacağımızı varsayan apolitik son-durum ütopyacılığına karşı fark ve uyuşmazlık olasılığını benimsiyorum. (...) Böyle bir siyaset sayesinde anarşistler, Marksistler, feministler, otonomcular, sityasyonalistler vb. arasındaki tüm farkların ortadan kaldırılabilirliği fikrinin ötesine geçeriz.

Birbirimizi dinlemeye razı olduğumuz sürece: "yasaklamalar, kısıtlamalar ve uyarı işaretlerinin usandırıcılığına kapılmadan birbirimize dostça jestler yaparak, başımızı sallayıp göz teması kurarak, yani kardeş gibi etkileşim kurduğumuz müddetçe, yaşanabilecek kazaların sayısı çarpıcı bir şekilde azaltılabilir.

İngilizce'den çeviren Erkan Ünal'ın Cogito dergisinin 84. sayısında yer alan çevirisinden yararlanılmıştır.

Anarşist Ekonomi Tartışmaları (24)

Sermaye, Teknoloji ve Proletarya

Çeviri: Özgür Oktay

Anarşist Ekonomi Tartışmaları başlıklı yazı dizimizin bu bölümünde, geçtiğimiz sayıda bir başka konuşmasını alıntıladığımız, anarşist militan, tarihçi ve teorisyen Miguel Amorós'un, 24 Nisan 2010'da Madrid şehrinde bulunan Enclave Libros kitap kolektifindeki

konuşmasını aktarıyoruz. İki bölüm halinde yayınlayacağımız metnin ilk bölümünde teknoloji ve ilerlemeci düşüncenin, hem sermayenin gelişimi ve geç kapitalizmdeki yeri, hem de sınıf mücadelesi ile ilişkisi anlatılıyor. Amoros'un kalkınma-karşıtı teorisi, anarşist

yazındaki özgün tartışmalardan birisidir. İlerlemeci ve ekolojist düşünceden kendi özgün teorisiyle ayrılan Amoros, kapitalizm-teknoloji-ilerleme ilişkisini ortaya koyduğu güncel yazılarla kendine has üslubuyla eleştirmeye devam ediyor.

Miguel Amorós

Proletaryanın kökenleri, feodal toplumun kendini ekonomiye dayalı örgütlediği ve kapitalist topluma dönüştüğü tarihsel dönemde aranmalıdır. Bu dönüşüm, emtia dolaşımına egemen olan sermayenin, teknoloji ve uzmanlaşmanın başrol oynadığı bir "sanayi devrimi" vasıtasıyla üretim alanını işgal ettiği zamana denk düşer. Emtia, yani parayla değiş tokuş edilen ürün, tarih boyunca çeşitli dönemlerde, her seferinde ticaret ile bağlantılı olarak ortaya çıktı, ancak daha önce hiçbir zaman toplumda merkezi bir yere sahip değildi ve onun mantığı bu nedenle daha önce toplumsal düzeni asla belirlememişti. "Aydınlanma Yüzyılı" denen 18. yüzyılda, devletlerin askeri ihtiyaçları ile ortaya çıkan muazzam talep, yeni bir üretim sistemi doğurdu: Fabrika ve onun bilime ve seri üretime dayanan, tek taraflı teknolojisi. Üretimin mal üretimi haline geldiği

gerçeği başlı başına önemlidir çünkü ham maddeye değer katan özel bir emtiayı ima eder: Bu emtia emektir. Kısacası, emtia üretimi, bir proletarya oluşturulmasını gerektiriyordu. Belli bir teknoloji ve devletin amaçladığı belli bir kalkınma planı tarafından yaratılan koşullar altında, sermaye kendi karşıtını, ücretli emekçiyi yarattı. Sanayi proletaryası da bu iki faktörün ürünüdür. Somut olarak, buhar makinesinin olduğu kadar, askeri-endüstriyel modeldeki emek tasnif sisteminin de meyvesidir.

Modern çağ boyunca bu dönüşümü haber veren değişikliklerin öncesinde, düşünce yavaş bir evrim süreci geçirmiş ve dinin yerine akıl gelmiştir. Dünyevileşen adam, göklerden yeryüzüne indi. Dünya, doğru bakıldığında, ruhani rehberler olmadan, kendi terimleriyle açıklanabiliyordu. Gelenek ve otoritenin yeri-

ne geçen bilim, en yüksek düşünce biçimi olarak kabul edildi. Yeni bir inanç ortaya çıktı, ilerlemeye olan inanç, bilimsel bilgi ve teknolojik yeniliklerin yayılmasıyla, neredeyse otomatik olarak insanlığın iyileşeceğine dair inanç. Ancak ilerlemeci akıl, bilmenin tatmini ile yetinmedi ve tahakküm burcunda ilerlemek istedi. İlerleme doktrini, doğanın güçlerini tahakküm altına almanın ve onları egemen çıkarlarının hizmetine koymanın yanı sıra, neredeyse bir cennet olarak tasvir edilen geleceği ve sefil bir geri kalmışlık olarak algılanan geçmişin tümüyle yıkılmasını bir amaç olarak ima eder. Bilim ve teknolojinin temel dayanak noktalarından birisi olan sürekli değişim, ahlaki bir görev statüsüne yükseltildi. Değişime karşı çıkmak demek, ilerlemeye karşı olmak, yoksulluğu ve cehaleti savunmak demektir. Güç dengesi, makinelerin ve rasyonel-

leşen şirketlerin lehine kaydı çünkü doğanın tahakkümü, bir başka deyişle, ilerleme, bilim ve teknoloji altında köleliğe dönüştü. Düşünceyi araç olarak gören bu zihniyet, kapitalizmin önünü açtı ve gelişmesi için elverişli koşullar yarattı. Emtianın dayattığı yeni durumda işçi, endüstriyel mekanizmanın bir parçası, artı değer kaynağı ve makinenin bir kölesiydi. Mal ve dolayısıyla emeğin üretimi, rasyonelleşme ve teknolojik yeniliğe gittikçe daha fazla tabi olacaktır. Gerçek kapitalist tahakküm kişisel değildir çünkü onu uygulayanlar her zaman, kendi koymadıkları kuralları, sonucu ne olursa olsun uygulayanlardır. Bu tahakkümün esası, şeylerin insanlar üzerindeki gücüdür, ya da, daha doğrusu, bu gücün kurbanlarına karşı nasıl kişiselleştikten bağımsız olarak, bireyin, şeyler arasındaki aracı, bir mekanizmanın ikincil bir parçası, yabancı yasala-

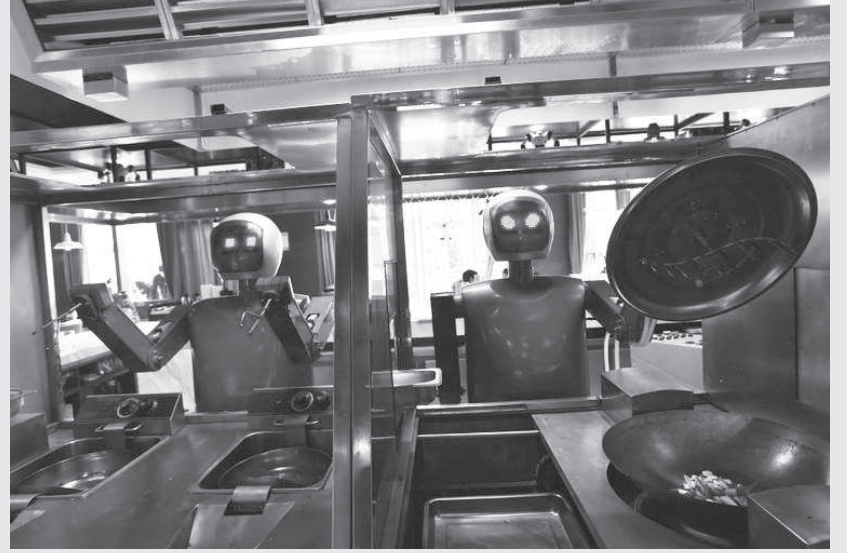
rın bir oyuncacı olarak gözükmesi sayesinde soyutlamanın sosyal ve ekolojik gerçeklik üzerindeki gücüdür. Bu soyutlama, son derece teknik araçlar vasıtasıyla somut bir biçim alır. Teknolojiye giderek daha bağımlı hale gelir. Tahakküm, somut ekonomik alandan koparak gittikçe daha fazla teknik bir yapıya sahip olurken, teknolojinin kendisi, soyutlamanın kalbindeki ekonomik alanın içinde büyüdüğü için, giderek sınıflar üstü, fütürist bir fetişe dönüşecektir. Bilimsel - teknolojik kriterler içselleştirilerek, özel ve kamu işlerinin yönetiminde ideolojik ve siyasi kriterlerin yerine geçecektir. Son olarak, baskın kültürün ve ekonominin iyiliği için, bilim ve teknoloji, bireysel ve kolektif varoluşu örgütleyen rehberler olarak, bir ideoloji şeklini almaya başlayacaktır.

İlk aşamasında, kapitalizmin temel çelişkisi, sermaye ile ücretli emek arasındaki çelişki, burjuva sınıfı ve işçi sınıfı arasındaki çelişki oldu. Kapitalizmin özü olan, şeylerin bireyler üzerindeki gerçek tahakkümü, başlangıçta kişisel ya da sınıf sömürsü görünümündeydi. Sınıf mücadelesinin kapitalizmin sınırları içinde devam ettiği gerçeğine ve sermaye ve emeğin birlikte, aynı ilişkinin iki kutbu gibi, özel bir çıkarlar topluluğu teşkil ettiği gerçeğine rağmen burjuvazi ve proletarya arasında mutlak bir uyumsuzluk varmış gibi görünüyordu. Aslında onların aşırı zıtlığı, emtianın topluma hızlı girişinin sonucuydu; Kapitalizm, ona uyumlu olan, oy hakkı, örgütlenme özgürlüğü ve grev hakkının gibi adli ve siyasi biçimlerin gelişmesinden daha hızlı, onların gelişmesini geride bırakarak büyüdü. Eski rejimin, sınıfları hala etkileyen kalıntıları tarafından engellenen bu biçimler, çatışmayı hafifletmekten acizdi. Bu nedenle işçi hareketi, sadece emek reformlarıyla değil, aynı zamanda siyasi haklar talep etmeye başladı ve aşılması imkânsız engellerle karşı karşıya kaldığında, bu engelleri aşmak için toplumsal devrim dışında hiçbir yol olmadığı sonucuna vardı. Burjuva ihtiyaçlarına uyum sağlayan tarihsel biçimler kuruluş süreci içindeyken, işçi hareketi yöntemler meselesi üzerinde bölündü ve sadece hedefler konusunda birlik oldu. Hem reformistler, hem devrimciler, kullandıkları araçlar farklı olsa bile, aynı amaçların peşinde olduklarını iddia ettiler. Bununla beraber, zanaatkârlığın gerilemesi ve sisteme entegrasyonu ile varoluşu mümkün olan emek bürokrasisi ve onun müşterileri, reformizm ve Jakobenliğin uygulamaları sonucunda yaratıldı. Siyasi-ekonomik gelişmenin bir sonraki aşamasında, işçi partileri, sendika işbirlikçiliği, Fordizm, vb., sermaye ve emek arasındaki çelişkinin daha önce görüldüğü kadar mutlak olmadığını ortaya çıkardı. Sosyal reformlar, işçi devletine ya da işçi toplumuna yol açmadı, ama gelişen bir tüketici toplumu meydana getirdi.

Devrimci proletarya gerçekten de, hareketin yenilmeyen bölü-

münü ve gelecekteki devrimlere bıraktığı mirası oluşturan, komünler, fabrika komiteleri, bölünmez sendikalar, işçi konseyleri, milisleri ve kolektifleri yaratmıştır. Ancak, Rusya'da totaliter devlet kurulması fiyaskosu, bir zamanlar uluslararası işçi sınıfına atfedilen, kapitalizmin mezar kazıcısı şeklindeki tarihi rolün sorgulanmasına yol açtı. Parlamento seçimlerindeki kitlesel katılım, kitlesel tüketim ve eğlence endüstrisi gibi gerçekler, burjuva ahlakını benimseyen bir emekçi nüfusu ortaya çıkardı. Hizmet sektörünün genişlemesi ya da otomasyon gibi gerçekler ise, üretim ve proletarya arasında genişleyen uçurumu ve hepsi birden, çözünme sürecinde olan bir sınıf toplumunun, bir kitle toplumunun varlığı vurguluyor. Nasıl ki sınıflar, olgunlaşmamış kapitalizmin eseridir, kitleler de olgunlaşmış kapitalizmin eseridir. Bunların nedeni, üretimde ve yönetilen tüketiminde teknolojinin baskınlığı karşısında işçi sınıfının düşüşüdür. Sınıfların aksine, kitleler kendilerini özgürleştirmekten acizdir. Köklerinden sökülmiş bireylerden oluşan kitleler, propaganda veya gösteri dolayımı olmayan her tür dayanışma ya da ilişkiden kopmuşlardır. Sosyal düzlemde bunun anlamı, artık tüm hayatın, tüketimin telkin edildiği, gözlemlendiği ve zorlandığı bir özel hayat haline gelmesidir. Kitle toplumunda kumanda teknolojidedir; insan makinenin ham maddesidir, bir sosyal mekanizmanın kendinden daha mekanik bir diğerini inşa etmek için kullandığı bir alettir. Baskın değerler, doğrudan teknik değerler haline gelmiştir çünkü teknoloji, hem sermaye oluşumu açısından, hem de güç aygıtı olduğu için belirleyicidir. Kitle toplumunun aynı anda bir fabrika, bir alışveriş merkezi, bir hapisane ve bir laboratuvar olma eğilimi, ya da diğer bir deyişle, otonom güç aygıtının, iradesiyle, yaşamı bu dört alt sisteme denk düşen kriterlere göre belirleyebilecek hale gelmesi, kapitalizmin gerçek temel çelişkisini ortaya koymaktadır, yani emtianın teknosever mantığının, kendi biyolojik çevresi dâhil, kontrolünü ele geçirdiği toplumsal yaşamla arasındaki çatışmanın ürettiği çelişkiyi. Mesai bittiğinde sömürü sona ermez. Yaşamın tamamına el konulmuş durumdadır ve bunun ekolojik sisteme etkisi göz önüne alındığında, tüm yaşam doğrudan tehdit altındadır. Çelişki, türlerin yaşamını tehdit ederek zirveye ulaştır. Kapitalizm, ileri evresinde, siyasi, ekonomik ve ahlaki ideallerin bir teknolojik ütopyaaya yol açacağını ve sonuçta teknolojinin, ya da "ölü emeğin" tüm yönleriyle yaşamı kucaklayacağını iddia eden araçsal-laştırma dönemini kapatıyor, çünkü "ölü emek" giderek daha yapay ortamlara yayılıyor. En-son teknoloji, ileri kapitalizmde insanın kaderidir. Böyle bir rejimde, teknolojik yeniliğin yolunda devam etmesi dışında hiçbir umut yoktur. Ancak bu yolda, -adına ister teknokrat oligarşi deyin, ister basitçe mega makine- güç aygıtının talepleri nedeniyle, insani özelliklerin hepsi kaybolacak ve gezegen yok edilecektir.

1 Milyon Robot İşçi

Özellikle endüstri sektöründeki teknolojik yenilikler denildiğinde, artık hepimizin aklına endüstri robotları geliyor. ABI Research'ün yaptığı araştırmaya göre, 10 yıl içinde endüstri robotlarının sayısı 3 kat artacak. Bu kimilerine göre, daha az iş anlamına geliyor. Çünkü her robot, altı kişinin işini yapıyor. Bu durum, özellikle en fazla robot kullanılan endüstri olan otomotiv sektörüne ilişkin önemli bir gelişme, keza sektörün %70'inde robot kullanılıyor.

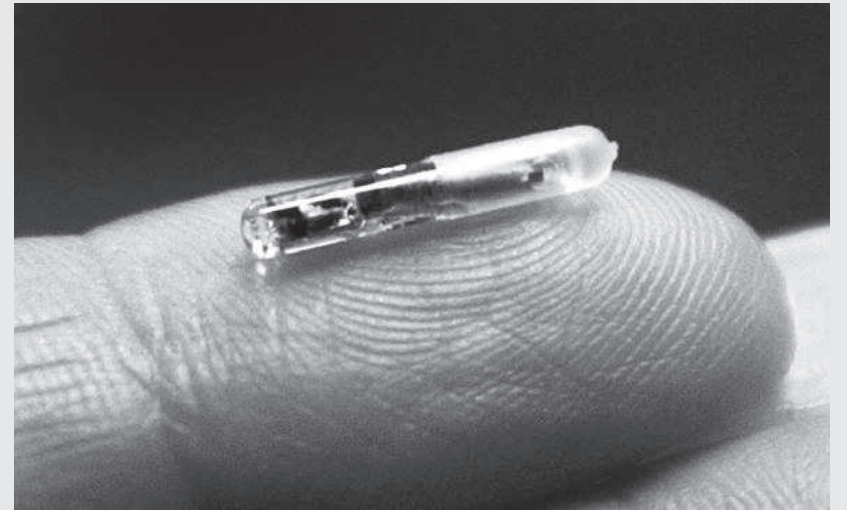
Robot kullanımını bu kadar elverişli kılan faktörlerden birisi de, robotların özellikle radyoaktif ve zehirli bileşenleri olan alanlarda

rahatlıkla kullanılabilir olması. Robotların daha ucuz olması ve farklı işleri az hatayla yapabilmeleri diğer tercih sebepleri arasında yer alıyor.

Endüstri robotlarının satış rakamlarının özellikle 2025'te bir milyona ulaşacağı konuşulanlar arasında. Hükümetlerin seçim dönemlerinde kullandığı "işsizlere iş sözü" belki de artık tarihe karışıyor.

Yeni endüstriyel robotların kimin işini kolaylaştıracağı, kiminkini zorlaştıracağı açık. İşsizlik nedenimizin robotlar olacağı günler çok da uzak değil.

Çip'leniyoruz

Yıl 2009: Intel adlı dev şirket, insan beynine çip yerleştirilmeye başlanacağını açıkladı. Bu sayede bilgisayarlar artık klavye ve fare olmadan yönetilebilecekti. Açıklamanın ardından geçen 8 yılda Intel'in hedefine ne kadar yaklaştığı meçhul.

Yıl 2017: Çalışanlarını kimlik kartı taşıma zorunluluğundan kurtarma bahanesiyle uzun süredir araştırmalar yapan İsveç merkezli Epicenter isimli şirket, geliştirdiği yöntem ile sektöre damgasını vurdu. Piriç tanesi boyutunda olan ve el derisinin altına sınırga aracılığıyla yerleştirilen bir çip üretti. Radyo frekanslarını kullanarak cihazlar ile iletişime geçen çipin yerleştirildiği 400 çalışan, elleri ile şifre girmeden kapıları açabiliyor ve şirket içerisinde tüm cihazları kullanabiliyor.

Dijital kimlik kartları da artık tarihin tozlu sayfaları arasına karışacak gibi duruyor. Çiplerin "hem zamandan tasarruf etmeyi", hem de "daha güvenli bir çalışma ortamı oluşturmayı mümkün kılacağı" iddia ediliyor.

Bilim kurgu filmlerinden aşına olduğumuz parmak izi ve retina tanıma gibi güvenlik sistemlerinin ardından "deri altına çip yerleştirme" de böylece gerçek oldu. Bu sözde güvenlik özde kontrol mekanizmalarının daha ne kadar gelişeceği ve başta sağlık olmak üzere birçok bilgimize ne kadar ulaşabileceği ya da yaşadığımız coğrafyada ne zaman kullanılmasına başlanacağı henüz bilinmemese de, patronların işçileri kontrol için çip benzeri araştırmaları yine işçilere yaptırmayı sürdüreceği gerçeği oldukça iyi biliniyor.

Paris'te Polis Terörüne Karşı Eylemler

Paris'te 56 yaşındaki Çinli göçmen Shaoyo Liu'nun evini basan polisler tarafından katledilmesinin ardından binlerce kişi sokaklara çıkarak polis terörüne karşı eylem gerçekleştirdi.

Yapılan eylemlere polislerin gaz bombaları ve coplarla saldırması üzerine şehrin genelinde çatışmalar ya-

şandı. Polis saldırılarında çok sayıda kişi yaralanırken, 35 kişi gözaltına alındı.

Son zamanlarda Paris'te polis terörü sıkça yaşanmaya başladı. Şubat ayında da Traore adlı genç katledilmiş, Theo adlı genç ise polisler tarafından tecavüze uğramıştı.

Şili'de Bireysel Emeklilik Sistemi AFP'ye Karşı Eylem

Şili'de başkent Santiago'da 800.000, tüm Şili genelinde 2 milyon kişi, bireysel emeklilik sistemi AFP'nin kaldırılması için eylem ger-

çekleştirdi. Pinochet döneminden kalma bireysel emeklilik sistemi AFP'ye karşı Şili'de işçiler uzun zamandır direnişlerini sürdürüyorlardı.

Belarus "Sosyal Parazit Yasası"na Karşı Sokakta

Belarus'ta Devlet Başkanı Aleksandr Lukaşenko tarafından 2015'te çıkarılan, halkın tepkisi ve eylemleri nedeniyle uygulanamayan "Sosyal Parazit Yasası" adındaki, yılda 6 aydan az çalışanlardan yıllık 250 dolar vergi alınmasını öngören yasaya karşı eylemler yayılıyor.

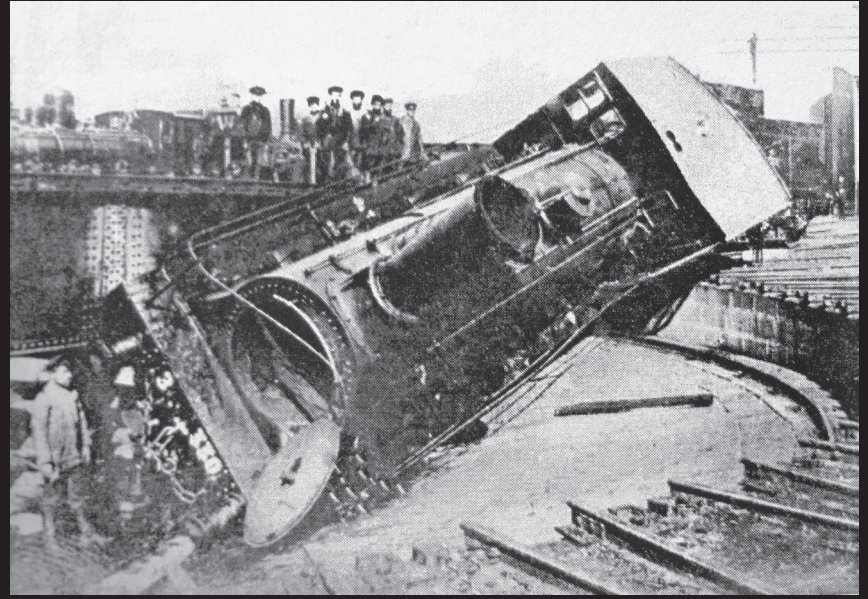
Şubat ayı ortalarında Minsk'te başlayan eylemler anarşistlerin örgütlü olduğu Brest'e yayıldı. Eylemlerin başlangıcında Belarus devleti tutuklamalar ve ev baskınları gerçekleştirdi. Ancak buna karşın Mart ayının ilk haftasında Brest kentinde anarşist örgüt Devrimci Eylem (Revolutionary Action) tarafından örgütlenen eylem son yılların en geniş katılımlı protesto gösterisi oldu. Kent merkezinde yaklaşık 300 kişiyle başlayan eylem, yürüyüş güzergahı içinde katılanlarla birlikte 1000'i aşkın kişiyle gerçekle-

tirildi. Eylemde sık sık "Halk için asıl sosyal parazit devlettir" "Diktatör Lukaşenko" sloganları atıldı. Belarus'un farklı kentlerinde de gerçekleştirilen eylemler sonrası Lukaşenko yönetimi yasaya ilişkin geri adım atarak söz konusu yasanın 2017 yılı boyunca uygulanması askıya alındı. Ancak bu geri adım da yasanın tamamen iptali talebiyle, eylemleri sönmümlendiremedi.

Günler öncesinden çağrısı yapılan 25 Mart eylemlerine ise Belarus'un birçok kentinde polis çok sert biçimde saldırarak yüzlerce kişiyi işkenceyle gözaltına aldı. Bu eylemler öncesinde Belarus kolluk güçleri "cadı avı" olarak adlandırılan gözaltı operasyonlarında onlarca muhalifi gözaltına almıştı. Gözaltına alınanlar için Belarus resmi kaynaklarından sansasyon yaratması amacıyla "provokatif eylem hazırlığı yapıyorlardı" açıklaması yapıldı.

FIJL Militanlarının İdamı

1943 yılının Nisan ayında, Faşist Franco iktidarına karşı direnişe geçmiş bir grup anarşist tutuklandı ve Modelo Hapishanesi'ne gönderildi. Dokuz kişiden oluşan bu grup faşizme direnen onbinlerce isimsiz silahlı örgütlenmeden sadece biriydi. Juventudes Libertarias'a (Özgürlükçü Gençlik) bağlı olarak hareket eden grubun üyeleri, 1900'lü yılların başında Primo de Rivera diktatörlüğüne karşı mücadele eden yoldaşlarıyla benzer bir devlet şiddetiyle karşılaştılar. Kazıklara bağlanıp boğularak katledildiler. Hikayeleri yıllar sonra "Unknown Heroes: Biographies of Anarchist Resistance Fighters" (İsimsiz Kahramanlar: Anarşist Direniş Savaşçılarının Biyografileri) adıyla yayınlandı.

1903 Hollanda Demiryolu Grevleri

İşçi hareketinin, hemen her ülkede örgütlenen genel grevlerle dolu tarihinin yazıldığı yıllarda Hollanda'da sendikalar ve işçi örgütlenmeleri büyük oranda anarko-sendikalizmin etkisindeydi. Bu etkinin bir sonucu olarak 1903 yılında anarşist National Arbeids Secretariaat (NAS) Sendikası'na üye demiryolu işçilerinin başlattığı bir grevler süreci örgütlendi. Örgütlenme ve sendika kurma yasalarına karşı direniş için başlayan grevler, sendika üyeliğinin serbest bırakılmasıyla zaferle sonuçlandı. Ancak sonrasında devlet, grevleri örgütleyen anarşistlere saldırmaya başladı. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra yeniden güç kazanan NAS, farklı isimler altında çalışmalarına devam etti.

1918 Lima Genel Grevi

Dünyanın hemen her yerinde "Günde 8 Saat" iş talebiyle sürdürülen mücadelede anarşistlerin etkisi büyüktü. 1918'in Aralık ayında Lima'daki El Inca fabrikasında kadınlar ve çocuklar için 8 saatlik iş günü yasasıyla başlayan grev bütün bir Peru ekonomisini sarsacak genel bir greve dönüştü. El Inca fabrikasında başlayan grevin sloganı "Sadece kadınlar için değil, bütün işçiler için 8 saat"ti. Grev özellikle tekstil sektöründe geniş bir yankı buldu. Vitarte ve El Inca fabrikalarındaki işçiler, 20 Aralık tarihinde genel grev çağrısı yaptı. İlerleyen haftalarda La Victoria, La Union, ve El Progreso fabrikalarındaki işçiler de greve katıldı. Öğrenci Federasyonu'nun da destek verdiği grev 15 Ocak tarihine dek sürdü ve tüm taleplerin kabul edilmesiyle birlikte zaferle sonuçlandı.

Kullan-at Kılavuz

Meslek Hastalıklarına Karşı

Kapitalist işleyiş içerisinde zaman zaman kullanılabilir ama paylaşma ve dayanışmayla örülü özgür dünyada hiçbir şeye yaramayacak bilgiler...

Av. Gökhan Soysal
kullanat@meydangazetesi.org

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 14. Maddesi'nde düzenlenen meslek hastalığı, "sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal engellilik halleri." olarak tanımlanmaktadır.

Meslek hastalıklarının hemen hemen her gün en az 3 kere haberlerini okuduğumuz iş kazalarından temel farkı, ani bir şekilde olmayıp tekrarlanan sebeplerle oluşmasıdır. Meslek hastalıkları, işin niteliklerinden kaynaklanan hastalıklardır.

Meslek hastalığı kapsamında kanunların sağladığı yararları faydalanabilmek için öncelikle sigortalı olmak gerekir.

Ortaya çıkan hastalığın yürütülen işle ilgisi olması gerekmektedir. Meslek hastalığının söz konusu olması demek, uzun bir sürece yayılmış bir etkiye maruz kalmak demektir. Hukuken bazen bir hastalığın, meslek hastalığı sayılabilmesi için belli bir süre ilgili iş yerinde de işçinin çalışmış olması şartı aranmaktadır. Bu süre maruziyet süresi olarak adlandırılmaktadır. Her hastalığın maruziyet süresi birbirinden farklı olup, bu sürelerin ne kadar olduğu Sosyal Sigortalar Sağlık İşlemleri Tüzüğü'nde belirtilmiştir. Belirtmek gerekir ki listede yer almayan fakat görülen iş dolayısıyla ortaya çıktığı belirlenen diğer hastalıklar da meslek hastalığı sayılabilir. Meslek hastalığının varlığının, bir sağlık kurulu raporu ile saptanması gerekmektedir.

Meslek hastalığı; işten ayrıldıktan sonra meydana çıkmış ve sigortalı olarak çalıştığı işten kaynaklanmış ise sigortalının bu kanunla sağlanan haklardan yararlanabilmesi için, eski işinden fiilen ayrılmasıyla hastalığın meydana çıkması arasında bu hastalık için kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikte belirtilen süreden daha uzun bir zamanın geçmemiş olması şartı aranmaktadır.

Kanunda ayrıca işverenin, bütün iş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutmak, gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenlemekle yükümlü olduğu da hüküm altına alınmıştır. Ayrıca işveren yetkili hastaneler veya iş yeri hekimi tarafından kendisine bildirilen meslek hastalıklarını, öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü içinde sosyal güvenlik kurumuna bildirmek zorundadır. İşverenin bu yükümlülükleri uymamasının yaptırımı ise 2 bin lira idari para cezasıdır(!).

Meslek hastalığına uğrayan kişinin sigortalı olması halinde 5510 sayılı kanun uyarınca kendisine gerekli sağlık yardımları yapılır, geçici ve sürekli iş göremezlik ödenekleri bağlanır. Meslek hastalığı sonucu oluşan hastalık ve özürler nedeniyle meslekte kazanma gücü en az % 10 oranında azalmış bulunduğu tespit edilen sigortalı, sürekli iş göremezlik gelirin hak kazanır. Çalışma gücünün veya iş kazası ve meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün %60'ını kaybettiği kurum sağlık kurullarınca tespit edilen sigortalı malul sayılır ve şartlar varsa malullük aylığı bağlanır.

Sosyal Güvenlik Kurumunca zarara uğrayan işçinin veya ölümü halinde destekten yoksun kalanların manevi zararlarını karşılayacak herhangi bir ödeme ise yapılmaz. Karşılanmayan zararların tazmini için işverene karşı tazminat davasının açılmasının önünde bir engel bulunmamaktadır. Ayrıca pek uygulanmamakla birlikte işveren gözetme borcuna aykırı olarak iş sağlığı önlemlerini almaz ve ölüme sebep olursa TCK kapsamında işverenin sorumluluğu da bulunmaktadır.

Meslek hastalıkları nedeniyle hak kazanılan gelir ve aylıkların, hakkın kazanıldığı tarihten itibaren 5 yıl içinde talep edilmediği takdirde zaman aşımına uğrayacağı öngörülmüştür. İşverenin gözetme borcuna aykırı davranışından doğan tazminat davası ise 10 yıllık bir zaman aşımına tabidir.

YALINAYAK

Tutsaklar Açlık Grevleriyle Direniyor

Abdülmelik Yalçın

"Bir insan neden açlık grevine girer? Yetkililer bunu neden sorgulamıyor? Özgür gibiler ölmez. O insanlar yaşamak istiyor" diyor açlık grevindeki Özgür Güçlü'nün annesi Naciye Güçlü. "Halkı için mücadele eden tüm Kürt gençleri benim çocuklarımdır" diyerek herkesi, içerde devlet baskısına karşı mücadele edenlerle dayanışmaya çağırıyor.

Tutsaklar talepler yerine getirilmezse, baskılar sona ermezse, süresiz dönüşümsüz açlık greviyle içerdeki ve dışarıdaki devletin baskısına karşı direneceklerini duyurdular. Açlık grevi direnişleri günlerdir sürerken her yeni gün katılımlar artarak direniş büyüyor.

Şakran Hapishanesi'nde 33 tutsak hapishanelerdeki hak ihlallerinin, içerideki ve dışarıdaki baskıların sona ermesi için 15 Şubat 2017'de açlık grevine başladı. Şakran Hapishanesi'nde açlık grevinde olan tutsakların koşulları 50'den fazla jandarma tarafından basıldı. Koşulları basılan tutsaklar darp edilerek tehdit edildi. 24 Şubat'ta Sincan Hapishanesi'nde 7 kadın tutsak süresiz-dönüşümsüz açlık grevine başladı. 25 Şubat'ta Edirne F Tipi Hapishanesi'nde 16 tutsak açlık grevine başladı. 25 Şubat'ta Edirne F Tipi Kapalı Hapishane'de 16 tutsağın başlattığı açlık grevi 36. gününde sona erdi. 7 Mart 2017'de İzmir Menemen T Tipi Kapalı Hapishanesi'nde 4 tutsak dönüşümlü açlık grevine başladı. Ayrıca Menemen R Tipi Hapishanesi'nde bulunan 3 ağır hasta tutsağın durumlarının her geçen gün kötüye gittiği belirtiliyor. 8 Mart 2017'de Wan T Tipi Kapalı Hapishanesi'nde bulunan 8 tutsak süresiz-dönüşümsüz açlık grevine başladı. Açlık grevindeki 4 tutsak başka hapishanelere sürgün edildi. 27 Mart'ta Bolu F Tipi Kapalı Hapishanesi'ndeki 10 tutsak süresiz-dönüşümsüz açlık grevine başladı. 1 Nisan'da Hatay T Tipi Hapishanesi'nde tutsaklar süresiz dönüşümsüz açlık grevine başladı.

OHAL süresince hapishanelerde yaşanan baskılar günden güne artmaktayken; 47 gündür açlık grevinin en yoğun yaşandığı yer olan Şakran Hapishanesi'ni, 14 kişilik odalarda 22 tutsağın kanlı yataklarda yatırılmaya zorlandırıldığını, çıplak aramaya maruz bırakıldığını; bu adaletsizliklerin son bulması adına 55 gün açlık greviyle direnen Devrimci Anarşist Umut Fırat Süvarioğulları'ndan biliyoruz.

9 Kasım 2016'da devletin adaletsizliklerine ve OHAL baskılarına karşı süresiz-dönüşümsüz açlık grevine başlayan Umut Fırat Süvarioğulları, 55 gün sürdürdüğü açlık grevi direnişini kazanımla sonuçlandırıp devlete geri adım attırmıştı. Açlık grevini kazanımla sonlandıran Umut Fırat ; "Hiç kimse gelmeyecek bizi kurtarmaya, bizim adımıza direnmeyecek hiç kimse, çare biziz. Çare mücadeleyi, dayanışmayı örgütlemekte. Geleceğe ertelemeyecek bir an yok! İktidarın zamanına teslim olamayız, olamayacağız." sözleri ile iktidara karşı şimdi eyleminin vakti, şimdi dayanışmanın vakti, yapmak gereken bu direnişi büyütme olduğunu vurguluyor.

Tutsaklar açlık grevindeyken onların aileleri "Ses çıkaramazsak hapishanelerden çocuklarımız tabutlarıyla çıkacak" diyerek seslerine ses olmaya, dayanışmayı büyütme çağırıyor. Bize düşen ise adaletsizliği haykırmak, tutsaklarla dayanışmayı büyütme.

Tehcirde Geçen Bir Yaşam Zabel Yaseyan

"Ne bu anlatılanlar, ne o küller içinde debelenen Ermeniler, ne dehşetin sarhoşluğunu üzerinden atamamış, gözlerinde acı ve şaşkınlık okunan çocuklar, ne de kayıplarının acısıyla kıvranan dullar... Bunların hiçbiri yetmez o cehennem günlerinde Adana'da yaşananların karanlık ve gerçek derinliğini tam olarak kavramamıza..."

Didem Deniz Erbak
derbak@meydangazetesi.org

Sekiz yüz bin ile bir buçuk milyon arası Ermeni katledildi 24 Nisan 1915'te. Bu tarih, devletlerin ve iktidarların tektipleştirme, asimilasyon, inkar ve imha politikalarının unutulmayacak örneklerinden bir tanesi oldu. Yine bu tarihte yüzlerce edebiyatçı, siyasetçi, sanatçı yaşadığı topraklardan çok uzaklara sürgün edildi ve birçoğu sürgünde katledildi. Kendisi de ömrü yollarda geçmiş ve sürgünde yaşamını yitirmiş bir Ermeni devrimci ve edebiyatçı olan Zabel Yaseyan da yukarıdaki sözleriyle betimliyordu Ermenilerin yaşadığı katliamlardan bir tanesini.

Sürgünlerde Geçen Bir Yaşam Zabel Yaseyan

1878'li yılların başında Üsküdar'da dünyaya gelen Ermeni kadın Zabel Yaseyan, öğrencilik yıllarında edebiyata oldukça ilgiliydi. Bu ilgisi onun daha sonraki dönemlerini de belirleyecekti.

Yaseyan'ın, yaşamının ve edebiyat anlayışının şekillenmesinde o dönemde Ermeni halkının yaşadığı zorlukların oldukça etkisi vardı. 1890'lı yıllar, yaşanan isyanlar, politik kargaşalar ve katliamlar nedeniyle Osmanlı'da yaşayan Ermeniler için oldukça zor yıllardı. Bu nedenle Yaseyan, Aralık 1895'te öğrenimi-

ne devam etmek üzere Paris'e gitti; böylece üniversiteye giden ilk Ermeni kadınlardan da bir tanesi oldu. Öğrencilik yıllarında da geçimini sağlayabilmek adına edebiyat faaliyetlerine Paris'te devam etti.

1908'deki Jön Türk Hareketi'nin ardından İstanbul'a dönen Zabel Yaseyan, birçok kimsenin aksine Meşrutiyet'e romantik bir şekilde bakmadı. Zabel, Jön Türk'lerin iktidara gelmesinin ardından hiçbir şeyin değişmediğini hatta daha da kötüye gittiğini düşünüyordu. Bu düşünceleri nedeniyle dili her geçen gün biraz daha siyasileşiyordu ve halkı açıkça devrime çağırıyordu.

Yaseyan'ın giderek siyasallaşan düşünceleri onun kadın mücadelesine yönelmesine de neden olmuştu. O kadının toplumdaki rolüne ve uğradığı adaletsizliklere gerçekçi biçimde bakmak gerektiğine inanıyor; kadınların özgürleşmesi için tüm sistemin değişmesi gerektiğini savunuyor ve bu hareketi öncelikle kendi hayatında başlatıyordu.

Nisan 1909'da Adana'da yaşanan Ermeni katliamları Yaseyan'ın Jön Türkler hakkındaki düşüncelerinde haksız olmadığını göstermişti. Olayları yerinde incelemek ve ilk elden bilgi sahibi olmak üzere Adana'ya

giden siyasetçilerin ve sanatçıların arasında yer alıyordu. Burada bir süre kalan Yaseyan, gözlemlerini, yaptığı araştırmaları, şahitliklerini ve Adana'daki kurbanların anlattıklarını Averagnerun Meç yani "Yıkıntılar Arasında" ismiyle kitaplaştırarak, 1911 yılında İstanbul'da yayınladı.

24 Nisan 1915'te ise tutuklanarak sürgün edilecek Ermeni siyasetçi, edebiyatçı ve sanatçıların arasından yer alan tek kadın Zabel Yaseyan olmuştu. Katliamların ardı sıra yaşadığı bu dönemde diğerleriyle aynı sonu yaşamak istemeyen Yaseyan, Bulgaristan'a gitmek zorunda kaldı.

İki yıl sonra 1917'de Bakü'de Ermeni göçmen ve yetimlere yardım amacıyla çalışmaya başladı. Aynı yıl Joğovurti Mı Hokevarkı yani "Bir Halkın Son Nefesi" isimli romanını yayınladı. 1918 yılında ise Ortadoğu'nun dört bir köşesine dağılmış binlerce Ermeni'ye yardım etmek için harekete geçti.

1933'te Ermenistan'a yerleşen Zabel Yaseyan, Ermeni Devlet Üniversitesi'nde Batı Ermeni Edebiyatı dersleri vermeye başladı. 1934'te Girage Şabig yani "Ateşten Gömlek" ve 1935'te ise Silahdari Bardezneri yani "Silahtar Bahçeleri" isimli romanlarını yayınladı. Zabel,

1937'de Stalin'in "Büyük Temizlik" dediği operasyonu sırasında tutuklandı ve Sibiry'a sürgün edildi. Yaseyan, 1942-1943 yılları arasında kimilerine göre bir hapisane koşusunda kimilerine göre de boğularak, yani "bilinemeyen bir koşulda" yaşamını yitirdi.

Zabel Yaseyan Tiyatro Sahnesinde

Yaseyan'ın baskı, sürgün gibi zorluklar ve yok edilme pahasına ısrarla sürdürdüğü mücadeleci yaşamının öyküsü birçok yazının, kitabın konusu oldu. Adı dilden dile dolaştı. Şimdi de bir Ermeni kadın olarak yaşamını mücadeleyle bütünleştiren Yaseyan'ın hikayesi tiyatro sahnesine taşındı. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne ithafen Zabel Yaseyan'ın yaşam öyküsü Boğaziçi Gösteri Sanatları Topluluğu (BGST) tarafından sahnelendi. Kadrosu tamamen kadınlardan oluşan oyun, birçok yerde gösterildi. Oyun KHK ile işten atılan tiyatrocularla dayanışma amacıyla daha önce de oynandı. 11, 14 ve 23 Nisan tarihlerinde, saat 20:00'de Boğaziçi Üniversitesi, Demir Demirgil Tiyatro Salonu'nda gösterilecek olan Zabel oyununu izlemenizi tavsiye ederiz.

Başkanın Sansasyonları

Filmlerde bize sansasyon olarak sunulan darbe ya da suikast senaryoları, ya birilerinin uygulamaya koydukları planlarının birer parçasıysa?

Gürşat Özdamar

gozdamar@meydangazetesi.org

Sinema her ne kadar yedinci sanat olarak adlandırılrsa da, yalnızca Hollywood'a baktığımızda bile, onun devasa bir endüstri olduğu gerçek. Üreticileri ve tüketicileri, arzı ve talebi olan büyük bir pazar. Kapitalizmin serbest piyasa koşullarında kar ve daha çok kar elde etmek isteyen girişimciler için de iyi bir yatırım alanı.

Elbette bu sistemin de kendince rekabet koşulları var ve film yapımcıları yatırdıkları paranın hızlıca ve çoğalarak geri dönmesini istiyor. Yani bu alanda çok da risk almak istenmiyor. Yıllar içinde, sinema izleyicisinin ne tarz filmleri beğendiği, nasıl konulardan hoşlandığı belli ki bir formüle dönüşmüş durumda ve her üretilen filmde bu formül az ya da çok devreye sokuluyor.

Hepimizin kolayca tahmin edileceği gibi içinde cinsellik, şiddet ve dini motifler olan filmler izleyici bulabiliyor. Ama kimi zaman konusuyla, kimi zaman oyuncularından birinin yaptığı bir davranışla adından çok söz ettiren sansasyonel filmler, bu standart formülün getireceğinin kat be kat üstünde izleyiciyi o filme çekiyor.

Elbette, sinema bir kar alanı olduğu kadar bir propaganda alanı da olduğundan, Hollywood özelinde Beyaz Saray'ın "beyaz perdede ki sesi" de oluyor ve hem iç hem de dünya kamuoyunu Amerika Birleşik Devletleri'nin resmi görüşleri doğrultusunda etkileme olanağı da sunuyor.

Beyaz Saraya Siyah Başkan

Tarihi ırkçılık üzerinden şekillenen bu devlete, günün birinde bir siyahın başkan olacağına kim inanırdı? Ama dünyaya çarpmakta olan bir göktaşını konu alan 1998 yapımı Armageddon filminde bir siyah başkan

resmedilerek bu "çarpıcı" etki daha da kuvvetlendirilmiş; izleyici de 2009-2017 arası görev yapacak Barack Obama'ya pekâlâ hazırlanmış olabiliirdi.

İşte 2014 yılı yapımı The Interview (Röportaj) filmi de Kuzey Kore lideri Kim Jong Un'a suikast gibi sansasyonel konusunun yanı sıra, bu konunun gerçek politik arenada yarattığı sorunlarla da kendisinden çokça söz ettirmeyi başarmış bir film.

ABD ile Kuzey Kore arasında var olan gerilim zaman zaman füze denemeleri zaman zaman nükleer silahlar nedeniyle daha da yükseliyor. Tarafların birbirlerini tehdit etmeleri, her an başlayabilecek savaş endişesiyle sürüp giderken ortaya çıkan bu film, her ne kadar komedi de olsa, tarafları birbirine düşürmeye yetti de arttı bile.

Filmin yapımcı şirketi Sony, 44 milyon dolara mal olan bu filmi yalnızca Amerika'da 2 binden fazla sinemada göstermeyi planlarken; sinema salonlarına yapılan tehditler sonucu filmin belirlenen tarihte vizyona girmesi mümkün olmadı.

Siber Savaşa Neden Olan Film

FBI'nın bile dahil olduğu bu süreç şöyle ilerledi: Önce Kuzey Kore hükümeti bu filmin kendisini bir "terör eylemi" olarak niteledi. Ardından siber korsanlar filmin vizyona gireceği sinema salonlarına "11 Eylül 2001'de neler olduğunu hatırlayın. Size tavsiyemiz bu filmi vizyona sokan sinemalardan uzak durmanız" yazan mesajlar gönderdi. Aynı zamanda yapımcı şirket Sony'e siber saldırı düzenlendi ve Sony çalışanlarının maaş bordroları ile henüz vizyona girmemiş 5 senaryo internetten paylaşıldı. FBI, bu engelleme ve

saldırlardan Kuzey Kore'yi sorumlu tutsa da olan oldu ve film kendine salon bulamadı.

İşin içine bu kez dönemin ABD başkanı Obama girdi ve Kuzey Kore'yi "terörizmi finanse eden ülkeler listesine koymayı düşündüklerini" söyledi. Kuzey Kore'den yanıt gecikmedi, onlar da "Beyaz Saray'ı patlatacakları" tehdidinde bulundular. Tehdide karşı bu kez ABD Kuzey Kore'ye bir siber saldırı başlattı ve ülkenin interneti 9 saat süreyle kullanılamaz hale geldi.

Balondan Film Dağıtımı

Bu kriz "yaratıcı" eylemlere de yol açmadı değil. Örneğin, Güney Koreli Park Sang-hak, Kuzey Kore lideri Kim'in etrafındaki "idolleştirilmenin kırılması" amacıyla içinde Interview filminin DVD'lerinin bulunduğu balonları Kuzey Kore'ye göndereceğini açıkladı.

Neticede Obama, Sony'e geri adım atmaması yolunda destek verince Sony, filmi Google Play, YouTube, Xbox ile iTunes üzerinden belli bir ücret karşılığı izlenebilir halde internetten sunma yoluna gitti. Açıklanan rakama göre film ilk 24 saatte 900 bin kez indirildi. Bu, sadece bir haftada 15 milyon dolar kazanmak demekti. Filmin konusu kadar yaşanan bu sansasyonlar da izleyici için iyi bir reklam olmuştu elbette.

Kuzey Kore Ulusal Savunma Komisyonu Obama'nın devreye girmesi üzerine, "Obama, her zaman tropikal ormandaki bir maymun gibi sözleri ve eylemleriyle pervasızca davranıyor" diyerek o dönem çok eleştirilen bir hakarete bulunmuştu.

Yaşanan bu uluslararası kriz, fil-

min internette gösterilmesinin ardından salonlarda da gösterilmeye başlanmasıyla sönümlenmeye yüz tuttu. Kuzey Kore "filmi kınasalar da misillemede bulunmayacaklarını" açıkladı.

Suikast Senaryosu Gerçek Oldu

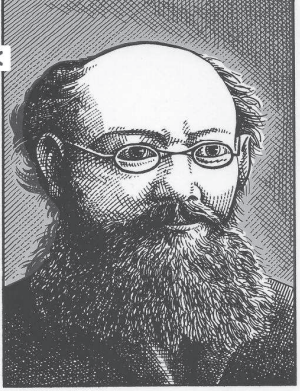
Bu kriz yeni yeni unutulmaya başlanmışken 2017 Şubat ayında Kuzey Kore lideri Kim Jong-un'un üvey ağabeyi Kim Jong-nam'a Malezya'nın başkenti Kuala Lumpur'daki havalimanında bir saldırı düzenlendi ve Macau'ya gitmek üzere beklerken yüzüne zehirli kimyasal bir sıvı püskürtülen Kim Jong-nam, hastaneye kaldırılırken ambulansla hayatını kaybetti.

Akla ister istemez Interview filmi getiren bu olayla ilgili olarak Güney Kore ve ABD, bu suikastın arkasında Kuzey Kore'nin olduğunu savunsa da, bu konuda henüz somut kanıt elde edilmiş değil.

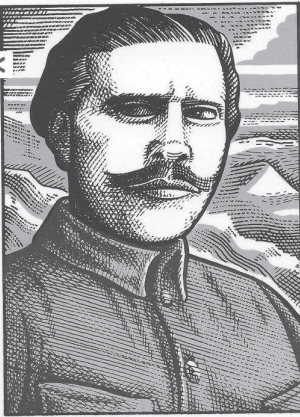
ABD'ye siyah bir başkan seçildiğini ya da Kuzey Kore liderine olmasa da onun üvey ağabeyine bir suikast gerçekleştirildiğini sinemalardan sonra gerçek yaşamlarımızda da gördük. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, belki de tüm bunlar biz "izleyici"lerin davranışlarını belirlemek için önceden hazırlanmış planlardı. Bize sansasyon olarak sunulan şeyler, onların istediklerini elde etmeleri için oluşturdukları senaryolarının parçasıydı.

Bu otoriter sistemler ortadan kalkmadıkça, ABD'de ya da Kuzey Kore'de ya da dünyanın başka coğrafyalarında başkanlar ya da başkanlık heveslileri, yeni yeni darbeler ya da suikastler planlayacaklar ve belki biz de bunları sansasyon olarak görmeye devam edeceğiz.

Anarşizmi Resmeden Anarşist Clifford Harper

PETER KROPOTKIN

NESTOR MAKHNO

LUCY PARSONS

PIERRE-JOSEPH PROUDHON

ALEXANDER BERKMAN

“*İşçi sınıfının anarşist bir militanıyım, 1964'ten beri yaşamımı mücadeleye adadım. O günden bugüne, dünyanın dört bir yanından anarşistler için sayısız çizim yaptım. Ana faaliyetim bu” sözleriyle sunuyor yeni çizimlerini, 68 yaşındaki illüstrasyon sanatçısı Clifford Harper. Harper yıllardır düşünüyor, yapıyor, çiziyor, çiziyor, çiziyor...*

Gizem Şahin

gizem@meydangazetesi.org

Bir işçi, illüstrasyon sanatçısı ve militan bir anarşist olan Clifford Harper, 1949 yılında Batı Londra'da, bir postacıyla bir aşçının oğlu olarak dünyaya geldi. 13 yaşında okuldan atılıp 14'ünde iki yıl sürecek bir denetimli serbestlik cezası aldı. Kendisini toparlayıp gerçek anlamda yaşama tutunana dek, 2 yıl boyunca, bulduğu her işte karın tokluğuna çalıştı.

Anarşizmle henüz 15 yaşındayken tanıştı, mücadeleye atıldı. Bulduğu her fırsatta çizmeye çalıştı. 60'lardaki politik hareketliliğin yükselmesiyle komünlerde yaşamaya başladı. 1969'da ünlü ve "anarşizmin eşiği" denilen Eel Pie Island Komünü'nü kuranlar arasındaydı. Yaklaşık 100 gencin yaşadığı komün, 68'den sonra bu gençlerin dönemin "karşı kültür"ünü ürettikleri alana dönüştü. (Rolling Stones müzik grubunun kendini bulduğu mekan olduğu da söylenir.) Harper da "woodcut" (ağaç baskı denilen bir teknik) stiliyle çizim yapmaya burada başladı. Komünün 71'de polis tarafından kapatılmasının ardından, Harper yaşamının sonlandığını düşündü; yaşadığı fiziksel ve ruhsal çöküntü sebebiyle hastaneye kaldırıldı.

Tedavisinin ardından "Devrimi yaşayacaktım. Devrimci bir yaşam istemiştım. Çalışmak ya da kira ödemek değil. Ama bitti. Sıradaki?" diyerek yeniden başlamaya karar verdi. Yeniden çizmeye ve mücadeleye yoğunlaştı. Geçimini çizimlerinden sağlıyor olsa da, genelde anarşist hareketin afişleri ve yayınları için illüstrasyonlar hazırlıyordu. Undercurrents (Dip Akıntısı), Cienfuegos Press Anarchist Review (Cienfuegos Yayınları Anarşist İnceleme) ve Class War Comix (Sınıf Savaşı Çizgi Romanı) gibi yayınların çizimlerini yıllarca yaptı.

Çizimlerin niteliğinden bahsederek, en çok çizgi romanlardan, Eric Gill'den ve Frans Masereel'in öykülü woodcut stilinden etkilenmişti. 1980'den itibaren daha kalın çizgilerle, daha ekspresyonist (dışavurumcu) yönde ilerledi. Sadece mürekkep ve dolma kalemle çalışıyor olsa da, Harper'ın çizimleri tahta baskı kalıbıyla yapılmışa benziyordu.

1987'de hem yazarı, hem de illüstratörü olduğu "Anarchy, a Graphic Guide" (Anarşi, Bir Grafik Kılavuzu) adlı kitap yayımlandı. "Bütün büyük fikirler gibi, ilgilenirseniz anarşizm de oldukça basittir -insanlar için otorite olmaması, yani emir almak yerine kendi kararlarını vermeleri en iyisidir." sözlerinin de yer aldığı kitap, basit anlatımı ve anlaşılır çizimleriyle anarşizme genel bakışta dönemin gençlerinin ilk tercihlerindendi. Yine aynı dönemde, bilgi ekonomisinin aşırı doymunlaştığı dijital dünyada bu sistemden hiçbir şey beklemeyen, onun yıkımı için çabalayan, özgürlük ve anarşizme doğru kendi bilinmeyen yollarımıza başlamak isteyen yıkıcı ve tutkulu bireyler için "karşı bilgi" dağıtmayı amaçlayan "Ayaklanma" adlı dergiyi çıkarımlar arasındaydı ve grafik editörüydü.

Paris Komünü'nden 1 Mayıs'ın tarihine, Fransa 68'den dünyanın her yerindeki işçi grevlerine, özgürlük tarihine ismi kazınmış 36 anarşist yoldaşın portresinden direnen kadınlara uzanan binlerce çizim; Harper'ı, politik belirginliğine rağmen, Britanya'nın en bilinen illüstratörlerinden biri haline getirdi.

Bunun yanı sıra Clifford Harper, yaşına, sağlık problemlerine ve popülerliğine rağmen anarşist mücadele için elinden geleni yapmayı sürdürüyor. Britanya'da Geleneksel Anarşist Kitap Fuarı'nın her yıl organize edilmesinden küçük matbaa projelerine, anarşist yayınların görsellerinin hazırlanmasından afiş tasarımlarına kadar birçok alanda aktif olarak yer alıyor.

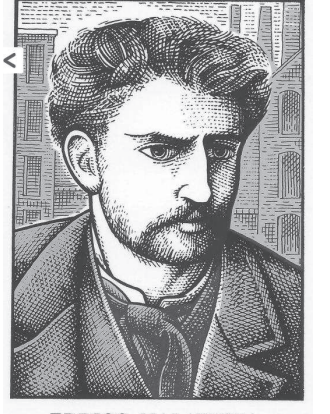
Mürekkebi ve dolma kaleminin kalın ucuyla yaşamın her alanındaki adaletsizliklerin altını çizip, toplumun ezilenlerini mücadeleye çağırıyor.

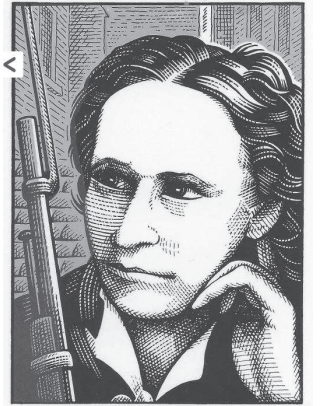
EMMA GOLDMAN

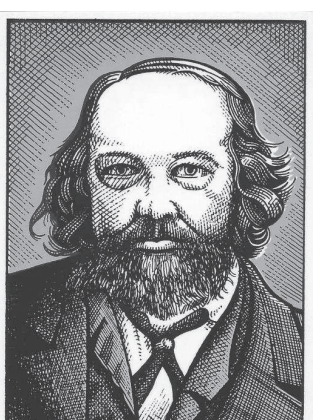
BUENAVENTURA DURRUTI

ERRICO MALATESTA

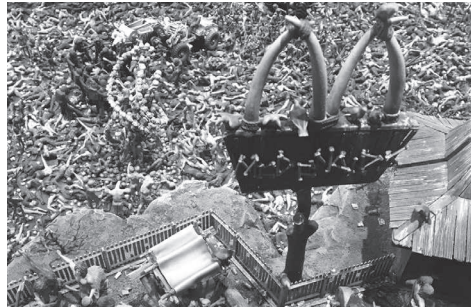
LOUISE MICHEL

MICHAEL BAKUNIN

meydan

İnsanlığın "Cehennem"i

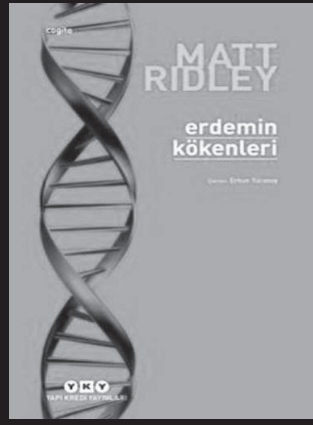
Küresel çapta yaşanan katliamlar ve savaşlar sürer, insanlık günden güne maruz kaldığı yıkımların etkisiyle tükenirken; bu etki yaşamın farklı alanlarında resmedilmeye, anlatılmaya, tartışılmaya çalışılıyor. Ancak bugün hapsedilmek istediğimiz "anlamsızlığın" kendisi de tüm bu alanlarda yeniden karşımıza çıkıyor. Jake ve Dinos Chapman kardeşlerin bizlere göstermek istediği "Anlamsızlık Alemi"nde, geçtiğimiz şubat ayından bu yana, işte bu yıkımlar sergileniyor.

Chapman kardeşlerin yaratıcısı olduğu "Anlamsızlık Alemi"nde sergisinde, gerçeküstü ve bir o kadar da vahşet dolu olan "bugünün anlamsızlığı" anlatılıyor. Serginin bölümlerinden biri olan "Cehennem"e ait ilk yapıt Londra'daki bir sanat deposunda kül olduktan sonra, yeniden tamamlandı. 2000 yılından bu yana tartışmaları da beraberinde getirmiş; sergi kimi zaman "şiddetin sıradanlaştırılmasına yol açtığı" sebebiyle eleştirilen odağında olmuştur. Ancak Chapman kardeşlere göre ise yaptıkları yalnızca, zaten içinde bulunduğumuz cehennemi tasvir etmekte...

Cehennem sergisi beş santimetre

uzunluğunda ve toplam 30 binden fazla insan figüründen oluşuyor; yaşadığımız yüzyılın felaketine dair tarihsel, dini ve mitsel anlatılarla karşımıza çıkıyor. Dev camekanlar içerisinde yer alan on binlerce figür "bir cehennemi hayal etme"nin ötesinde, içinde yaşadığımız cehennemi tüm çıplaklığıyla yansıtıyor. Birbirine işkence eden Nazi askerleri, McDonalds'ın sembolü olan Ronald McDonald'ın çarmıha gerilmiş figürleri gibi sosyal ve politik tarihe ilişkin imgeler sergide karşımıza çıkıyor. Cehennem'de, bugün hedefinde olduğumuz faşizmi de, kapitalizmi de, tarih boyunca karşımıza çıkan kıyımları ve talanları da görme imkanı buluyoruz. Yüzyıllar boyunca yaratılan yıkımlar ve katliamlar "Cehennem"deki minyatür figürlerle anlatılırken gerçeküstüymüş gibi bir izlenim yaratsa da aslında söz konusu olan şiddeti tüm olağanlığıyla bizlere gösteriyor.

Jake ve Dinos Chapman kardeşlerin 7 Mayıs'a kadar sürecek olan sergisinde Goya'nın eserlerinden yola çıkarak oluşturulan ve özellikle İber Yarımadası'nda yaşanan savaşın yarattığı yıkımlara dair çalışmaları bulmak da mümkün.

Erdemin Kökenleri - Matthew Ridley - YKY

İngiliz yazar Matthew Ridley, antropoloji ve zoolojiden ekonomi ve oyun kuramına kadar uzanan geniş bir perspektiften, evrimsel biyolojinin bulgularına dayanarak yazdığı kitabı Erdemin Kökenleri'nde insanların ve hayvanların karşılıklı yardımlaşma ile işbirliği içinde birlikte yaşamasının kaynağını evrimsel süreçte bağlamıştır. Kropotkin'in Karşılıklı Yardımlaşma teorisinden de esinlenen ve kitabında bu teoriden de bahseden Ridley, canlıların sosyalleşme eğilimlerinin canlıların evrimsel kökenlerinde olduğunu iddia etmektedir.

Suç ve Kefaretin Ötesinde - Jean Améry - Metis

Avusturyalı deneme yazarı ve Holokost tanığı Jean Améry'nin "Alt Edilmişliğin Üstesinden Gelme Denemeleri" alt başlığıyla yayınlanan kitabı, iyilik ve kötülük, suç ve ceza, insanlığa duyulan güven gibi İkinci Dünya Savaşı sonrası dünyanın temel felsefi sorularına dair denemelerden oluşuyor.

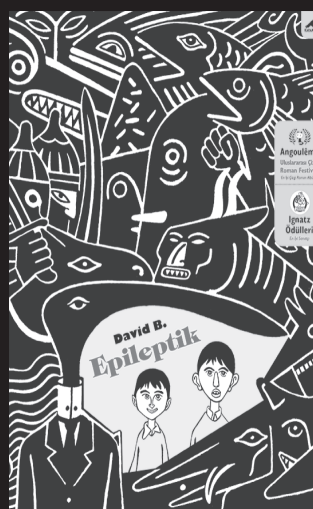
Yahudi bir baba ve Alman Katolik bir annenin çocuğu olarak toplama kamplarına yollanan ve tesadüfi bir şekilde buradan kurtulmayı başaran Amery, "İşkenceye yenik düşen kişi, bir daha asla dünyaya ısınmaz" diyerek yaşananları görmezden gelen, propagandasını yapan ya da unutmaya çalışanların tepkilerini anlamlandırmaya çalışıyor.

Ödenmeyecek Ödemiyoruz - Dario Fo - Avcılar Atölye Sanat Kolektifi

Avcılar Atölye Sanat Kolektifi tarafından geçtiğimiz Mart ayında da oynanan oyun 20 Nisan'da Avcılar Barış Manço Kültür Merkezi'nde tekrar sahnelenecek.

İtalyan oyun yazarı Dario Fo tarafından yazılan oyun, İtalya'da yoksul kesimlerde yaşayan işçilerin ekonomik krizlerin yaşadığı dönemde yaşadığı mücadeleleri üzerinden kurgulanıyor. Oyun, sürekli olarak yükselen hayat pahalılığına ve fiyatların zamlanmasına karşı kadınların hep birlikte "Ödenmeyecek! Ödemiyoruz!" diyerek süpermarketteki yiyeceklere el koymasıyla ve ürünleri kamulaştırmasıyla başlıyor. Dario Fo oyunda ürünlere el koyanların evlerine yapılan polis ve asker baskınlarını mizahi yolla eleştirerek baskınlara karşı ezilenlerin direnişini, birlikte verdiği mücadeleyi aktarıyor.

Epileptik - David B. - Karakarga

Fransız çizgi romanının en bilinen isimlerinden David B.'nin, (gerçek adı Pierre-François Beauchard) birçok farklı dile çevrilmiş Epileptik isimli kitabı geçtiğimiz günlerde Karakarga etiketiyle yayınlandı. Kendi tarzını yaratmış siyah beyaz çizgileriyle ve rüyalarından esinlenerek kurguladığı öykülerinde kendi yaşam hikayesinden izler bulunan David B., Fafou karakteri üzerinden sara hastası abisinin tedavi sürecine yoğunlaşıyor.

Epileptik abisinin hastalığına çare bulmaya çalışırken doktorların umursamazlığına, ailenin umutsuzluğuna karşı öfkeyle dolan Fafou'nun gözünden bir çocuğun yetişkinlerin dünyasıyla olan mücadelesini anlatıyor.

Özgür Bir Kültürün Buluşma Yeri Jönköping Kültürevi

İsmi bulunduğu yerden alan Jönköping Kültürevi, 1982 yılında İsveç'in Jönköping bölgesinde çalışmalarına başladı. Tiyatro, konser, stand-up vb. gösteriler için farklı boyutlarda birkaç sahne, on adet prova odası, bir kayıt stüdyosu; sergi, film gösterimi, panel vb. etkinlikler içinse beş adet açık atölye, dans okulu, sinema, konferans salonu ve gönüllülük temelinde işletilen bir kafeyi içinde barındıran 2500 metrekarelik bir alana yayılmış devasa bir kültür merkezi burası. Günlük planlanan bir etkinlik takvimine sahip olsa da spontane gelişen aktivitelere de açık bir mekân olduğu için gün içerisinde birçok farklı etkinliğe katılmak mümkün.

Jönköping Kültürevi'nin direniş-

lerle dolu bir ortaya çıkış öyküsü var. 1982'nin Nisan ayında 200 kadar öğrenci Jönköping'in merkezindeki Kyrkogatan itfaiye binasını işgal ederler. Sonrasında 1969'da yine bir Kültür merkezi kurmak için başka bir devlet binası işgal edilir. İşgallerin hemen hepsi polis şiddetiyle bastırılmaya çalışılsa da ısrarlı bir mücadelenin sonucunda kazanılmış bir yerdir Jönköping. Evin bütün bileşenleri kendi karar alma mekanizmalarına sahip. Kafenin inisiyatifi ise yoğunluklu olarak anarşist "Sendikalist Gençlik" (SUF) örgütlenmesi tarafından organize ediliyor.

80'li yılların sonunda özellikle alternatif mekânların parmakla sayıldığı zamanlarda Jönköping Kültürevi, farklı konularda ve alanlarda

gerçekleştirilen etkinlikler için merkez haline gelmeye başlamış. Öyle ki bu etkinlikler belediyeleri kültürel faaliyetler için alan açmaya zorlamış (zira anarşist bir kültür merkezinin bu işleve sahip olması devleti rahatsız etmesi için yeterli bir sebep) ama Jönköping'in etkisi her geçen yıl artmaya devam etmiş.

Jönköping'in gönüllülerinden Mikael şöyle diyor. "İsveç'te her şey, her zaman makul görülebilir ancak biraz şiddet vasıtasıyla...". İsveç'te ırkçı grupların ve politikacıların bulunduğu bir bölgede konumlanan Jönköping onca yılın ardından hala baskı altında. Ülkedeki diğer kolektifler gibi yılın belli zamanlarında ırkçı grupların saldırılarına uğramasına ve kapattırıl-

maya çalışılmasına rağmen çalışmalarına ara vermeden devam ediyor.

Bu yıl 35. yılını deviren Jönköping Kültürevi, dayanışma içinde olduğu Gothenburg'daki Syndikalistik Forum, Stockholm'deki Kapsylen/Kafe44 ve Cyklopen ile birlikte İsveç'teki özyönetimli kolektif/kooperatiflere en önemli örneklerini oluşturuyor.

Atölyesinde üretilen ürünlerin ve dünyanın farklı yerlerinden anarşist yayınların sergilendiği sanal marketine ise <https://bokcafet.se/> adresinden erişilebilir. Kültürevinin ofisi haftanın her günü saat 12:00 ile 16:00 arasında açıkken diğer bölümlerine farklı saatlerde uğramak mümkün.